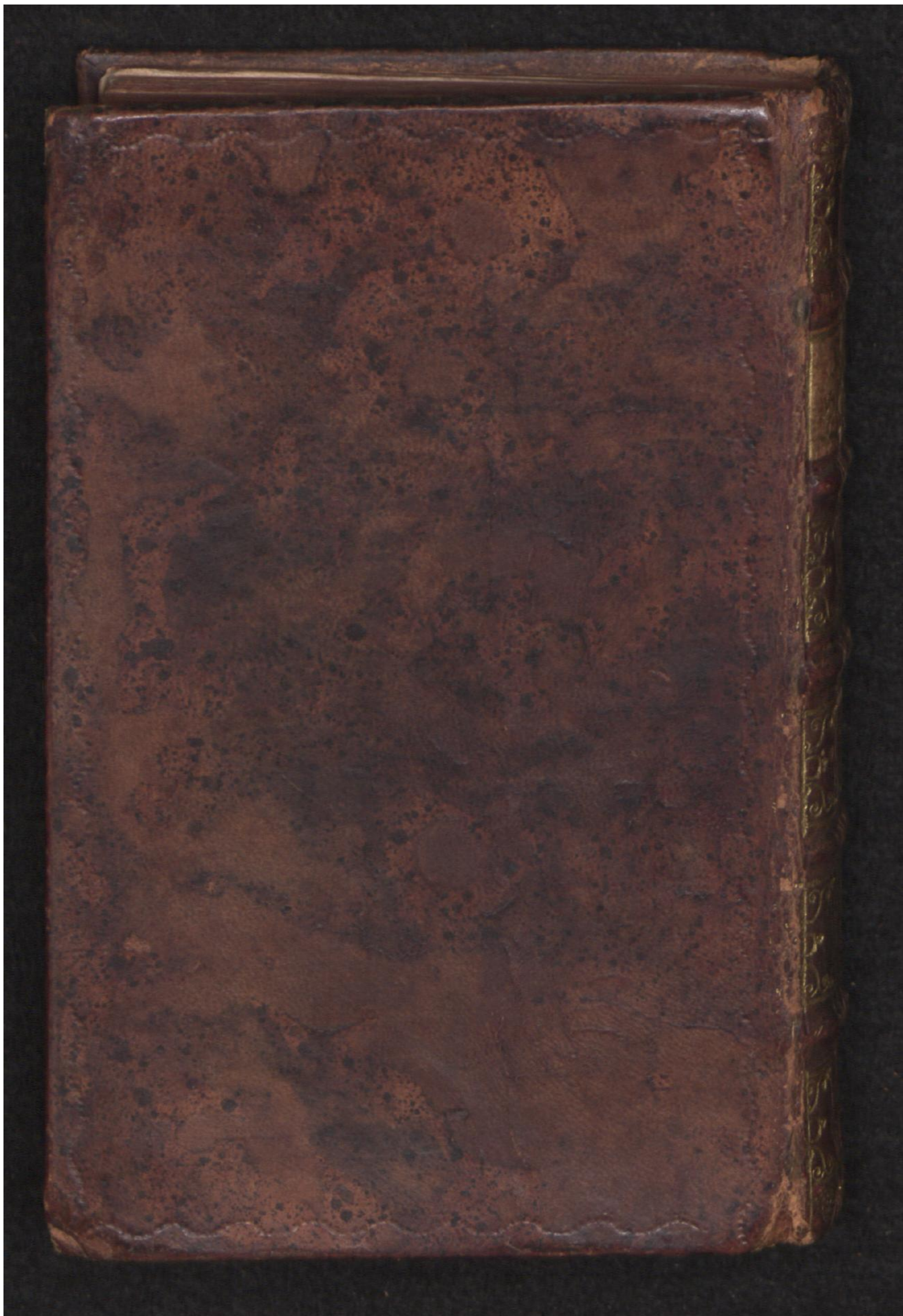
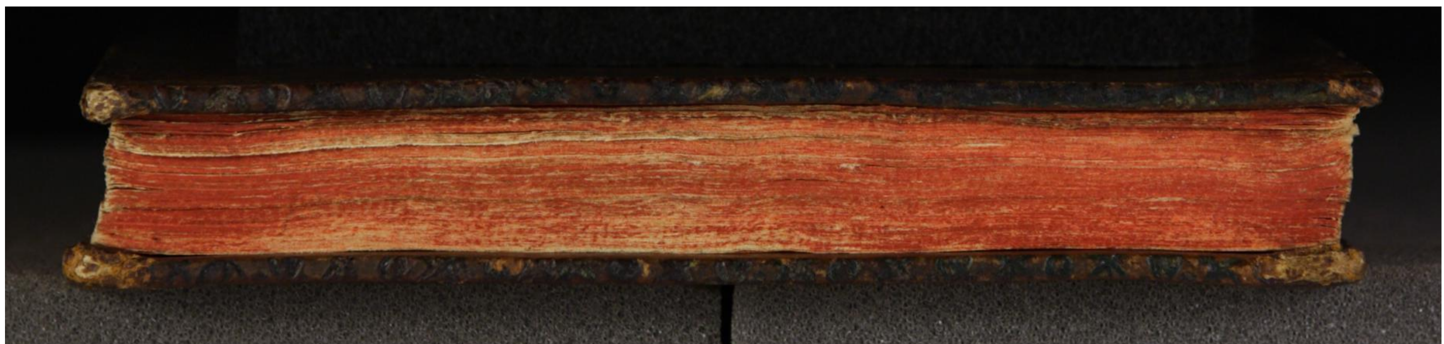

No 1304.

M. Tuscher fecit

DA. Box

rariss.

Ein Kristilig handbog / Jslenskud

aþ Herra Marteine Einar syne / þyrer kennimenn i Jslandt / ok korrigerud aþ Doctor Petre Palladius med þeim hætti / sem hier þryrst J hans Formaala.

Petur Palladius Doctor/ Til allra Soknapresta ok Salu syrgara/ i Islande.

❧

Et gratiam et pacem per Iesum Christum / kære kristner Brædur. Eg vil bifala ydur ollum saman/ þessa handbok sem ærligur ok vellærdur man herra Marteinn Einarsson/ Biscup fyrer sunnan þar i Landinu/ hefur vt sett ok prenta latid vpp aa sinn eiginn kostnad/ þui hun er riett ok til gagne fyrer enn kristna almuga þar i Landinu./ok til Gudz dyrdar / Suo klarliga fyrer huern dygdugan Sokna prest / ad hann hefer ecki þaurf annara boka / til skirnarinnar / til natturerdar Drottins / til hiona vigslu / til ad leida konur i kirkiu/ til ad vitia siukra/ til ad grepta Lik ⁊c.

Þar hia finnazt og vi. Predikaner yfer

yfer Likum/ fyrer adskilianliga Men /
huer epter þeim hætti/ sem sa var /sem da-
inn er/.med Collectum / Sunnu daga/ og
Hatida i kring vm arit /og þat til þim Pi-
sla / af enu gamla Testamente / sem ecki
voru / adur i Islendsku / ad auk þat lit-
la Psalma kuer sem hier epter fylger / med
þui sem meira er/ þat er allt saman Cor-
rigerat /og yfer sied / Suo ad þat er gott og
gudligt / ok enu hialp samligu Gudz ordt
til heidurs ok pridingar.

Þui þo ad þat sie ed allra yfarsta /
i Kirkiunne / ad heyra Gudz ord / og vard-
ueita þau / og trua þeim / læra ad elska
Gud / og sinn naunga af hug og hiarta &c.

Þo sæker þess ad aller dugandi Krist-
ner menn / skulu og suo giora Enni heil-
augu skirnn sina heidran / þa barnit skyrist /
med lika moti ad ganga optsinnis til Gudz
bordz / og med taka þar Kristi natt uerd /
hans heilaga og hialpsamliga / Likama og
Blod til stad festingar i Trune / vm fy-

ter gefning þeira synda. ect.

Item ad þeir skulu ok suo bidia/ og syngia / og þacka Gudi/ Og ad vita med huerium hætti þeir skulu skicka si- er i audrum vthuerfis Ceremonium/ og skickan/ til þess ad aller hluter (sem Pa- ulus seiger) Mætti ganga heidarliga og vel til/ i Kristninnar samkuomu/ þa er þ vel til samans sett i þessari bok / og er vissellga til gagns og Gudz dyrdar/ þar þyrer lika sem bannad er i hera Kongzens ordu bok/ ad aller Danske saunguar syn- gizt med Latinu notum/ sem saa vpp ste- ysame Mæntzer hafde aa sett þo han ky- me þui ecki fram koma.

Suo ber þ ok hier ydur aullum ad vera þyrer bodit (Enn þo þeim enu dyg- dugu þurþi ecki slikt ad kenna / þui þeir ad rietta sig vel sialþer i þui aullu sem þe- im ber ad giora) ad einginn af ydur skal epter þessan dag idka adrar þess hattar bæ- kur / enn þessar / suo framt sem han vill vera Gudi ok sinne valldsstiorn hlyden ok

vnder

vnder geꝼinn / lika eirnen er mier þad oly-
danligt vppa Gudz orda vegna / ad nockur
skyllde vilia dyrꝼazt til ad vm vernda noc-
kut aꝼ þui sem stendur i þessare bok / suo
sem villde han giora þat langt vm betra /
ok vill vera suo nockut sterdelis ꝼramar
audrum / i moti þui brodurligu samþycke
sem vera aa i Ceremonium / sa þeinker þar
til huad hinn heilagt Prophete David se-
ger Psalm cxxxiii. Sie hier / huersu godur
ok glediligur hlutur þ er at brædur bua til
samans i eindrægni &c.

Item er þ ecki helldur skickanligt / ad
nockur setie til ad skriꝼa epter þessre bok /
þui ad opt verdur misskriꝼad / ok rangt
huar aꝼ ad epter a kemur opt o samþycke /
ok tuidrægne / a medal almugans ad ecki
er halldit i einum stad sem i audrum.

Þad er agætur hlutur ad þier erud aller
i eindrægni huer vid annan þa nidur legst
allur misgrunur / lika ok em kenningina /
þui huar sem hellst Prestarner ꝼinazt osam
þycker i Ceremonium ok skickan þa ættlar

almugenn strax ad þeir fylgizt ecki hell-
dur ad i kenningunne.

Ydur ber ad þacka Gudi allzmectu-
gum fyrer vorn Herra Jesum Christum ad
þier þait soddan / suo liosliga fyrer ydur
vtsett / huar epter þier meigit vel vita ad
rietta ydur / ok megit giora ydur embætti
þess betra fullnad / med godri samuisku / suo
ad kristnũ almuga meigi weitazt sin riette-
lig þionustu giord fyrer þ̄ sem þeir eiga ad
giallda ydur i staden / Christur seiger / einn
Erfidare er sinna launa verdur / Christur
meinar hier med þessum ordum / þa eina
sem riettiliga arfida i þeira kalli ok embætti.

Þat fyrer eru þeir soknar prestar aun-
gra godra launa verder / sem nu enn eru / ok
afestazt vid sinn Papista skap ok Ogud-
ligu framferde / fyrer þui ad þeir giora
ecki alleinazta sitt embætti orettliga / helldur
reyfa þeir ok stela / fra enum fatæka / ok
faa vitsa almuga / þeira saluhialp suo sem
enn argazte þiofur sem heinddur er i galga
suo fiarre er þui ad þeir sieu nockra godra

launa

launa verder / til þess þeir vid riettazt ok
betra sig i þessum skæra Gudspiallzens lio-
sum deygi / a huerium maurg hiaurtu vpp-
lysazt ok opnazt / i Gudz sanleiks vidur
kenning / til eilifs lifs fyrer vorn Herra
Jhesum Christum / honum ydur alla bif-
falande ad eilijfu amen / Skrifad i
kaupenhafn sietta dag Marcii /
manadar / arum epter
Gudz burd.
M D X L.

Þetta skal riettazt i bokiñe

B i. Preparamenta / mercker ecki annad enn þ sem plagazt ad lesazt huern morgen / til morgen bæna sem er / Fader vor / ok Credo ꝛc. suo eingenn skule þ ordit meina nockra tida giord / laudes edur aunnur o, gudlig / paualig / preparamenta.
Preparamenta þydizt til reidingar
B vii. Sursum Corda ꝛc. ma syngiazt þessar iii hatider Jola dag / Paska dag / ok huita sunnu / med prefatiunne ok þ i latinu til heidurs vid skolan / Enn i mo, dur mali þarf hana ecki ad syngia ef prestunum stinizt ofþlangar verdi Ceremoniurnar i mes, sunne.

...tazt i bokińe

...mercker ecki annad
...fazt huern morgen
... / Fader vor / ok
...kule þ ordit men
...es edur aunnur o
...ramenta.
...l reidingar
...n ɛc. ma syngia
...g / Paska dag /
...refatiunne ok þ
...n / Enn i mo
...t ad syngia ep
...ngar verdi
... i mes-

Almenilig hand

ok fyrer finga Presta J
Islande med nockrum. Ser-
monum ok Psalmum / med Sunnu
daga oratium ok nockrum
Pistlum.

M. D. L. V.

Formale docter Marti
Luter ollum kristum leserum Nad
dur i Christo vorum Drottne

Aker þess ad eg dagliga heyre huersu ogætiliga ok med litille aluoru / eg vil eigi seiga med galeysi / ad men traktera hid dasamliga ok helga Sacramentum skirnarinar yfer Baurnūum. Huad eg helld eitt yrkis efui vera þar til / ad þeir sem þar i hia eru / skilia þar aunguan hlut af / þui sem þar verdur talad ok giort / þui þike mier eige ath eins nytt samligt / helldur ok naud synligt vera / ad men skire i modur mali ok hefi eg þar fyrer slyku til upp-byrtanar Islenzkad skirnar embættid / til þess ad gud Fedginen ok þeir som i kringum standa / verdi þess helldur til Truarinar ok aluorligrar gaumgefne Fran Huatter. ok Prestanner sem skira / hliote þess mera gaat ga ad hafa fyrer saukum

þeirra er

þeirra er til heyra. En eg bid af kristeli-
gum kærlika ok trunadi/ þa alla sem skt-
ta ok Baurnunum vnder skirnina hallda/
ok þa sem þar i hia standa/ Þier villdut
taka ydur til hiarta/ þad mikla kostuliga
verk/ ok þa miklu aluoru sem hier i fol-
gen er/ þui ad hier heyrer þu af ordum
þessera bæna/ huersu bormuliga ok al-
uarliga kristelig Kirkia framber barnkor-
nid/ ok til færer/ ok med suo stadfaustum
oefanligum ordum fyrer Gude vidur kē-
ner/ ad ꝥ sie af dioflinum setid / ok eitt
Barn syndar ok onadar/ ok bidur suo gæ-
tiliga vm hialp ok nad fyrer skirnina suo
þad ad einu Guds barne verda meigi. Þar
fyrer vilter þu vmhuga / huernen ad þet-
ta i Aunguan mata allz ekert skimp sie / i
mott dioflinum ad handtiera/ Ok þann
sama ecki alleina fra barnkorninu ad reka/
helldur ok þuilikan matugan ouin / alla
sina lifsdaga/ aa hals ad lada/ suo vel
er naudsynligt þui auma barne/ af aullu
hiarta ok styrkri Tru hia ad standa ok sem

A ii allra

allra inneligast bidia . ad Gud vil eigi ad eins af dieuulsins makt ok valldi hialpa/ epter hlıodan þessara bana/ helldur ok styr-ki ad þ stoduglıga haunum aa moti/ bæ-di i life ok dauda/ standa meigi/ Ok eg otronst ad þat fyrer/ fare folkid suo illa epter skirnina/ ad men hafi med suoddan volnan/ ok leti med þeim vmgeingid i skyrnene/ ok suo aan allrar aludar fyrer þeim bedid.

Suo hugxe nu ad i Skirnar embæt-tim/ eru þesser synliger hluter hinu allra minstu/ Sem ad er/ ad blasa i asianuna/ giora krossa/ gefa sallt i munnen/ draga med hraka fyrer eyrum ok nausum/ smyr-tia med oleo/ aa brioste ok herdum/ ok med krisma i hofde/ ok færa i korplin/ ok lata loganda lios i haundina/ ok annad þuilikt/ huad af monnum er til lagt/ Skir-nnne til prydingar/ þuiad skyrnen kan vel ad ske fyrer vtan slikt/ Ok ad þetta sieu ecki þeir sierliger hluter sem Diofullin hræðist/ eda þat han flye fyrer/ han for-

akat

aktar vel þat sem meira er enn þetta/ þar hlytur aluara med ad vera/ Helldur sia þu til at þu stander þat med riettri Tru/ hey-rer Gudz ord/ ok aluarliga bidier med / (þui ad þegar Presturenn seiger) latum oss bedia/ sua aa mynner hann þig/ ad þu skuler bidia med haunum/ Ok skulu Gud fedginen ok aller þeir hia standa / tala med haũum J hiartanu til Gudz oll hãs bænar ord þat fyrer skal Prestnriñ / lesa þessar bæner / seint ok skilvisliga / Suo Gud fedginen þae skylit/ ad þau bydie ok sam þyckeliga i hiartanu/ med Prestinum ok bere fram vid Gud/ barnzens neyd/ hid aluarligasta / ok setie sig af aullu megni Barnsens vegna aa moti dioflinum / ok la-ti sier þetta aluoru vera sem dioflinum er eckert gamann/ huar fyrer ad þat er riett ok skælligt/ ad menn lati aungua druckna/ nie hyrdu lausa presta skyra/ Take icki helldur neinn Villt menni til Gud fedgina/ helldur fyna/ Sidsama/ aluaru gefna / froma/ Prestmenn / ok Gud fedginn / huerium ad

man treyster ad þetta mune med aluoru ok
riettri / tru haundla / vppaa þat ad men
giore ecki dioflinum ad skemptan / þetta
dasemdar stor merki / ok van heydri Gud /
huer oss þar ine veiter slikan yfer gnæfe-
ligan / ok ounrædeligan / rikdom sinnar na-
dar / Þeim ad han sialfur kallar þetta eina
endur fæding / fyrer huerria / vier verdum
vid alla diofulzens makt skilder / af syn-
dum / dauda / ok heluite frelsader / Baurn
lyfsens / ok Erfingiar / allra Gudz audæ-
fa / ok sialfs gudz baurn / ok brædur kristz /
O kære kristeliger viner / latū oss slika oum
rædeliga gafu / ecki suo litils verda þikia /
ok ecki suo gaalausliga handtiera / þui
ad skyrnen er vort Einkanligt traust
ein Inngangur til allra gud-
domligra audæfa / Ok sam-
neptis allra heylagra
manna / þar til
hialpi oss Gud
Amen.

Hier

Hier Epter fylger Ein litel Hand Bok fyrer einfallda þinga Presta

Skire Faderen seigi

Faar vt hiedan þu ohreina Ande / ok gef rum helgum Anda.

Sydan giore han einn kross aa enne ok briosti barnzens / ok seigi.

Med tak þu teikn eins helga kross / bæde aa enne / ok briosti /

Latum oss bidia

ALlzmektugur Gud / Fadir drottins vors Jhesu Christi / Eg aa kalla þig yfer þenna / N. / þinn þienara / sem bidur vm þina skirnar gafu / Ok girnizt þina œfanliga nad / fyrer þaa andligu endur fæding / Med tak þu hann Drottin. Ok suo sem þu hefer sagt bydiet. ok munu þier med taka / leitid. ok munu þier finna / knyit aa suo mun fyrer ydur vpp lokit verda. Suo gef nu þat

goda þeim sem bidur / ok lat vpp dyren / fyrer þeim sem aa knyr. Ad han audlist eyliþa blessun þessarar himneskrar laugar. Ok med taki fyrer heitz riki þinnar gaþu / fyrer Christum vorn drottinn amen.

Latum oss Bydia.

ALmactuge eiliþe Gud / þu sem med strydu þins riettlætis / heþnt med vatz flode fyrre dæmt hinu vantruudu veraulld / ok med þinne mikille myskun / frelsader hinn trulinda Noa / sial þan attunda / ok dreckter hinum harðudiga Pharaone / med aullum synum i hafinu rauda ok flutter þinn lyd Israel / þurrum fotum / þar i gegnum / þar med teiknande þessa laug þinnar tilkomande skirnar / Ok fyrer skyrn þins elskuliga Sonar drottins vors Jhesu Christi / heþur þu bade Jordan. ok aull vatn helgat ok innsett / til hialpsamligs flodz / ok rikuligrar / hreinsunar syndanna /

vier

Vier bidium þig fyrer þaa saumu þina / Oseiganliga myskunsemi / ad þu virdist þennan / N. naddugliga ad aalita / ok han med riettri tru ad gæda / ad fyrer þessa hielsusamliga vatz laug / derckist / aa hannum ok af maist / þat allt sem haunum er af Adam med fæt / ok han sialfur þat til verkat / hæfur / ok ad han vtaf taulu vantruadra manna / fraa skilenn i Aurck heilagrar kristne / þurr ok auruggur / vardveittur verdi / Jafnan / med gloanda anda / ok glad værre von / þinu nafni þiona / Suo han med aullum trulindum makligur werdi / ad audlazt / Eylyft lyf þins fyrer heitz / fyrer Jhesum Christū / worn drottinn / Amen.

Eg sære þig þu ohreinn ande / J nafni gudz faudurs ok sonar / og heylags anda / ad þu vt farer ok burt huerfer / af þessum þienara Jhesu Christi N. Amen

Latum oss heyra heylagt Ewangelium sem S. Marcus skrifar.

I þann tima bærdu þeir
baurn til Jhesu ad han
aa hrærde þau enn lærisu=
einnarner aa taulldu þa
sem þau leiddu/ok er Jhe=
sus saa þat likade haunnū
þat eigi vel / ok sagde til
þeira/ leyfit baurunum til
min ad koma. ok bannit
þeim eigi/ þui at/ þuilikra
er Gudz rike. Sannliga
seigi eg ydur huer hā med
tekur ecki Gudz rike/ sem
annad vngt barn/saa mun
eigi inn ganga i þat/ok hā
tok

tok þau i fang ok lagde si-
inar hendur yfer þau/ ok
blessade þau.

Sidan leggi Presturinn sinar
hendur aa haufut barnsens ok bydie/ J-
afnt fram Gud fedginunum / med kne-
falle ok seigi Fader vor etc.

Leide sydan Barn kornid ad skyrnar
sanum ok seige Presturen.

Drottinn hann vard veiti
þin ingang ok vtgang/nu
hiedan i fra ok ad eylifu.

Sydan lati Presturinn barnit fyrer sin gud-
fedgin/ af neita dioflinum ok spyrie suo.

N/ af neytar þu dioflinũ.
Ansuar/ Jaa

Ok

Ok aullum hans verkum.

Ansuar / Jaa.

Ok aullu hans at hæfi:

Ansuar / Jaa.

Sidan spyrte han

Truer þu aa Gud ffaudur almactugan skapara himens ok Jardar.

Ansuar / Jaa.

Truer þu aa Jhesum Christum Son hans eingetin drottin vorn fyrer vorar saker fæddan ok pindann.

Ansuar / Jaa.

Truer þu aa helgann anda / ok ad er ein almennilig kirkia / sem er samney-

te

te heylagra/ fyrer gefning
syndanna/ Holltzens vpp
ryra/ ok epter þetta liif el-
liift liif.

Ansuar / Jaa.

N. Villt þu vera skirdur.

Ansuar Jaa.

Sidan take han barnit ok dyfi hui J skyr-
na saaenst/eda aust yfer þat vatninu ok glo-
re þetta med miklum at hyga þui hter
vti skal leita barnzens vel ferdar/
enn eckj skada ok segi Prestur
ist aa medan.

N: Eg skyre þig J nafni
Faudur/ok Sonar/ok he-
ilaxanda.

Eu

En gud pedginen skulu hallda Barnenu iþer pontén og Presturen seigi aa medan hann þæret þat J skirnar klædid.

ALmactigur Gud ok fader vors drottins Jhesu Christi / sem þig hefur endur getid fyrer vatn ok helgann anda ok hefur þier allar þinar synder fyrer gefit / han styrcke þig med sinne nad / til eilifs liifs Amen.

Fridur sie med þier amen

Litil aa minning / til gudpedginanna.

SÄker yckars Embættis / ok andlegs Padernis vid barnit / eru þid skylldug ad kenna þui / Creda / ok Pater

ok Pater noster / Barn skyrnar ord / ok riett at ferdi / ok Kristeliga syde ok lardō / ef Fader ok Moder eru ecki til / seigit ok Faudur / ok Modur barnzens. ad þau fædi vpp barnit i Gudz otta ok godum sidum.

Farit i Fride Drottins.

Ef barn þat keimur til Prestz / sem adur er skirt ok wirdizt haunum riett / Þa skall han þat i aunguan mata endur skira / þui ad ecki er vtan en skirn. Eptir Fiorda / alleinasta skal han telia fram truar greinernar J spurningum sem sidur er til lesa Ewangelium Marci / Lesi Fader wor med kne falle / Sidan skal han seigia til þeirra sem hia eru. ok sierdeilis til gudfedginanna / hueria for elldranner / hafa til feingit.

GOd syskin þetta barn er nu skirt ok hefur allt til teitu Helgan anda / med syndana fyrer gefning /

Fyrer þui skulu vær þat ecki endurskira
Ok skulu þid gud fedginen huert vm / fre-
mar allum audrum / vitne bera / ok þacker
giora gudi drottne vorum sem þat hefur
til nadar teckid fyrer Christum.

Þar epter seigi han til barnsens.

GUd drottin han vard-
ueiti þinn ingang ok
vtgang nu hiedan i fraa /
og ad eilifu / Gud fedginen seigi
Amen.

Bidie þa enu sidustu bæn /
sem er til giord / medan
han berer barnid i skirnar
klædit.

ALmattugur Gud / ok
Fader vors drottins etc.

Þar epter

Þar epter tale han til gudfedginanna / Saker yckars. etc.

Hier Byriazst nu Gudspialligt Messu Embætte.

Fyrstu / sa sem messar / til reidi sig / og lesi sin Preparamenta / eda bæner / Og þar epter / han er skryddur veniunligum skruda Singist iafnan / Veni Sancte Spiritus / med / verssi. Oratio / ok seige / Adiutorium

Vort hialprædi verdi i nafni drottins. þess sem skapadi Himel / ok Jord.
Sie nafn Drottins blezsad. /
Nu hiedan fra ok ad eilifu /
Jate þier Drottne / þui han er godur /
Ok hans miskunsemi / blifur ad eylifu /

Sidan gangi Prestur fyrer / alltare / ok falle aa kne / ok seigi CONFITEOR med sialfum sier.

Eg aumur Ok ſyndugur madur iata mig fyrer gude drottni. almactugum/ minum ſkapara/ ok lauſnara/ ad eg eigi alleinazſta/ hefi ſyndgazt/ med hugunum/ ordum/ ok verkum/ helldur er eg getinn/ ok fæddur i ſyndinne/ Suo ad aull min nattura/ ok frain ferdi/ er ſtrafunarligt fyrer Gude/ Ok hans ſtranga ok riettlata auglite/ þui fly eg til hans omæliligrar myſkunſemi leita/ ok bedunſt allrar nadar/ og liknar af haunum/ O drottinn liknſamur ſiertu mier aumum og ſyndugum.

Sidan bidie med ſialfum ſier/ vm aa Daytan Gudz orda fyrer Kongenum/ og Lādinn/medan ſungit er meſſu vpp hafit.

Amedan Preſturenn/ les þetta fyrer faranda/ ſyngizſt Meſſu vpp hafit/ De tempore/ eda þat nokud ſem af ſkriptine er/ edur noteradan Pſalm J modur mali.

Kirke ſie iafnan haft/ þegar meſſad er/ eda Oficium er leſit/ þo med adſkilt-

anligū

anligum notum / epter timans vana / ok / Alleinazsta Gud / þar epter vendi prestu-urenn sier þra Alltarinn til þolksins / ok seigi **Drottiun sie med ydur**

Corin suari

Ok med þinum anda /

Snuizst sidan aptur / oc lesi Collectuna / J modur male / Ecki vtan eina / vtan nauð-syn dragi til / vm ad þleyre sie lesnar / Og þolkit suare Amen. Vendi sier aptur til þolksens / og lesi Pistelin / J modur ma-li / Alleluia þyrer vtan / Jmu / skal singiazst med sinu versi / J staden Gradalsens maa singia Jslenskan Psalm aþ skriptinne dre-gin / edur ein Gradal med tueimur verssum Allar Sequentiur aþ liggiast vtan þær sem leyþdar eru J ordune / vm þiat Kristz ha-tyder / Nu vendi Presturen sig ad þolkinu og lesi Gudz spiallit i modur mali / med þessu vpp haþi / þessi epter þylgiande ord / heþur skriþad hinn heilagt / N. J þeinn t. v. þ. etc. Capitula ok hliodar suo

 i vort

i vort mal / Epter gudspiallit Snuist aptur ad Alltarinu / og synge.

Vier truum aller aa einn Gud etc /

Þar epter sie wenulig predickan / Og seigi Presturinn fyrst suo / Kristeliger brædur. vier skulum Þess almattugan Gud bydia / ad vær mættum hans heilaug ord / þau er nu werda fram flutt Riettelega rett festa / og vnder standa i Sannre Glosercan / þar til seigium aller wora drottinliga bæn / Fader vor etc. Lesi sidan Textan med vt skiringu / Þar epter seigist Texti bodordana / med Þessum hætti /

Þau eru stierdelis / x. Gudz bodord / ad huer kristen madur er skylldur ad kunna og gæta / Gud han talar suo vm þat fyrsta. Exodi xx. og Deut: v.

Eg em Drottinn gud þinn þu skallt ecke hafa annar= liga Gudi iafn fram mier.

þu

þu ſkallt ecki leggia nafn/ Drottins Gudz þins vid hiegoma.

þu ſkallt minnazt ad helga huildar dagen.

þu ſkalt heidra þinn Faudur ok modur/ ok munt þu vera langadur aa Jordu.

þu ſkallt ecki mañ vega

þu ſkallt ecki hordom drygia.

þu ſkallt ecki ſtela.

þu ſkallt ecki liuguittne mæla/ moti þinum naung

þu skallt ecki girnazst þins
naungs hus.

þu skallt ecki girnazt
þins naungs Kuiñu/ þræl
eda ambatt vxa/edur asna
nie neitt þat hans er.

Exo: xx. vm þessi bodord talar Gud suo

EG em drottinn Gud þiñ
styrckur vanlætare/sa er
hefner ilskur fedranna/aa
baurnunum/ til þridiu ok
fiordu ættar/þeira sem m=
ig hata/Eñ þeim som mig
elska /og min bodord va=
rd veita Giore eg nad og
myskun

myskun / J þusund ætter.

Þessar eru greiner vorar kristeligrar truar.

EG true aa Gud faudur almactugan skapara himens og iardar / Og a Jhesum Christum / son hans Eingetin drottin vorn / hier at getin er af helgum anda / fæddur af Mariu mey / Pindur vnder pontverskum Pilato. Krossfestur / deyddur / og graffinn Nydur stie han til heluitis a þridia deigi Reis han vpp af dauda / vppstie han

til himna/ situr til hægri handar/ Gudz faudurs/ almattigs þadan mun hā koma ad dæma lifendur/ ok dauda/ Eg true og aa helgan anda/ ok ad er heilug almennelig Kirkia/ samneyte heilagra fyrer gefning syndanna/ hollzens vpprisu/ ok epter þetta lif Eiliist lif Amen.

Vor drottinlig bæn sem han sialfur hefur oss kent Suo hliodande.

FAder vor sē ert a himnum. helgizt þitt nafn

til

til komi þitt rike. þin̄ vilie verdi suo a iordu sem a himne. Gef oss i dag vort dagligt braud/ ok fyrer gef þu oss vorar skullder sem vær fyrergefum vorū skulldunautum/ ok inn-leid oss ecki i freistne hell-dur frelsa þu oss af illu a-men.

Suo baud Christur sinum lære-sueinum/ Matt. xxviii. Mar: xvi.

FArit ok kenit aullum þiodum/ ok skyrit þær i nafni ffaudur ok sonar

ok heilags anda/huer sem truer/ ok verdur skirdur/ skal holpen vera. En huer sem ecki truer/ skall fyrer dæmazt.

Þessi eru insetningar ord/ helganar/hellds ok blods vors Hera Jhesu Christi.

Wor hera Jhesus Christus a þeire nott sem han forraden vard/ Tok han braudit/ giorde þacker ok braut þat/ ok gaf sinum læresueinum/ok sagde Takit ok etid/ þat er min likami/ sem fyrer y-

dur

dur/ verdur gefinn/ gior-
id þetta i mina minning.

Saumuleidis ok ept-
er Kuelldmaltidina/ Tok
han Kaleiken/ Giorde þa-
cker/ ok sagdi dreckid al-
ler hier af/ þat er kaleikur
ens nya Testamenti J mi-
nu blodi/ sem fyrer ydur
vt hellizt til fyrer/ gefnin-
gar syndãna/ Suo opt sem
þier giord þetta/ dreckit þat
J mina minning/

Ely a minning til Folksins

Ier skullum giora sem oss er hardla skylldugt at bidia pyrer allri gudz kristni/ sierdeilis/ ollum Guds orda pienurum/ kristeligum byskupum / hier aa Landi/ sem annar stadar / pyrer aullum predikurum/ Prestum/ ok aullum lærdom monnum at Gud drottin latt sina heilaga kristni/ proazt ok aa aukazt/ i aullum godū hlutum /einkum at heilagt guds ord verdi oss hreint ok skært/ predikat / suo pat rotpestist i vorum hiortum til betrunar / ok hialpar kristeligum sopnudr/ En ouinum/ kristnennar/ ok aullum illgiorda monnum/ veitt Gud aptur huarp sinnar ilzku/ ok aplat sina misuerka/ suo peir vidur keni sialpa sig ok sinn skapara ok lausnara.

Vær skulum ok bidia pyrer vorum nadugazta hera Kongenum/ yper Noriegs krunu / og Dannmerkur / med hans drotningu ok baurnum/ og ollu hans heidarliga Rikis radt og pyrer ollum audrum kristnū

Kongū

Kongum/ Herrum/ og haufdingum/ ſier-
liga fyrer ollum riettiligum ſtiornar mon-
num vors fatæka landz/ bædi lærdum/
og olærdum/ ad Gud drottinn veiti Þeim
viſdom og frid ſama ſtiornar/ ſinum vn-
der gefnum lyd til nada/ og nytſemda/
ſem honum er Þægiligt/ Suo og ſkulu
vær i bæn vorri minnazt fedra vora og
mædra/ brædra oc ſyſtra og allra ſkylldra
manna og naunga/ bidium og fyrer Þeim
ſem ſtadder eru i nockrum haſka/ a ſio
edur landi, fyrer Þungudum konum/ Þei-
ta baurnum/ fyrer ſiukum og ſarum fa-
tækum monnum gudz/ fyrer timanligri
vedrattu til ſios og lands/ og aullum na-
udſynligum hlutum/ Ok nu ſierliga fyrer
ollum oſſ Innbyrdis/ at vær aller ſamt
epter Gudz vilia lifum/ og fram fau-
rum/ enn Þat ſem vier briotum vorum ſka-
para a moti/ Þat virdiſt han oſſ at fy-
rer gefa af ſinne faudurligre miſkunſemi
og epter Þtta lif leidi han oſſ til eylifs
lifs/ ok Oendiligs fagnadar/ fyrer dro-
drottñ

drottñ vorn Jhesum Christum er med þeim sama gudi Faudur og helgum anda/ liber og riker einn Gud i allgiordzt þrennin gu / vm allar allder Amen.

Ok seigium þar til drottinliga bæn.

Fader vor

Þienaren gange aptur til Alltarisens ok seige.

Drottenn sie med ydur.

(koren suare.) ok med þi-

num anda/ Lyptum vær

hiortum vorum til himens

(Kor) vær heffium þau til

drottens. Latum oss þac-

ka drottni Gudi vorum/

(Kor) þat er makligt ok

rietuisst (Presturen synge)

Sannliga er þat verdugt

ok riettuist/ tilheyriligt ok
dyrligt/ At vær alla tima
og i ollum stodum skulũ
lofa ok þacka þier/ þu dro=
tten almactigur heilagur
Fader eilifur Gud fyrer

Jhesum Christum vorn drotten Amen.

Sanctus/

Heilagur / heilagur / heilagur / ertu drotten Gud altzheriar/ Himen og iord C er vpp

er vpp fylld af velldi dyr-

dar þinar / holpna gior þu

oss i vpphædum Blezadur

er sa sem kemur i nafni

Drottens holpna gior þu

oss J vpphædum.

Epter þessar Ceremoniur

kemur þetta Messu embætti sem er Jhe- su Christi natturdur / ok Testamentz ord / sem Gudz Postular fromdu / epter insetningu Christi / en aa medan Sanctus er sungit / gangi folkit i Korinn / þat sem innar villganga / ad med taka Sacra- mentum Jhesu Christi / ok ad til reiddu braude ok vine / epter taulu Innar gangu folksins / Ad vt sungnu Sanctus / Snuist kenni ma- durenn vtar / ok hapt þessa aa minning til folksins sem innar geingur. eda adra til heyreliga

Exhortacio.

Miner elskuligustu i Gude / Fyrst ad vier vilum nu hallda ok minnazt kuelld snædings drottins vors Jhesu Christi / þar iñe ad oss verdur gefinn hans likami / til einnrar fædu ok hans blod til eins dryckiar / eki likamans / helldur Salariñar / þui skulum vier verdugliga med mikille gætni sirr huer sialfan sig profa suo sem Pall Postule seiger. Oc sidan af þessu braude eta. Ok af þessum kaleik dreka / þui einginñ skal þetta heilagt Sacramentū med taka utan alleina hungrud aund er sinar synder vidurkener / ottandist Gudz reidi ok daudan / Ok suu sem hungrar oc þyrster epter rietlækinu / En ef vier Profuum oss sialfa / finu vier ecki i oss / nema synd ok dauda / ok kunnum oss sialfer ok suo aunguaneygē þar ut af ad hialpa / þar fyrer hefur wor elskuligue drottin Jhesus Christus. aumkad sig yfer oss / ok hefur fyrer vorar saker man dom a sig tekit. Suo ad

ad hann fullnægde fyrer oſſ laugmalinu
ok lide fyrer þat ſem vier med vorum ſyn-
dum / haufū verd ſkulldat ok til þes / ad
vier ſtadfaſtliga trydū ok oſſ gladliga þar
vpp aa forlata mættum / Tok hen braudit
epter kuelld ſnædingenn giorde þacker /
braut þat ock ſagde / med tackit ok etid /
þetta er minn likami ſem fyrer ydur ver-
dur gefinn / ſem villde han ſuo ſeigia / þat
eg em madur vordem / ok allt huad eg
giore ok lijd / þat er allt ydart eigit / fyrer
ydar ſkulld / ok ydur til goda ſked / ok til S-
anninda þat vm / gef eg ydur minn likama
til einnrat fædu / Sãuleidis tok han ok
Kaleckinn og ſagde / med tackit ok dreckit
hier af aller þeſſi Kaleikur er nytt Teſta-
mentum i minu blode / huert ad fyrer ydur
og marga / vt helliſt til fyrer gefningar
ſyndanna / Giorit þetta ſuo opt ſem þier
þat dreckit i mina minning / ſem vilde
han̄ ſuo ſeigia / af þui ad eg hefi ydur
med teckit / ok ydrum ſyndum aa mig hlad-
it / vil eg ſialfan mig fyrer ſyndernar o-

fra/ minu blodi vt hella/ Nad ok fyrer
gefning syndauna af teka/ ok i suo ma-
ta/ Eitt nyt Testamentum vppsetia/ þar
inne ad syndarinnar/ skal ecki ad elifu mi-
nst verda/ Ok til sanninda þar vm/ gef
eg ydur mitt Blod ad drecka/ Huer nu
ad suo etur af þessu Braudi og dreckur
af þessum Kaletke/ þat er/ huer ad þe-
ssum ordum sem han heyrer ok þessum ta-
knum/ er han med tekur/ Staudugliga tru-
er/ han blifur i Kristo/ ok Krystur i han-
num/ ok lifer eilifliga/ þar med skulũ
vier minnazt hans dauda/ og haunum þa-
ker giora/ sier huer sinn kross vppaa sig
taka/ ok vorum Hera epter fylgia/ ok y-
fer allt annad fram/ Einn annan elska/
suo sem han hefur oss elskat/ þui ad mar-
ger vier erum eitt Braud/ ok einn likame/
og eins braudz hlutakendur/ vier aller/
sem af einnum kaleick dreckum/ Veiti
Gud ollum oss/ ad vier þat
verdugliga med tau-
kum/ Amen

Hier

Hier strax epter / snuist hann til Altarisens / ok byrie / Pater noster i modur male / ok seigi.

Latum oss bidia.

Fader vor þu sem ert a himnum / helgist þitt nafn Til kome þitt riki / þinn vilie verdi suo a Jordu sē a him-

a him̄e/vort dagligt braud

geƀ þu oss i dag/ ok ƀyrer

geƀ oss skullder vorar sem

vier ƀyrer geƀum skulldu-

nautum vorum/ ok eigi

leid þu oss i ƀreistne helldur

frelsa þu oss af illu/ Amen

Hier taki Presturin/ Patinuna med Oblatunum / ok halldi med badum haudum seigiandi.

Vor herra Jhesus Chris-
tus aa þeirre nott sem hañ
forraden vard tog hann

braudit/ giordi þacker og

braut þat/ ok gaf sinum
lærisueinum og sagde/ Ta=
kid ok etid/ þat er minn
likame sem fyrer ydur
verdur gefen. giorid þetta
J mina minnig.

Epter þetta ma han bikuæmiliga vpp-
lypta eine Oblatune ok lata kleickia epter
vana eþ þienaranum suo
likar.

Þuiat i slíku ma neyta kristiligra Frijheita
þo suo at Folkit sie adur nogliga aa mint
Suo skal hier aungu breyta Fyrer vtann
Byskupsens samþycke ok bifalun.

Þar epter taki Kaliken med
badum hondum og seige.

Saumuleidis / ok epter
kuelldmaltidena tok hañ
Kaleiken/giordi tacker og

sagdi. Dreckid aller hier

af þat er kalekur ens nya

Testamenti i minu blode

sem fyrer ydur vthellizt

til fyrer gefningar syndã-

na/ Suo opt sem þier gio-

rid/ þetta dreckid þat i mi-

na mining.

Strax þar epter lypti vpp Kalecknum hæg-tliga ok sie klykt aa medan þar epter þio-nuztizt þolkit. Bornen synge a medan Agnus Dei. aa þenna haat.

Heyr þu Guds lamb sem

burt tekur veralldarenar

synder. Miskunna þu oss.

Lickna þu oss / geff

oss þinn Frid.

Þrim sinum.

Hier ma syngia nockurn annan til heyrlig-
ann saung ef margt folk geingur innar
Þa Presturinn vtskipter Guds li-
kama / seigi hann til sier huers.

Likami drottins vors
Jhesu Christi vard veiti
þig i salu ok liffi til æuen-
ligs liffs / Amen.

Þa hann vt skipter kaleiknum.

Blod

Blod drottins vors Jhe-
su Christi vard veiti þig
i Salu ok liffi til æuen-
ligs liffs/ amen.

Drotten sie med ydur
(koren) ok med þinum
anda.

Latum oss bidia.

Ier þockum þier Dr-
otten almattugur ei-
liffur Gud ad þu he-
ffur med þessare hialpsam-
ligri gaffu nært oss alla/
vær bidium þina miskũ-

semi

semi/ at þu later nu þessa
þina gioff koma oss til
gagns ok goda ok til vor-
rar sanligrar Truar styrc-
kingar i þier/ ok til eins
brennanda kærleika ok el-
sku aa medal vor iñbyrdis
fyrer saker naffns þins el-
skuliga Sonar Jhesu
Christi vors drottens ok
herra (Kor) Amen:

Snnizt aptur ok seigi.

Drotten sie med ydur (Kor
ren) ok med þinum anda.

Strax seigi han þessa blezan med
ton

Drotten Gud vor blezi þig ok vard veite þig/ ok tiae þier sitt andlite/ ok sie þier myskuñsamur han snue sinu millda auglite til þin ok gefe þier þañ æuenliga Frid. J nafni Faudur/ ok Sonar/ ok anda heilags (Kor) Amen.

Aller falli a kne vm þessa blezan

Gangit i fridi Drottens ꝛc.

Ep diaknen les Confiteor med þienaranum ma han seigia.

Myſkunne þier almat-
tigur eylijfur Gud/ ok fy-
rer geffi þier allar þinar
ſynder/ ok framleidi þig
Jheſus Chriſtus an allz
ſyndaffleks med faugnu-
di til eilijfs lijfs. Amen.

Ein Gudſpiallig aplauſn yfer Folkinu.

PU allz megtuge Gud
ok miſkunnſamazti
fader ſem fyrer vora ſynd-
aſaker/ gaff i daudan ſiñ
einka Son Jeſum Chriſt-
um. myſkunne oſſ ok fyr-
er

er gefft allar vorar saker ok synder/fyrer hans skuld/ gipte ok gaffe oss alla med helgũ anda / sem sina einka tru ok von setta i honum suo att vier mættnm fylla hans Guddomligan vilia/ ok fa þ eiliffa liiff/ Amen

Finis.

Stuttur formali fyrer hiona uixlune.

SInn er sidur i Landi hueriu seiger eyn gamlt ordskuldur / saker þess nu at hingat til hefur hapt verid suo

mikid vols vid Munka ok Nunnur i þe=
irra blœdtekningu / þo ok at þeirra stiett er
ogudlig ok klarliga manna setningur sem
aunguan grunduoll hefur i skriptene. Huat
myklu framar eigum vier þa at heidra
þessa gudliga stiett hionabandsens / ok med
myklu agætara formi bleza. bidia ok pri=
da / þui / þo at þetta sie ein veralldlig stiett.
þa hefur hun þo lika vel fyrer sier Guds
ord / ok er eigi af monum vpp sett edur fũ=
derut suo sem Munka oc nunu stietten / þar
fyrer skyllde hun ok hundrat sinum makli=
gar fyrer andliga stiett halldē vera / helldur
enn klaustra stietten. huer at veralldliga sk=
ylldi halldē verda fyrer hina veralldliguztu
stiett fyrst hun er af holldi ok blodi / ok
ollungis af veralldligri vitru ok skynseme
funderut ok sett / Ok þar fyrer at yngis=
folkit læri af aluoro at akta þessa stiett /
ok i heidri adhallda suo sem eitt Gudspial=
ligt / verk ok bodord / enn ecke med skim=
pe sina heimsku þar vid hafa / med hlatri
med spielni / ok þuiliku liettlæti. sem (þui
verr

verr) i morgum stodum hefur hier til ve-
rit / lika sem væri þetta skimp edur gaman /
edur barna spil / eigen giptur at verda / edur
brullaup att giora / En þ ma merkia / at
þier sem þ hafa til sett ok funderat ok
Brudgumann skylldu til kirkiu leida /
þeir hafa þ sanarliga med aungu skimpe /
heldur med mikille aluoru alitid / þui er
þar eingenn eft aa / at þar med hafa þe-
ir viliad leita Gudligrar blezanar ok al-
menniligrar Bænar / En ecki fremia ne-
ina hlatra edur heidingligt apa spil / Suo
audsyner þ vel verkid i sialfu sier / þui
at sa sem af Prestinum / hirdenum / ed-
ur byskupenum / bidur bænarenar ok blezan-
arennar / hann gefur nogliga ad skilia (þo
ad han þegi þar vm med munnenum /
i hullikan haska ok neyd han setur sig / ok
huersu mykiliga honum þorf giortzt Gud-
ligrar blezanar ok aminiligrar bænar / til
þeirrar stiettar sem hann vpp byriar / semsig
leider dagliga i lios / huertia olucku ad
diofulinn kemur til vegar i hionabandz stiet-

tene med horan otruleika / oſamþycke ok allz konar eymd / En vær vilium nu aa þena haatt hegda med Brudgumanum ok Brudene þegar þau beida þeſſ aꝼ kēni manninum.

Epter iayrdi konunnar takizt þau i hendur / ſeige Preſturen.

GVd ſiae handa band þeſſara manna ſem hier taka hondum ſaman / aꝼ eine alꝼu / N. N. ſon ok N. N. dotter. En þat ꝼelſt ok ſkilſt vnder þeſſu þeirra handa bandi / at þau laugrada med ſier hiuſkapar band / ſuo ꝼramt ſem þ͂ meina ecke Gudes laug / ok med þeim ſkilmala ſem nu var ꝼram ſagdur / Eru þid ſkylldug at lata lyſa þria Sunnudaga adur ꝼeſtar. ꝼara ꝼram yckra þinga Preſta ok epter ꝼeſting eru þit ſkylldug at lata yckur ſaman vigia (elligar verdur athuge at

yckru

yckru hionabande / Ok med þeſſum ſkilmala ok adur ſogdum kaupmala / ſie handabandit lauſt / eun kaupit faſt / at vitni Guds ok allra þeira godra manna ſem nu eru vid ſtadder (kiſſ konu þina)

Sidan ſie lyſt i Kirkiune med þeſſum ordum þrim ſinum.

ÞVi vil ek lyſa fyrer ydur / at N. ſon ok gudrun N. datter hafa radit med ſier hiuſkapar band epter Gudligri ſkickan / ok Landſens laugum. Ok ef nockur er ſaa hier vid ſtaddur ſem hier vita nockra meinbuge aa / frændſemi mægder edur nockra adra talman edur hindran / ſuo at þeſſi radahagur meige eckt ad laugũ takazt / þa ſkyldazt þeir til at ſeigiazt adur feſtar fara fram / Eñ þeir ſem lyſingena heyra / ok meinen vita ok vilia ecke til ſeigia. eiga ecke ſeinna þar

vm heyrazt / Er þessi þan fyrsta / annur. pridie / lysing i kirkune þeirra a milli / þetta skal hafa vid hinu seinuztu lysing.

Suo ok er ek ydur aminannde / ok þa audmiukliga bidiandi at þier bidiet fyrer þeim til Guds / at þau meigi þetta i hans nafni vppbyria / suo þeim vel luckizt fyrer sal ok lif / ok seigium þar til Fader vor.

Af Brudkaups deigi / sie epter Landsens vana a Sunudags morgen / til kirkiu geingit i godan tima / ok þar fram sagdur skilmali allur / sidan festing / ok gangi suo til Kirkiu / ok komi Prestur til Kirkiu dyra ok seigi suo til hionanna / Nad Drottens sie med yckur Amen.

Til þess eru / þid / hier samteingd J dag / epter Gudligri skipan / ad þid erud hier epter sem einn madur / bædi / suo lengi sem þid lifid / sem ritningen vottar / en sa er þo fremstur heidur þessarar samtein-

gingar/ ad hun skipadizt af Gudi i Pa-
radis/ ok þui eigi þid/ nu ad taka bædi
i Gudz heyrn/ ok heylagrar Kirkiu/ ok
suo fyrer mier þessu sambandi/ ad yckrum
vilia/ Villtu N. dotter taka þen-
nan man þier til husbonda/ Ok eiga han
suo siukan sem heilan. (Seigi hun ia.)
Villtu ok N. Son taka þessa kuinnu /
edur Jungfru / þier til eigin konu /
suo siuka sem heilbrigda / ok huad sem yk-
ur kan til handa ad bera / medan þid lif-
it bædi (Seigit ia) Bædi skulu þid halld-
da Gudz laug ok þessi heit/ Ok ecki
þessare samteinging raska/ þau bædi sei-
ge Ja/ Hier ma lata fram trygda hring-
inn/ ef suo likar/ ok seigi Presturin Suo
sem þessi hringur er endalaus /suo sie ok
yckur ast endalaus/ ok hrein medan þid li-
fit bædi/þa takizt hionen i hendur /Enn
Presturin seigi ok halldi vm hendur aa þe-
im aa medan/ medur þessum skilmala/
ok saugdum kaupmala sem fyr var fram
sagdur/ ok adrer goder men vita fæ eg

 þier

þier N. Son i hendur þessa kuinnu e-
dur Jungfru / ad Gudz vitni ok godra
manna til æuenligs sambandz / þui ad huad
Gud saman bindur / þat skulu mennerner
ecki skilia.

Hier epter blezt Presturin hiona
bandit ok seigi

J nafkni ffaudur/ok sonar ok anda heilags.

Ok þa þetta er lycktad / leidist hionen J
kirkiu til fyrer buens sess / hallde Prestu-
rin i haund / Braudgumans en han Bru-
darinnar ok lest. Psalmin. Beati omnes
J modur malt

Sæler eru þeir aller sem ottazt Drotten / ok ffram ganga hans vegu / þui at þu munt fædazt af erfide

handa þinna blezadur er=
tu ok vel verdur þier/ þin
kuinna mun vera suo sem
Friosamur vinuidur vm
bergis þitt hus. þin baurn
sem vidsmiors kuistur í kr=
ing um þit bord. Sie suo
verdur sa blezadur sem o=
ttazt drottiñ. vt aff Sion
mun drottiñ bleza þig suo
þu siaer vel ferd Jerusalē
alla þina liffdaga / Ok
siaer þin barna baurn ok
frid yffer Jsrael/ Dyrd Fa=
udur. ok syne. ok helgum
anda

anda/ſuo ſem var fra vpp haffi / nu ok iaffnan/ vm allar alder/ Amen.

Epter predikan gangi þau þyrer alltare / ok þallt a kne / medan presturin /leſſ yþer þeim Gudz ord / ſunizt presturin til Altaris ok ſeigi

Og Gud Drottin ſagdi þat er ecki gott ad madurinn ſie einſaman / eg vil giora haunum hialp / þa med hañum ſie / þa liet Gud Drottin ſueffn hogua falla a mañin ok han ſoffnadi / ok tok eitt aff hans

riffium

riffium ok fyllti aptur i
stadiñ med holldi ok Gud
Drottni skapadi konuna /
aff þui riffi sem han tok /
aff maninum / ok leiddi
hana til hans / sagdi ma=
duriñ / þetta er eit liñ bein /
aff minũ beinum / ok holld
aff minu holldi / þar fyrer
mun hun karling kallazt
ad hun er aff karlmãinum
komin ok fyrer þui muni
madurin fyrer lata Fau=
dur ok modur ok vidur=
teingiazt siñe eigin konu /
ok

ok þau tuo munu eit holld
vera.

Sidan snue han sier til þeira beggia / ok sei-
gi suo til þeira.

AF þui ad þid bædi hafit nu gipit
yckur til hiona bondz stiettar. J Gudz
nafni / suo heyrit Nu fyrst Guds
bodord yfer þessare stiett.

ÞJer mē elsked ydrar
husfreyur lika suo
sem Christur sauff-
naudin / og gaff sig sial-
fan vt fyrer han vppaa þat
han helgade han/ok hrein-
sade fyrer skirnar sainn i
ordinu

ordinu / Suo ad han til
byggi sier sialffum / dyrd=
liga saffnan / sem aungua
fleckan / edur hrucku / eda
þess konar heffdi / helldur
þat hun sie heilaug / ok O=
straffanlig / Suo skulu ok
meñener elska sinar eigen
kouur / sem sina eigin lika=
mi / huer sina eigin konu
elskar / han elskar sig sial=
fan / þui eingin heffur vm
alldur sitt eigit holld ha=
tad helldur nærer han þat
ok fostrar / suo sem ad drot

tiun

tinu saukknudurin/kuinur
nar/veri sinum bændum
vndergeffnar suo sem drot
ne/þuiat maduren er kui-
nunar hoffud lika suo sem
Christur er saffnadarens
hauffut/ ok han er frelsari
sins likama/ En lika suo
sem sauffnuduren er nu
Christe vndergeffen/ suo
ok eirnen konurnar sinum
bændum i ollu.

J odru læge meigi þit heyra þan̄ motlætis
kross sem Gud heþur lagt aa þessa stiett.

Suo sagde Gud til ko=
nunar Fiolga mun ek ey=
mder þinar/þegar þu ver=
dur oliett skalltu boru þin
med harmi fæda/ ok vn=
der bonda þins valldi ska=
lltu vera/ ok han skal þin
hera vera. Gen: ii.

Ok til Adams sagdi Gud.

Fyrer þan skulld ad þu
hlydder raust konu þi=
ñar/ok azt aff þui tre/hue=
riu ek bañada þier/ok sag=
da/þu skallt ecki þar aff

E eta

eta/ sie iorden bauluud fy=
rer þina skulld/ med erffi=
di skalltu þig aff hene fæ=
da alla þina liiffs daga/
þyrna og þystla skal hun
þier bera/ og þu skallt iar=
darenar gras eta/ i sueita
þiunar asionu skalltu þins
brauds neyta. Þar til þu
aptur at iordu verdur/
sem þu ert aff komen þui=
at þu ert molld/ og ad mol=
ldu skalltu verda.

J þridia grein er yckur ꝥ til huggu=
nar/ at þid vitid ok truid at yckur stiett
er fyrer Gudi þægilig og blezud/ þui
suo seiger ritningen.

Gud skapadi mannen e-
pter sialfs sins mynd/
Ja/ epter Gnds mynd/hã
skapadi hann/ok han ska-
padi þau karlman og kuẽ-
mann/og blezadi þeim/ok
sagdi til þeirra vaxid ok
fiolgizt/ og fyllid Jordin-
a / ok leggit hana vnder
yckur/ drottnid yfer siaf-
farens fiskum/ok yfer hi
mensens ffuglum/ og ol-
lum þeim kuikendũ sem
hrærazt aa iardrike/ok G-
ud leit allt þat er hañ haf-

de ſkapad/og ſiadu þ var allt ſaman hardla gott

Þat þyrer ſeiger ok Salomon

Huer ſem eignazt eina kuinnu/han fær godā hlut og med tekur þocknan af Drottne.

Her leggie þienarenn ſinar hēdur yþer þau bidiandi.

ALlz ualdandi Gud Drotten/þu ſem karlman & kuinnmann heffur ſkapad & ſkickat til hiona ſtiettar/ þar til med likamligu af=

kuæmi

kuæmi blezad/ ok þat Sa-
cramentum þins elskuliga
sonar Jhesu Christi/ & Ki-
rkiunar hans brudar þar
med teiknanda vier bidi-
um þina o mæliliga god-
girne ad þu vilier ecki þi-
na þuilika skopun/ skick-
an/ & blezan/ lata til onytz
vera/ nie fyrerfarazt/ hel-
dur myskunsamliga vard-
ueita fyrer Drotten
vorn Jhesum
Christum
Amen.

PAat nockur dandt kuina hefur barn att / þa skal hun heima vera epter veniu / og neyda sig ecke þo hun kune leingar kraunk at verda helldur skal hun suo og til haga / at koma til kirkiu þa heilagt er / ok huorki þarf hun kerti nie anat epter gomlum vana at hafa / en vilie hun ganga inar i þat sine þa er þat mIog vel.

Huernen at köur skal leida i kirkiu

PEgar nockur dandi kuina stendur fyrer kirkiu dyrum og skal i kirkiu ganga epter sin barnburd / skal prestur inn til hennar koma ef hann er kalladur þar til og seigia til allra þeirra sem þar i kringum eru.

Goder

Goder kristner brædur þesse vor kæra syster er nu i dag hier komen til kirkiu dyra epter sinn barnburd þui vilium vær aller þacka Gudi þyrer hana/ at hēne hepur vel geingit med auoxt sins kuidar/ þui vilium vær aller aa kne þalla/ ok bidia þyrer henne eina pater noster/ suo hun meige med tyktan vpþæda sin born i Guds otta/ ok heidran ok suo þyrer ollum odrum dandi kuinnum/ sem þungadar eru/ hier edur annarstadar i sueitum/ at Gud vilie ꝛ suo geþa þeim sina nad til at skiliazt vel þra sinum auexti/ ok sidan þoruara han þyrer elldi ꝛ vatni ꝛ ollum liþshaska/ suo þær komi icki i haska þyrer liþ ꝛ sal þyrer sin born/
Fader vor etc.

Þar epter seige han til hennar/ þa hun er in leidd.

Min kære syster/ kom nu inn aptur i kristiliga samkomu/ til at þullgiora þat sem kristinne kuinnu ber at giora hier innan

Kirkiu / vor Drottinn Jhesus syne þier si-
na myskunn / þinum manne / ok bornum /
ok ollum þeim sem Gud ottazt at eiliþu.
Amen.

Lausa konur ꝗ allar þær sem orad-
uandar eru / skal presturenn ecki i Kirkiu lei-
da / þui at Dioþullen leider þær i
sina Kirkiu / þar til þær be-
tra sig / ok mismunan a at
vera i milli raduandra /
ok oraduanda.

Finis

Hier epter fylger/ ad vitia siukra/ hid Einfalldligazsta / ok þa presturinn kemur til hans Seigi hann Suo/

Nad ok Fridur vors herra Jhesu Christi/ sie med pier. Amen.

Þv kære

Kære broder / eda / syster / Saker þess ad vær aller suo sem hlydner / þionar ok god baurn / al latima / bæ- di i heilsu / ok kranckleika / skulum setia vorn vilia i Gudz vilia vors himneska

Faudurs sem skapad hefur Himen ꝫ Iord oss til goda / han hefur ꝫ sent son sinn oss til lausnar / han hefur og lofat oss (ef vær erum i Trune) eyliifu lifi ꝫ riki hi- manna / han vtuegar oss hreinleika / og oll skickanligheit suo vær sierdeilis aa vitiu- nar timanum. i aungum hotum i opolin- mædi / setium oss i moti haunum / þui fy- rst vær haufum mikid gott / af Gudi þei- git / suo ad han hefur oss ecki golldit epter for þienan vora synda / helldur vaktar han oss faudurliga til yferbotarenar / þui skulu vær da ecki bera nockurn part / kroß- sens / ꝫ motlætisens / þar sem vær hauf- um miklu þyngra for þienad / ef han vill- di oss / suo sem synduga streingiliga vrskur-

da,

da/ eda þui viliũ vier/ecki med allre a-
lud/ miukleti/ ⁊ vndergefni/ hans viliã
liufliga med taka/ ⁊ gefa oss atskilia þar
med/ ad vier verdum ecki fundner/o þa-
cklater/ þar sem ad Kristur Gudzsonn/
hefur druckit fyrer oss Kaleik beiskleikans
piningarennar og Daudans þar fyrer kæ-
ri N. vertu hraustur/ ⁊ traustur/ i Guds
myskunsemi/ og suo sem vær ættum/ all-
tid at vera vakandi ⁊ reidubuner fund-
ner/ og vauktudum nær han kæmi suo
vær mættum med enu visu Jungfrunum
moti haunum ganga/ ⁊ ecki ouilianliger/
eda oskickanliger vera / Vær erum i þess-
ari eymd pylagrimar/ og ecki annars enn
vtlender hafande hier aunguan stad nie
veru / En vort faudurland / og heim-
kynne er i himeriki/ til huers/ ad vær me-
ir nalgunst/ og æ þess meir/ sem vier fi-
nnum oss veikare i likamanum/ þess hell-
dur er til bæriligt / ad vær til reidum oss/
skickum/ og fyrer skipum ollum hlutum/
Og nu kære N. ef þat kan nockut fun-
galigt ad

galigt ad lyggia i þinne samuisku sem þu vilier mier sagt hafa/ þa mattu nu þat vel giora/ Sidan vilium vier huer med audrum til Guds kalla og hallda epter kristeligri skickan.

Gangi þolckit i burtu/ ꝛ kallizt aptur eptur Jatningina.

Nu til þess ad vær kaullum þess aludligar til Gudz þa skulum vær adur voꝛar skullder med kenna.

HEyr almattugur Gud/ ok himneskur Fader/ vier aumer ꝛ afskapliga synduger menn/ med kennunst/ ad vier haufum syndgazt/ fra barnæsku/ allt

allt til þessarar stundar/ J moti þinum bodordum/ J vondum hugreñingũ/ ordũ/ vilia/ ok verki/ sem vær getũ med aungu moti reiknat/ þar fyrer erum vær ecki makliger ad vera nefnd þin baurn eda vpp lypta vorum augum til himnanna/ O miñ Gud og Fader/ vær villdum alldri þig nu reitt haffa/ bidiande erum vær þig/ fyrer saker þinnar myskunnsemi og heidurs naffns þins/

þings/ ad med fyrer geffn-
ing vora ſynda vilier þu
oſſ og i nadiñe med taka.

Afflauſnin.

ALlz mectugur Gud
og himneſkur Fad-
er/ han myſkuñe oſſ
ſa er heffur ſent ſin Son
i þeſſa veraulld til panta
huer ad forn færdur vart
ſem ſaklauſt lamb fyrer
vorar ſynder/ og nægelſi
giordi fyrer þær/ a huern
eff ad vær Truum/ þa ver-
dum vær med ſpilluirkia-
num

num a krossenum audlandist bædi firergeffning syndana og suo ingongu til lifssens J suodan tru seige ek þig (Kære broder edur syster) ok alla þa hier eru i sannre tru/aff krapti gudligrar loffanar/ lausann & lidugañ aff ollum syndum/ J naffni ffaudur ok Sonar/ok heilags anda/ Amen.

Bidiũ nu aller ffader vor.

Minn Gud giordu holpinn þion þinn/ þan til þin hopar/ Sent þu hau-

num

num hialpe aþ þinum helgi dom / ok aþ
Syon giordu hann holpin / Drottinn siettu
haunum kastali styrktar / i þra asionu /
ouinnarins / Dorttinn heyr þu bæn mina
ok akall mitt komi til þin.

Latum oss bidia.

ALmattugur eylifur G-
ud þu sem leingder liff
daga þions þins Ezechie
Kõgs vm xv.ar/vær bidi-
um þig audmiukliga/ad
þu villder med þeire sau-
inu þiñe maktar hendi he-
ilsu liena þessum þion þi-
num/þier til heidurs eff-
ter þui sem þier vel þok-
nazt

nazt/fyrer Christum vorn Drottinn Amen.

Sydan lati presturinn vpp nockut bord og leggi hreinan duk þar vppaa eda suo sem han kan/ þui þa best ap sted ad komma/ lati vin i Kaleik/ Braud aa pattnu/ setie vpp vax lios/ Snuist sydan til folksins ok seigi/

Vor Drottinn Jhesus Christus seiger suo sialfur/ ad huat tueir eda þrir eru saman komner i minu nafni/ þar em eg mitt aa milli þeirra/ og huad sem vær bidium i hans nafni/ þat faum vær vissuliga/ Enn saker þess ad vær erum hier nu i nafni Drottins/ til samans komner ad hallda a minning vm hans nattuerd þa skulu vær i nafni Guds/ gefa vorum siuka Brodur/ eda systur/ Guds heilagt Sacramentum/ sem nu kan ecki ad komazt med oss til kirkiunar samkomu

Lesi þa hatt eda syngi i modur malt Truna/ og Fader vor/

Sidan taki Patinuna vpp/ med Braudinu/ og syngi edur segi helgunar ordin.

Vor Herra Jhesus Christus ɾc.

Gefi þeim eninn siuka ok segi.

Likami vors Herra Jhesu Christi/ biuare þina sal til eilifs lifs.

take Kaleikenn og segi.

Saumuleidis epter ɾc.

Gefi sidan þeim enn siuka segiandi.

Blod

Blod vors Herra Jhesu Christi beuari þina sal til eylifs lifs.

Epter þetta seigt Prestarinn.

NV minn kæri N. þu heþur þig nu byuisad Kristiligan brodur / og ert nu einn limur Christz likama þat þyrer vertu nu aminnugur / ad huer sem med Trune verdur inplantadur Christe (ad þo han deye / þa ma Dauden haunum ecki leingi hallda / helldur mun han vpprisa a Doms deigi. ecki til daudligs liþs / helldur til æuerligs liþs / og mun sia Gud andlit i andlit samteingdur einglunum / og vt voldum heilaugum Guds / J þessare von styrk hiarta þitt / Og set þinn anda / og vilia til Gudz vilia sem skapad heþur / Himen og

 Jord

Jord af aungu efni / Han mun og man-
nin / huern han hefur skapad epter sinne
Likneskiu og liking / og hans Sonur he-
fur leyst / ecki forlata / Suo han for-
diarfist eyliflliga / Hug leittu enn nadar
fullu fyrerheit / sem enn fanlelks fulla-
zte Gud hefur suo marg falldliga lof-
ad fyrer spamennina og Postulana / Ein-
kanliga ad þeir sem Trua a Christum er
lofad himna riki / Hierdeilis lattu þier e-
cki vr minni falla / huersu beiskan / had-
ugligan / harmkuala fullan dauda / ad
Kristur hefur þolad fyrer oss / Og bid af
hiartans grund ad sodan hans kroftuga-
sta / ok nægdar fullasta forþienan ver-
di sett J milli þinnar salar / og hans ret-
lætis J þinne framfaur / og suo al þin-
gis. Tru þu ad han hafi nogsamliga fy-
rer þig þolad / og med sinne forþienan /
þier til reitt hia Gudi heim kynne eylifs
lifs lios og gledi / Christur hinn kross-
festi sie þier nogligur auruggleiki allra
þessara lofana.

Signing

Signingen.

GUd Drottinn styrcki þig i lifi og salu / og lieni þier karlmannliga ad strida a moti ollum a soknum/og ad vera haurku fullann og staudugan i Trune/ Drottinn sie med þier / og blezi dig/og verndi þig fyrer ollu vondu/og vppfylli þig allre gæsku ad eylifu Amen/

Fridur Drottens sie med þier Amen.

F iij Eny

Enn þa er brad naudsyn krefur / ef
hinn siuke er langt kominn / þa lese fyrer
honum / fader vor / Truna / og hellg-
anar orden og suoddan a minning sem hañ
sier at hinn siuke getur epter bedit / vegna
hans krankleika / og þionuzte hann strax
sidan og bifale hann suo Gudi i valld.

Þa er Lik kemur til Kirkiu / sie
þat inn borit epter venniu / og sie
hringt / ei fyrer Enum dauda /
helldur ad vpp vekia enu lifan-
di Lesi þa Presturinn þessa Sermona sem
hier epter eru Skrifader. Huern sem til
heyrer þa likit er nidur sett / Enn ef o-
gæft er vti / þa kalle Þienaren Folkit
i Kirkiu e Predicke þar / Enn a medan
likit er borit til grafarennar ma Þienaren
lesa Psalmen / Af diupri hrygd ect.
Ok / Nu bid ek Gud þu nader mig ect.
ok / Huer sem lifer J heime hier ect.
sem epter a standa.

Nokar

Nokrar Predikaner sem mann ma hafa nær Lik eru graffin/ sem eru Predikadar af Doctor Petro Palladio.

Fyrsta Predikan sem man skal hafa yffer nockurum lærdum.

MAnn skal fyrst þacka þeim sem Likid hefur fært til grafarinnar/ med þessum edur þuilikum ordum.

SAker þess miner Kristiliger viner. at þier hafit hingad giort ydur omak / ad fylgia þessa manz like til

ſins hulldar ſtadar / i hueriu Þier hafit
vitit haunum enu ſeinuztu Þionuztu ſem
Þier kunnid haunum byuiſa i Þeſſum hei-
me / Þui hiedan i fraa hefur han ecki y-
dar Þionuztu Þorf / med hueriu Þier ha-
fit audſynt ydvar tru til Gudz / og kær-
leika til ydar naunga / fyrer huerja vel
giorninga ad Þeſſa manz nandar menn /
frændur og viner / aller oc huer ſierdeilis
ſeigia ydur kærliga Þacker / viliandi giar-
na ydur hier fyrer giora ſuo mikit til Þi-
enuztu i Þui ſem Þier vilied / Þeim til ſei-
gia.

I annan mata ſkal Preſturinn
framſeigia vm lyferni Þeſſ ſem grafinn
er huerſu han ſier ſkickad hefur i ſinum
barndom i ſinu embætti i huerri hellzt ſtiett
ſem han var til kalladur / Og gefa haun-
um Þan vitniſburd ſem han kann med go-
dri ſamuitſku / og endi Þat ſuo ſeigandi.

Saker Þeſſ miner kriſtiliger viner /
Þier kunnum gefa Þeſſum vorum brod-
ur /

ur / (Edur systur) med sannindum / go-
dan vitnisbyrd / bædi i sinne Tru / og
lifnadi / i Trune / af Þui han hefur
med kent Jhesum Christum sim Salu-
hialpara alleinazta / ok Þessa sina Tru /
styrckua og staduga giort i med tekningu
heilags Sacramentis / Christi Likama og
Blodz. Huat fyrer vonanda er ad han he-
fur stadugur stadit allt til sins Dauda
dags / og suo lika ad hans lifnadur mu-
ne verit hafa / Ostrafanligur / Þui vilium
vier han Gudi byfala / Treistandi ad han
med oss / og vier / med haunum / munum
aa sydazta deigi aller vpprysa til eilifra fa-
gnada Amen Amen.

Enn af Þui ad vier vonum ad han
hafi medtekit sina saluhialp / ok Þurfi nu
ecki meira med / vorra hringinga / Saun-
gua / lesninga / edur Predikana / Þui vil
eg taka oss til traustz sem nu hier lifum /
Þessi S. Pals ord. Col / iii. Erud Þier
nu vpp aptur rysner med Kriste / Þa leitid

Þess huad þar vppi er/ Þar er Kristur si-
tur til Guds hægri handar/ kostgæfit ep-
ter þui/ huad þar vppi er/ og eigi epter
þui sem a Jordu er/ þui ad þier erud-
dauder/ og ydar lif er folgit med Christo
i Gudi/ Enn nær Kristur ydart lif mun
sig openbera/ Þa munu þier eirnen open-
berader verda i dyrdinne/ Hier vilium vi-
er vmskoda S. Pals mening/ og vita hu-
ad hun samhliodar vid mening þessa mans
ad vier mættum med gaumgæfni þess hat-
tar monnum epter fylgia i staudugri tru/
sierdeilis i Daudans timanum/ og alltyd
suo mikit sem mauguligt er/ þui ad/ hu-
er af hiarta hugsar vm himneska hluti/
han kan hægliga ad forlata þessa vera-
lld/ og han girnizt alleina sina himneska
eylifa faudur leyfd/ med gladværri sam-
visku/ sem ad skylldi han sam stundis vpp
fliuga til himens/ huar af vier kunnum
vel merckia huerssu Sæler þeir eru sem
Gud vilia ottazt/

Fyrst af þui ad þeir eru i samfie-
lagskap/

lagskap/ heilagra Gudz eingla/ og ble-
szadra andra.

Þad annad/ ad þeir sia Gudz velldi ok dyrd ok þeckie han fullkomliga.

Þridia/ ad þeir glediazt af fagnudi sinna heilagra stallbrædra.

Fiorda/ ad þeir vm hugsa þann mykla kiærleika sem þeir hafa til sier huers/ og suo Gud til þra og þeir til Gudz. Þui at i himeriki er allur fagnudur/ sætleiki gladuærd/ lysting/ fegurd/ kyrleikt/ klarleiki lofdyrd/ allra manna þecking/ rickdomur/ kræsingar/ gott samþycki/ tryggleiki ꝛc. Þui huad ma þar vanta sem Gud sialfur er/ huern ecki neitt vantar/ allt huad þar er/ þat er allt Gudligt og heilagt/ sem er/ skilningur fyrer vtan mædi/ kærleiki fyrer vtan leida/ Þess meira sem madurinn sier þar/ Þess meira girnizt han ad sia. Þess meira sem madur elskar/ þess meir girnizt han ad elska ꝛc. Þar verdur man fullur af Gudi/ Þui

er han

er han ſæll/ Þar verdur man fullur af
bleſzan/ Þui er han bleſzadur/ Þar verd-
ur man fullur af helgan/ þui er han o-
fyrer faranligur. O huerſu ſæl er ſu ſyn
med huerri man ſier Kong Einglanna i ſine
dyrgd /Þar ſuo er ſkrifad fagnid þier og
verit glader / ſem erut riettlater i Gudi/
Siait þan ſem þier hafit elſkat / Hafit
nu þan ſem þier hafit leingi girnzt /Hall-
dit nu þeim ſem þier kunnit alldri miſſa/
Þar fyrer ſyngit gledilliga ſaungua / og lo-
fit han / Þui at han er Herran ydar Gud
Dyrdar fullur/ i huerium ad er/lif /hei-
dur/ Dyrd/ Fridur/og aller Goder hlut-
er /O huilikur fridur munne þar vera ſem
einginn giorir o frid /þui at þat ſem Gud
er/ þat er eylif veran fyrer vtan enda /
Eylif kunnatta fyrer vtan villu / Eylif
gledi fyrer vtann ſorg / Eylif elſka fyrer
vtann ſtygd / þui er þat ecki vndarligt ad
þa enu Gud hræddu ſem þetta gaum gæ-
fa / langi til himneſkra godra hluta / ok
hugſi vm þat eylifa lif Suo ſem vonandi
er/

er/ad þessi madur hafi giort/huers likama
vier haufum nu hier grafit/þetta maa oss
vera sagt til lærdoms/ad vier kunnum i
sannri idran/ok orugri tru/reida oss til dau-
dans/Ok verda sydan epter daudan Gudz
baurn/ok sem Paulus seiger/Erfingiar/
Ja vors Herra Jhesu Christi sam arfar
til allra Gudz audæfa og eilifs lifs/hier
vm vilium vier aller sãan bydia Gud/fy-
rer hans einka son Jhesum Christum vorn
Herra med kne falli ok seigium/Fader
vor ɀc.

Nu sem þetta er vt lesit ma prestu-
rinn syngia med folkinu eirn Psalm/
edur eitt vers/af þeim Psalmu
m sem þar eru til setter.

þorlakur aeg under skrifa
med xijellu n en eingen annar

Annar formale sem man ma hafa yfer þeim sem hafft hafa nockura valldz skiorn /
D: P: P:

Textus Psalm Lxxiii

Enn eg bliff þo iafnan hia þier / þui ad þu vpp helldur mier med mina hægri haund.

Þu leider mig epter þinu radi / ok medtekur mig / med ed sydzta med heidur /

dur /

Nær eg alleinazta hefdi
þig þa hirdi eg ecki vm hi=
men nie Jord ?
þo ad bædi lif mitt og ſal
ſie hialpar lauſt þa ert þu
þo Gud alltid mitt hiar=
tans trauſt og min hlut
deilld.

þui ſia / þeir ſem vikia
ffra þeir ſkulu fyrer far=
azt þu eydi leggur alla þa
ſem giora hordom i moti
þier.

Eñ þat er min gledi ad
eg helld

eg helld mig til þin miñ Gud og set mina von til Drottins Gudz mins / ad eg meigi kunngiora allar þinar giordir.

Fyrst sie þackar giord til folckzens sem fyr seiger.

HIer haufum vier first ad merckia huorsu miken skada allt vort Land fær i þessa edur huilikra mana fra falle huern skada þeir skilia eckt sem fafroder eru helldur alleina þeir sem forsokter og skiluitser eru ect. Þuiad lika sem i anlegri stiornan verda vel lærder Og Gud hrædder kennimenn kallader kristnenar lios / þuiad þeir eru heilags anda verckfære / upp lysandi Kristnena med heilaugu Guds ordi / lika suo eru haufdingar

dingar Og valldstiornar menn. sem J sinu embætte med gaumgæfni gudi þiona lios werelldlegs walldz enn þegar þessi lios slaukna þa geingur almugen i myrckre Mandrapa / þiofnadar / hordoma / og anara þuilikra skemdar verka.

Huar firer ad syrgianda er þuilikra mana af gangur ecki ad eins af frændum Og winnum helldur af aullum almuga þui þeir hafa aullum þionad J sine wa- lldstiorn. Til dæmis ad taka/ Ad ecki ad eins Josep helldur allur lydur Egypta Landz syrgdi frafall Jachobs fodur Jo- seps.

Jer væri nu nog ad tala my- ner kristeleget viner vm þessa Mans lifnad og embætte En af þui ad þat huortueggia er ydur kunnigt/ vil eg ecki þar vm morg ord hafa/ þui at huerssu froma forells- dra sem þessi mann hafdi.

Jtem huorsu kristiliga han var af þeim vpp fæddur.

Item huad han hafdizt ad i sinum vngdomi. Sydan hueria / hegdan han hefur hapt met sina kuinnu og baurn Suo og i sinu embætti / fyrst i litlu. og af þui ad han vard trur funden i þui enu litla / Þa vor hann skyckadur til stærra embættis i hueriu hann kunne sydan / almuganum meira gagn giora / Er þeim aullum kunnigt sem til alldurs eru komner / og til hans vissu / Og þat han vel vppbyriadi i sinum vngdomi / hefur han enn betra framhalldit i sinum alldri / og allra bezt fullkomnad vpp aa sinn sidazta tima Þui at einginn madur kunni fullkomliga suo hreinn ad vera i þessari verolld / ad ei finnizt nockut straffanligt met / þo ef madur helldur truna til Gudz / kærleicka til sinna naunga / og goda samuisku / hia sialfum sier / og blifur þar i staudugur / allt til endans / þa er þat af Gudi fyrer gefit og a ecki af monnum til lyta ad leggiazt / þat fyrer kære viner / ad þessi vor kristin broder / Huers likama vier hofum

Nu

Nu her nidur lagt / hefur sinn lifnad / suo
framleidt i trunne til Gudz / og godt vm
geingni vid sina Naunga / og hefur þar i
staudugur verit allt til endans / til huerrar
Truar styrckingar / han hefur med tekit /
Þat verduga Sacramentum Christi likama
og Blod / sier til eins auruggs panta / og
vissrar stadfestu / eilifrar salu hialpar Suo
ad hann er anefat i Gudz riki / hia ol-
lum Gudz vt vauldum heylaugum / Þut vi-
lium vier han Gudi byfala / og koma suo
aptur til vors lærdoms og huggunar / þut
at þessi kristi strydz man / hefur ecki all-
einazta stritt sier til goda / heldur aullum oss
til eins epter dæmis og sionar glers / ad vier
kunnum læra Gudz siduana huersu vnd-
arliga og truliga han hegdar vid sina vt va-
lda / fyrst med ordum Sydan met kross og
motgangt sem kallazt hier i Psalminum
ad hallda Þeirra hægri haund / eda at lei-
da þa aa riettan veg til eylifs lyfs / lika
suo sem godur truar veguissare / leider an-
nan aa riettan veg.

Suo hielt Gud Adams hægri hand og visade honum veg þyrer ed blessada kuinnar sæde og þirer krossin / i sueita þinnar a stonu skalltu þinar þædu neita æci.

Suo leiddi han og Noa þirer ordit og krossinn / þa han plagadi Verolldina med vatz flodinu.

Suo hiellt hann Abrahams hægri haund þa han leiddi hann aþ Vr i Kaldia Lande inn i Canaans land og Egypta Land.

Suo leiddi han Lot þirer sin Eingil aþ Sodoma / Þat gamla Testamentum er fullt aþ soddann epter dæmum / og i enu Nya Testamenti.

Suo og hiellt han sancte Pals hægri haund hia Damasko og leidde hann epter sinu rade:

Suo hiellt hann og þessa mans og allra vtualdra / hægri haund / og dregur þa med ser til eylifþs lyfþs / þirer ordit / kross / og motgang / Þui ad hann vill i aungvan

mata ad

mata ad þeir fyrerfarist sem aa hann trua
helldur vill han þa med taka i eilifa dyrd
til syn.

Þessi er Gudz vndarligur siduant i sinum vt voldum/ Þar epter fylger hlydni vid Gud/ huer ad skyn/ i Trune/ med kenningu/ kiærleika &c.

Truarinnar raust er þessi.

Enn eg bliff þo iaffnan hia þier.

Eg fyrer læt þessa verolld med aullum sinum hegoma/ og ranglæti/ og helld mig fast til þin sem ert minn veguisare/

Med kenningar raust er þessi.

Nær eg alleinazta heffi þig þa hirdi eg ecki vm himē- nie Jord.

(Þat er) Huorki heilaga aa himnum/ nie

min verk aa Jordunne / vil eg setia þina augsyn þyrer minar synder / helldur þig alleina Jesum Christum minn lausnara.

Þolinmædinnar rauſt er þessi.

Þo at badi liiff mitt og Sal / sie hialpar lauſt / þa ert þu alltiid minn Gud / og huggare mins hiarta og minn Gud.

(Þat er) Aþ þui herra em eg þinn / geþ eg þier makt yþer ollu þui eg aa / þui ek aa þig ect. þat þyrer þar þu med mig hart eda miukt / epter þui sem þu sier mier gagnligt / gior vid mig sem þu giorder vid heilaga Job / eþ þier likar suo alleina þor suara þu þinn-riett sem þu heþur geþit mier mot syndunum / þui at þu ert þat Gudz Lamb sem burt tokzt allar veroll-

darinnar

darinnar syndar / i mot daudanum / Þui
þu af Daudanum vpp reyst / i mot an-
skotanum / huere haufud þu i sundur ma-
der / Hallt fast minne hægri haund / og
aud syn þina makt / þinn visdom / og þin
kiærleika vid mig / Þina Makt / med
huert þu kant ad leida mig / og vardueita
Þinn Visdom / med huerium þu skapader /
og stiornader mier og ollum hlutum / þin
Kiærleika / med huerium þu villt þat gio-
ra sem oss er gagnligt / þu ert hirderenn /
en eg em rafandi saudur / þu att / ad lei-
da mig a riettan veg / en eg aa ad vera þi-
er hlydinn / og heyra þina raust / ad ein-
glar aller kynne ad sam glediazt / Þui þu
hefur fært mig til þins sauda hus /
Þu hefur skapad mig af aungu / þo ecki
til einkis / þui lat mig fullkonna / þat
sem eg er skaptur til / sem er ad prisa / lo-
fa / og heydra þig ad eylyfu.

Ef eg væri med aullu / o gudligur /
og for hatnadur / og ef mitt hiartta væri

hardara enn steirn/ þa kant þu/ þo ad giora þad miukt aptur / ta miukara enn nockurt vax / og leida mig aptur aa riettan veg/ þui eigu vier ecki ad mistreystatz/ helldur ad med kenna vorar synder/og flyia til Gudz myskunnar/ fyrer Jhesum Christum / huerium aller spamenn bera vitnysburd/ad þeir faae sinna synda fyrer gefning: Suo marger sem trua a hans nafn/ Suo vonum vier ad þessi vor kristinn broder hafi sinna synda fyrergefning/ af þui han trudi aa hans nafn/ slikt ed sama veiti og gefi oss aullum saman Gud Fader / fyrer Jhesum Christū sinn einka son vorn Herra amen:

Hier ma bidia og syngia sem fyr seiger.

Finis.

En

Enn þridia Predikan sem mann ma hafa yfer nockrum fullalldra mañe predikad aff D. P. P.

Fyrst skal giora þackar giord til Folk-sins og gefa þeim hinnum fram farna/ Einn godann vitnis byrd J Drottni.

þui at þeir eru sæler sem deyia i Drottin/ i Johannes openbering xiiii.

Psalm.

Dyrdligur er daudi heilagra i aa syn Drottins.

EN ad Þessi vor godi broder sie i drottni sofnadur / bijuisazt i þui ad þeir reiknazt deyia i Drottne / sem ad goder eru / (þat er) huerier ad Trua aa Gudz Son og truer sig ad hafa lyksaman daudur / fyrer hans Son Christum vorn medalgangara / Huiliker seigiazt / og eru goder / huer godi ad er af helgum Anda / Actor: xi. Þar star vm Barnaba ad han var godur / fullur af heilaugum Anda / og riettre Tru. J sama mata seigiazt þeir trulyndu goder hia þeim vondu / sem eru o millder / og vantruader af Gudz godre til reiknan / þui at i sialfum-sier er einginn godur / vtan alleina sialfur Gud.

Af þui at aller Jafn vell himu beztu / eru vpp runa syndinne vndergefner / og med maurgum vondum girndum / og lytum fleckader / þo aungu ad sydur eru þeir goder / sem J Gudi lifa / J Gudi deyia / ok eru sæler i Drottni ꝛc.

Suo vor

Suo var og þessi godi mann / huers Likama vier hofum nu hier grafid Og huers sal ad vier vonum vera hia Drottni.

Fyrst var han / vel Latinn i sinne suett / og kom sier vel vid sina kunninga / Suo han hefur godan vitnisburd / af þesim er han þeckta / Enn af þui ad hann hefur sina salu hialp af Gudi med tekit vilium vier sem epter lifum taka oss til huggunar þessi S. Pals ord / sem han skrifar til Tessalo: i fyrra brefi / og iiii. Capitula.

EN vier vilium (Kære brædur) ecki dylia fyrer ydur / þeim sem sofa vppaa þ þier sieñd eigi hrigguer / sem adrer er aungua von hafa / þui fyst vier vitum

tum þat Jhesus er daaen
ok vpp aptur risenn/ Suo
mun Gud og eirnẽ þa sem
sofnader eru / fyrer Jhe-
sum med honum framlei-
da/ þui seigium vier ydur/
suo sem ord Drottins / ꝥ
vier huerier ed lifum / ok
yfer blifũ i til komu Drot-
tins/ þat vier munum eigi
fyrer þeim koma sem sofa/
þui ad drottin sialfur num
med heropi/ ok haufud ein
gelsins raust/ ok Gudz lu-
dri ofan koma af himnum

og

og hiner daudu i Christo
munu fyrst / vpp aptur ry-
sa / og epter aa vier / þeir
vier lifum / og yfer blyfum
verdum til lyka vpp num-
ner med þeim sounum J
skyin til motz vid Drot-
tinn i loptid / og munum
suo hia Drottni vera alla
tima.

J þessum ordum hugsualar hinn hei-
lagi Pall / þa sem syrgia eínu daudu / eda
daudann ottazt / med tiu hattum /

Fyrst þui at daudi Gud hrædda er
fyrer Gudi hægur og sætur suefn Actor.
vii / Stephanus sofnadi i Drottni) Suo
ad þeir kunne med einu Christi ordi / af
þeim

þeim suefni vpp veckiazt/ Job. v. Og Christus sagdi/ Gratid ecki Stulkan er ecki daud: Math/ ix. Oc Pall kallar dauda Gud hrædda suefn/ i/ Tessa/ iiii/ Þui at þeir sofa i Kristi/ sem eirn Brudgume i fadmi sinnar brudar/ ok sem eitt barn er liggur a brioste sinnar modur/

J annari grein huggar han oss J Kristi vpp risu/ seigiandi/ Þui fyrst vier vitum þat Jhesus er dainn/ og vpp aptur risenn/ Suo mun Gud og eirnen þa sem sofnader eru fyrer Jhesum med haunum fram leida/ Item seiger/ S. Pall til/ Rom. vi. vitid þier eigi ad aller vier sem skirder eru i Jhesu Christo/ þ vier erum i hans dauda skirder/ þui erum vier og lika med haunum greptader fyrer skirnena i daudann/ vpp aa þ/ lika sem Kristur er vpp vakinn af dauda fyrer dyrd faudursins/ lika suo Skulum vier ganga i Nyiungu lifdaganna. Þui fyrst vier verdum haunum sam plantader

J epter

i epter likianlegum dauda / Suo verdum vier haunum og liker i vpp risune/

J þridiu grein huggar han oss med vpp risu hætti þramlidenna/ þui hann seiger ad þeir sem dauder eru i Christo / Skulu fyrst vpp risa/ Sidan vier sem lifum og yfer blyfum verdum til lyka vpp numner med þeim saumum i Skyin / til motz vid Drottinn i loptid.

J fiordu grein huggar han oss med eilyfu lifue/ J huertiu eilifu lijfe vier skulum æ iafnan lifa hia Gudi sem Christus og seiger / Johan: iii. Nær ad Christur mun sig opinbera/ munum vier vera haunum liiker / og sia hann sem hann er. Amen.

Finis

Ater ma enda sem fyr seiger

Fiorda predikan sem mañ ma predika yfer huerium sem vil / predicat af D: P: P:

Fyrst vpp byrte hann med þackar giord till Folksins. og lofligann vitnis burd vm þann Framlidna sem fyr seiger.

Textus Eccle: ix.

EInginn mann veit syna enda liigt / suo sem Fiskarner verda tekner med aunglenum og Fuglarner met nettum Suo verda mennirner og tecknir a Daudans tima / þui at hann kiemur hastarlega ad maunnunum ouitandi.

Hier i þessum texta kennir Ecclesiastes oss tuenna mercktliga hlutti.

Fyrst ad daudinn er vis / Enn time daudans

ire daudans o viis / þad bytuisar han med tuennur epter likingum / Um þat fyrsta vitum vier / af Gudz til settu radi / ad vier eigum ad deyia / huat og huenær ad daudinn kemur. huort helldur þad er vti edur inne / aa sio edur landi / sem Eccle: seiger framdeilis xi. cap / Huort helldur ad tried fellur i sudur edur nordur. þar liggur þad / Og þa re þat vyst ad þat hlyter ad falla / Enn huar hellzt / edur huenær / þad er o vist / Suo er þad og med oss / þat fyrer liggur oss magt vpp aa / ad vier lifum suo hier i heime / ad vier ecki ottunzt daudann. Enn vor heimska og galeysi er suo micked / ad Daudinn fynnur oss alltyd vanbuna / vier seigium vel / hefda eg þad og þat giort. eda suo til sett. sem eg villde þad færi / suo villda eg giarna deygia / Med huilykre hugsan suikium vier sialfa oss / þuiat huersu leingi sem daudinn tefur / þa haufum vier æ iafnann nockud o giort.

J annare grein / setur Eccle: hier

tuennar epter lickingar/ vm Fiska/ og
Fugla/ þui þad er/ suo hattad med oss/
sem med þeim/ þui ad nær Fiskarner leita
sier fædu af aunglinum/ þa eru þeir
tekner/ Suo lika Fuglarner/ nær þr leita
sinnar fædu/ þa verda þr ok teckner/
þat geingur oss og suo/ þui þa vier ætlū
oss ad vera i farsælliguztu lifi/ nær vier
erum med gledskap/ og lifum epter vorum
eigin vilia/ kiemur daudinn hastarliga/ og
fangar oss þa vier taukum oss sydzt vara.

Suo geck þat Konginum af Babilon
þa hann giordi eitt mikid gesta Bod/ og
med sinne dramsemi vanheidradi Gud/ var
hann þa saumu nott i burt teckinn. Da-
nielis. v.

Suo geck þat og þeim o gudliga
Haaman. af hueriū vier lesum i Bokinne
Hester vii. sem sialfur var heingdur J
galga er hann liet byggia sinum o vin sem
hiet Mardocheus.

Suo geck þat og þeim rlika sem
Lucas

Lucas skripar vm i xii. huer ed sagdi/
Eg vil eta og drecka og giora mig gladan.
Enn Gud sagdi til hans / o Þu enn heim-
ski mann/ aa þessari nott skal þinn Sal
þra þier tackazt.
Suo lijka seiger og Christus i þeire
dæmi saugu. Math. xxiiii. vm þann
vonda þienara / huer i sins Herra þra ve-
reu. tok ad sla sijna samlags þiona. Enn
Christus sagdi. ad hans Herra mun koma a
þeim deigi sem hann vonar eigi. og i sun-
dur partar han og setur hans hlut skipte med
hræsnurum þar er vera mun Þop og tan-
na gnistran.
Og hinn heilagi Pall. seiger .i. Tes-
salo: v. þier vited ad sa hinn mykli da-
gur Drottins. mun koma sem þioþur vm
nott ect.
Þar þyrer / aþ þui nu ad vort
liiþ er o vist og er sem hangandi i veyku
þrædi. a minner oss Christus Math. xxv.
Vakit / þui at þier vited ecki dag edur
stund a huert ad manzins Son mun koma.

Og Lucas skrifar xxi. Enn var=
id ydur ad yduart hiarta þyngizt eigi af=
ofati og ofdryckiu. og mz sorgum þessa=
rar Næringar. ad eigi komi þessi dagur
hastarliga yfer ydur ꝛc.

Psalm. lxxxix. Þat giorer þin
reide ad vier suo forgongum / og þiin
grimd ad vier fraurum suo hastarlega
burt.

Og Jacob iiii. Siaed nu til þier
sem seigid i dag elligar a morgun. munum
mier ganga / J þessa edur þa borg. og
vilium þar arid vm dueliazt og kaups=
skap fremia og a mining giora þier sem
þo eigi vited huad aa morgum skie mun ꝛc.

Enn ef nockur kann hier ad seigia
Eg em riikur / mecktugur og vngur / mier
er enn nogur time ad hugsa vm daudann /
Þar til suarar hinn heilagi Augustinus. og
seiger. Ef þu hrosar þier af þinu riike
dæmi / af þinum heidre / af þinu æt=
tirne oc vænleika / Skoda sialfann þig.

þui

Þui þu ert daudligur og skalt fara J Jaurdina etc. Tak þier til epter dæmis þa sem fyrer þier hafa verid/ iafn rijker / iafnu mektuger ok unger etc.

Huar er nu Keisare/ huar er nu Kongur/ huar er nu Haufdingi mektugur/ huar er Prydilig klædi / huar er skraut og skart/ Huar er of neytzla metnadar Huar er Sueina fiaulldi/ Huar er Leikur/ huar er Gledi/ huar er og sialf rædi.

Er ecki allt þetta dupt og aska/ Skoda þeira grafer/ vit til huort þu getur þeckt þa rijka fra þeim fatæku/ þa vænu fra þeim oprijdu/ husbondann fra þienaranum/ etc.

Þat fyrer minst þu þetta/ ad þu eigi upp hrokizt/ Hiedan kiemur sa forni siduane/ hia enum Egypthzkum/ ad i þeira rijkuligum gesta bodum/ skylldi nockur þienare ganga um kring i sam sæ tinu / med eina Daude manz likr eskiu af trie giorda/ og syndi ster hueriun/ sei

giandi / Skiemt þu þier heir vid / þui ad huilikur skalt þu verda epter daudann.

Med þad sydzta skal mann hugsa huernen hann heþur liþad þra sinne barn æsku og til ellidaga / ad mann kunne taka vara a þessum iiii. timum / Þyrst nadarinnar tima / þat er su stund sem mann heyrer Gudz ord / oc lærer þau sier til saluhialpar. Þar næst daudans tima / þui ad huer vel heþur liþad / hann ottazt ecki daudann.

Þridie er Domsins time / aa huerium Christur skilur goda þra voudum /

Þiorde er time eilyþs lyþs / a huerium vier skulum aller þa eilyþt lyþ / sem a Christum haþa truad /

Huad vier vilium vona vm þenna vorn Brodur (eda Systur) sem vier haþum nu heir greþtad. Huern vier vilium nu Gudi biiþala / og bidia sialþum oss Gud til hialpar seigiandi / Þad vor ꝛc.

Ende sem þyr seiger.

Finis.

Fimta Predickan sem mann ma predicka yfer nokure kuinnu sem deyr af barnsæng / predickad af Docter: P: Pall:

Fyrst ste giord þacker giaurd til Folsins / Sidan gefi kuinnunne sinn lofligann vitnis burd med þessum hætti.

Þessi en ærliga dandi kuinna / er ein af systrum sællrar Rakelar hussfru Jacob. Huer ed deydi af barne / sem vier lesum i i. bok moysi. xxxv. Ok lika sem Rachel /burt for i Gudz otta/lika Suo giordi og þessi / So ad hennar husbondi i sinne sorg/ kann gledia sig þar af / ad hann veit hana sofa i Gudi.

Þramdeilis / þess hattar daudi kiemur þyrst / aþ vpp kuna syndinne / og er þad eirnn sierligur kross / ad kuinnurnar skulu med sorg og mædu þæda sin baurn / huer vort þyrstu modur eþu strax eptir brotid var vpp aa lagdur med þessum ordum.

Eg vil til Skicka þier mycklar eymder / nær þu ert med barne / þu Skallt fæda þyn baurn med hrygd ok þinn vilie skal vera þynum manne vnder gefinn og hann skal vera þinn herra.

Enn huersu stor sorg þessi er / þram yþer allar sorger / reyna allar kuinnur i sinum barnburdi / ok sierdeilis Rakel med

sinum systrum / Huer ecki alleina hafdi hrygd i sinne fædingu helldur og iafn vel misti þetta likamlegt lijf / suo sem þessi vor syster hefur nu giort / huerrar lijkama vier haufum nu hier grafid.

Hier vm talar eigi ad eins Christus / Joh: xvi. Þar hann framsetur eitt epter dæmi seigandi / kuinnan nær hunn fædir / hefur hun hrygd / þui ad hennar stund er komen. ect.

Helldur og langt fyrer Christz fædingu þeir heilugu spamenn Esaie ii. Capitulo.

Minar lendar eru fullar af hrygd / og armædi plagar mig sem þa konu / er skal fæda. Og i xxvi Capit / Lyka sem þungud kuinna. nær hun skal fæda þa hefur hun mikinn ecka / Hun kallar i sinne pijnu / So gar þat og so oss herra fyrer þinne a sionu. vier erum og þun-gader og haufum ecka Suo ad vier kun-num naumliga ad draga vorn anda. ect.

Suo og Jeremie iiii. Eg heyrda eina raust, Lijka sem fædandi kuinnu / og hrygd

Og hrygd suo sem kuinnu nær hun fyrst fædir. og Zions dottur kallandi raust. huer ed grætur. Slaandi vt sinum haundum seiguandi / Oui. Eg fyrir ferst so nær. &c. Og i viii. Capitel / Hrygd hun plagar mig. sem þa kuinnu. er varla getur fædt.

Þar fyrer / vilium vier fyrst sam harma þeire sem fæder / oc grata mannligann veykleika / sem kiemur af vpp runa syndinne þar næst vilium vier aller i voninne vænta vorar endur lausnar / Rom: viii. Allar skepnur syta / ok vænta vorar endurlausnar.

Med ed sydzta skulu allar Gud hrægddar kuinnur / i þui litkre neyd og hacka / hugga sig med þessum ens heilaga P. ordum. i Timo. ii. Kuinnan mun frelsazt fyrer synn barn burd. ef hun blyfur staudig i Trunne. Elskunne / helganinne. hoguærdinne &c.
Af huertum ordum. vier lærum fyrst truna.

Þar

þat næst a haupt truarinnar. sem er kiær=
leiki/ helgan og hoguærd.

Med Þat sydzta. sierdeilis a haup=
tur og embætti kuinnunar. sem er ad þæ=
da baurn i heiminn. huert kall hun hefur
af Gudi. huort helldur hun deyr af þæ=
dingunne edur eigi / Þui at þessa heims
lijf er þui lijkt sem þad Skrifast af
Jesus Syrach xiiii. Capittel Allt holld
slitnar sem blædi. nær þad verdur gamallt/
og eins sem grœner kuister aa trie. Sumer
vaxa vpp enn sumer falla af.

Suo er þad hattad med oss. Sum=
er fædazt til. enn sumer deyia burt zct.

Witid þat fyrer Gudhræddar kui=
nnur yduart embætti vera ad fæda baurn.
og enn þo þier þar af skyldud deyia.þa
erud þier ysslar vottar i Gudz auglite.

Þui ad þær deyia ecki vegna siñar per=
sonu/ helldur vegna sins hionabaudz og
barn burdar. Suo sem Gudz orda þienar=
ar fyrer Gudz ord og sitt embætti.

Enn ef barnid fylger moduriñe i dauda=

num. og ecki þad Gudi büþalad i modur kuide vonū vier ad moderin verdi holpin þyrer truna i þessare sine piinu/ og barnid þylgie modurinne til eilyþs lyþs.

Þui ad þat er ecki eitt ord o maugu-ligt þyrer Gudi. Suo er og ecki helldur þetta o mauguligt. sem Christur seiger. Leyþid sma baurnunum til min ad koma/ þui at þuilikra er himna riike/ huort helldur kan deyia i modur kuide eda þædazt kan/ Og moderin heþur Gudz ord þyrer sier ad hun verdur hialpleg.

Eg villde kuinnunar i sinum barn burdi. snert sinum hiartans augum/ þra þessari likamlegri kuaul / til þeirar andligu þædingar i huere þær eru Gudi þæddar i skirnenni og haþa þar i medtekid/ syndanna þyrer geþning/ og eru var-dueittar þra diauþlinum/ Suo sem S. Johannes seiger/ i. Johannes v. vter vitum. ad aller sem þædder eru aþ Gudi syngazt ecki. Þat er ad hans synd reick-

nazt

nazt ecki synd þyrer Gudi.

Helldur sa aþ Gudi er þæddur. vardueitter sig og hinn vondi mun eigi snerta hann/ vier vitum þad vier erum aþ Gudi/ og þat allur heimurinn er skickadur i vondu/ enn vier vitum þad Gudz sonur er kominn/ og heþur geþid oss þat sinne. ad vier kennum þan sem sannarligur er og erum J hinum sanna-rliga hans syne Jhesu Christo/ Amen.

Sietta predikan sem man ma perdika yfer bar-ne / predikad af D: P: Pal:

Fyrst þacka sem fyr seiger.

Enn þo ad suo mikill kiærleiki for-elldranna / sie til barnana /at þiau kunna ecki annas en harma i þes-

ra

ra dauda / þui ad barn eign er ſu en meſta Gudz blezan i hiona bandinu / huar fi-rer ad þar er eingin natturlegur kiærleike i þeim Forelldum / ſem miſþoknazt barna fioldinn / þui þeir ſkilia ecki Gudz godar gafur / og meina ad hiona bandit ſie meir ſkickad fyrer vel lyſt / enn ad vpp fæda baurn i Gudz otta / Enn reittir aſtudliger forelldrar / þeir ſkilia barn fialdann ad vera þa yppurſtu Gudz gafu og blezan / þui kunna þeir ei annars enn ſyrgia nær þeira baurn deyia / og þo þeim leyfizt ad ſyrgia nokud / þo eiga þeir ad lata ſig hugga / fyrer þeſſar epter fylgiandi greiner.

Fyrſt / ad þau miſſa ecki þeirrar nadar ſem þau hafa med tekid i ſkirnenne / þui ad þau hafa ecki ſaurgat ſig / med vondum verkum / huar fyrer ad ecki er efandi þeira ſalu hialp / af þui þeira er Himna Rike.

I annare grein / þui ad þau eru frialſud af þeire almenniligu bauluan / ſem

Suo

Suo heiter / fyrer eirn mann kom syndin i heiminn / og fyrer syndina daudinn / hui vt af Adams baurnum eru þau ordin gudz baurn.

I þridiu grein / af þui ad hinn mesti partur af Gudz vt vauldum / eru vng baurn / huad ad Christur biuisar seigiandi / þad er míns faudurs vilie ad einginn af þeim fortapist sem a mig trua / Enn huer þ nen sina baurnē kūna ad trua a Christū vil eg nu ecki mikit ūtala / þo stuttliga seigi eg / ad huer se hellzt ad dirfizt til / at vti lykia baurnin af þui fyrer heitt (Huer se truer og verdur skirdur skal holpin verda) hafi hū sialfur þann haska / Eg vil þau ecki vti lykia / þui eg veit þad Gud talþur er allz mectugur / og giorer ecki siinar giorder og ei opinberar siin fyrer heit / eptir vorre holldligre skynsemi.

I fiordu grein / hui ad baurnin sku lu med full ordnum likama / vpp risa aa

dome

doms deigt/og sam vagna med sinum For=
elldrum/ og lofa Gud ad eilifu/ Hier
vm ef azt ecki kristinna manna saufmudur/
þui þetta er allra sannazt ꝛc. Huat. Fyrer
ad Forelldrarner eiga ad læra þetta/ og min=
ka sina sorg med þessari andlegri hugan ꝛc.
Framdeilis vil eg hier til setia ii. spurningar
oss til lærdoms.

Fyrst/ huat fyrer baurnen skulu sy=
kiazt og deyia/ fyst þau hafa ecki syngad.
Suar/ þau hafa liika vel annarlegar syn=
der/ af huerium ad kemur sott og daudi.

Annur spurning/ hui baurnen sku=
lu fædazt/ fyst þau eiga suo snarlega ad
deyia/ Suar:

Enn þo ad bædi kranckleike og dau=
di barnanna kome af eirne vpp sprettu/
sem er vpp runa synd/og enn þo ad mann
kunni myklar gatur hier vm ad hafa/
þo hefur Gud hia sier marga hluti leynda
sem oss

sem oss eru nu enn o vitanliger. Huar fyrer vier eigum meir ad þacka Gudi fyrer þa sem leingi lifa / enn ad vndra mikid ad vm stutta lyfdaga barnana / Þetta sie stuttliga sagt til huggunar forelldrum þessa barns / Hier med þat og oss alla Gudi byfalandi.

Amen.

Hier epter fylger oraciur sem lesazt a sunnu daugū hatidum og helgum daugum i kring vm arid.

Sunnu dagin fyrstann / i adventu.

Eyr Drottinn vier bidium / vpp vek þitt velldi / og kom / ad vier mættum med þinne verndan / frialsazt fra þeim haskum sem yfer oss byggia / fyrer vorar synder / og vier mættum med þine lausn verda hialpleger / Þu sem lifer og rijker med Gudi Faudur / i einingu heilags anda / einn Gud vm allar allder allda / Amen

Annañ sunnu dag / i aduē:

HEyr Drottinn / vpp vek vor hiortu ad til reida veg þins einka sonar / at vier mættum af hiarta þier þiena / huert ad hreinsad var / med hans til kuomu / huer ad med þier lifer og ryker / i einingu heilags anda / einn Gud vm allar allder allda. Amen.

Þridia Sunnu dag.

Heyr

HEyr Drottinn vier bidium/ beyg thu eyra þitt til vora bæna/ og lys myrkur vors hiarta/ med villan þinar nadar/ Þu sem lifer og ryker med Gudi Fauður i eininngu heilags etc.

Fiorda Sunnu dag.

HEyr Drottinn/ vpp vek þitt velldi/ og kom/ og hialp oss med þinum mikla krapti/ ad þyn yfirbæriileg millde/ vilkder af þinne nadar hialp/ fram knyia þat sem vorar synder oss hindra/ Þu sem lifer og ryker etc.

Jola natt i Kristz messu:

HEyr Gud/ som lietzt þessa helguztu nott byrtazt med saunnu liossins skine/ vier bydium/ ad þess sama liossens heimugligleika/ sem vier med kennuzt hier a Jordu/ mættum vier þa saumu liossins gledi aa himnum fullkomlega nyta/

ta / Huer ad med þier lifer og ryker / J einingu Heilags anda / eirn Gud vm allar allder og ad eilyfu / Amen.

J Annare messu.

HErr Almattugur Gud / vier biddm gef oss sem yfer lyster, eirum med nyiu liose þins ords / sem mandom hefur a sig teckid / ad þad megi lysazt J voru verki / sem fyrer truna skin i hiartanu / fyrer þann sama þinn son voru Herra Jhesum Christum / Sem med þier lifer og ryker. med Gudi Fadur. J einingu Helags anda / eirn Gud vm allar allder allda / Amen.

Jola dag til hamessu.

HErr almattugur eilifur Gud vier bidium / vnn þu ad þins einka sonar likamlega nyia fæding mætti oss frelsa / sem þann gamla þrældom helldur

dur

dur vnder syndarinnar oki / fyrer þan sama þin son vorn Herra Jhesum Christum sem med þier lifer og riiker ec.

Sãcte Steffanus dag /

HEyr Drottinn / gef oss ad epter fylgia þui / ad vier mættum læra ad elska og vora o vine / þui vier haulldum þess hatiid / sem bad fyrer sinum ofsaknar mannum / Vorn Herra Jhesum Christum / huern ad med þier lifer og riiker / med Gudi Faudur i einingu heilags Anda / einn Gud vm allar allder allda / Amen.

Sancte Johannes dag.

HEyr Herra / vpp lys vilianlega þinn almuga / ad hann vpp lystur i lærdome Sancte Johannes Postula / og Gudz spialla manz / mættum koma til eilifra giafa fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son / sem med Gudi Faudur lifer og riiker

i einingu heilags Anda / eirn Gud vm allar allder, Amen.

Barna dag.

HEyr Drottin / huers dyrd enu saklausu pijslar vottar (ecki talandi / helldur deyiandi) hafa med kent / deyd i oss alla illzku lastanna ad vor lifnadur / mætti med tyktan / vidurkenazt þa tru sem vor tunga talar / fyrer Jhesum Christum vorn Herra þinn son ꝛc.

Fyrsta sunu dag epter Jola dag.

HEyr almattugur eilifur Gud / stiorna oss og voru framferdi / i þoknan / Suo ad vier / i nafne þiins elskulega sonar verdum riiker / i godum giorningum / fyrer þann sama vorn Herra Jhesum Christum sem med Gudi Faudur lifer ok riiker

i einingu

i eininginu helags Anda / eirn Gud vm allar allder allda Amen.

Ny aars dag.

HErr Gud / sem lætur oss helga enn Attunda dag vors Frelsera / vier bidium / vt vega / ad vier mættum verdazt med hans eilijfum guddome / med huers likamlegu medbyrti / vier erum endur nyiader / fyrer þann sama þinn son Jhesum Christum vorn Herra ꝛc.

Aunnur oratia.

HErr Gud / sem i vpp fylling timanna vt sender þinn eingetinn son / ad vmskerazt vnder laugunum / lat vor hiartu suo vmskerazt / med þinum helgum Anda / ad vier mættum vera eilijflega frelster / fra laugmalsins bauluan / fyrer þann sama vorn Herra Jhesum Christum þinn son sem

 me

med þier liþer og ryker i einingu heilags anda/eirn Gud vm allar allder allda.amen

Þrettanda dag.

HErr Gud/ sem i dag opinberader heidingiunum. þinn eingetinn son/ med eirne leidar stiaurnu/ vnn þad vel vilianlega/ ad vier sem þig þeckium aþ truñe mættum þram vegis vera/verduger til ad skoda þiina haleita þegurd/ þyrer þann sama vorn Herra Jhesum Christum.þinn son/ sem med þier liþer og riiker i einingu heilags anda/ eirn gud vm allar allder allda/ Amen.

Sunnu daginn sem fellur i octafunne:

HEyr Herra vier bidium/ þull komna med þinum himneskum milldleik/ girnd þins audmiuka bidianda lyds/ ad

vier

vier mættum sia huad giorazt skal / og huad ad giorazt skylldi / þeir mætti og þar til þa efni / þat at geta full giaurt / fyrer vorn Herra Jhesum Christum / þinn son. sem med þier lifer og riiker / J einingu heilags anda / eirn Gud vm alldur og ad eilyfu / Amen.

Fyrsta Sunnu dag ep- ter xiii.

HEyr almattugur eilyfur Gud / sem stiornar aullum hlutum / a himne og Jordu / heyr þu milldlega bæner þins lyds og gef frid vm vora daga / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son. sem med þier lifer og riiker i einingu heilags anda / eirn Gud vm allar allder allda amen.

Annann Sunnu dag ep- ter xiii.

Herra almattugur Gud / liit þu milldlega til vors veykleika / og riett vt hægri haund þins Guddomlegs velldiss oss ad vernda / fyrer vorn Herra Jhesu Christum þinn son / sem med þier lifer og rijker i einingu ꝛc.

Þridia Sunnu dag epter xiii.

Herra Gud / sem veitzt oss stadda i storum haskasemdum / og kunnum ecki at vera stadfaster fyrer mannlegann veykleika / veit oss heilsu andar og likama / ad huad vier liidum fyrer vorar synder / mættum vier med þinne hialp yfer vinna / fyrer vorn Herra Jhesum Christum / þinn son / sem med þier lifer og rijker ꝛc.

Fiorda Sunnu dag epter xiii.

Herra

HEyr Drottinn / geym þitt heim kynne / i idulegri gæzku / ad sa sem treyster aa þinnar nadar einazta uon / megi alltiid med þinne vernd vera bifuaradur / fyrer vorn Herra Jhesum Christum / þinn son / sem med þier lifer ok riiker / i eining̃u Heilags anda / einn Gud vm allar allder allda Amen.

Sunnu daginn i ix vikna faustu.

HEyr Drottinn vier bidium / heyr milldelega bæner þiins folks ad vier sem riettelega erum hirter fyrer vorar synder / mættum fyrer dyrd nafns þiins / myskunsamlega frelsazt / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son ec.

Annann sunnu dag i ix vikna faustu.

Heyr

HEyr Gud / sem sier ad vier treystum ecki a vorar giaurder / vnn oss þad vilianlega / ad vier mættum fraa snuazt aullu þui oss er aamoti med þinne verndan / sem þu verndader Sancte Pal / læri Fadur heidinna þioda / Fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son / ꝛc.

Sunnu daginn i faustu inn gang.

HEyr Herra vier bidium / heyr milldlega vorar bæner / ok þa þu hefur oss leyst af vorum synda baundum / þa frelsa oss af vorum motstaundurum / Fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son / sem med þier lifer ok riiker i einingu heilags Anda / einn Gud vm allar allder allda Amen.

Sunnu daginn fyrstann i faustu.

Heyr

HEyr Herra vier bidium / liit þu milldlega til lyds þins / vtik myskunnsamlega fra þeim hirting þinnar reide / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son / sem med þier lifer og riiker i einingu heilags Anda / einn Gud vm allar allder allda Amen.

Annann sunnu dag i faustu.

HEyr Gud / sem sier ad vier erum van megna til allz gods bituara oss inn hueruis og vt hueruis / ad vier megum frialsazt fra aullum mot gangi likamans / og hreinsazt fra aullum vondum þanka hiartans / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son ꝛct.

Þridia Sunnu dag i faustu

HEyr almattugur Gud vier bidium / liit þu til girndar þins audmiuka lyds

og

og vt riett hægri haund þins velldis til vorar frelsunar fyrer vorn Herra Jhesum Christum ꝛc.

Mid faustu Sunnu dag

HEyr allmattugur Gud vier bidium / veit þu ad vier sem nu hirtunzt fyrer verdskulldan vorrar handtierunar / mattum koma til endurlijfgunar / af þinnar nadar hugsualan / fyrer vorn Herra Jhesum Christum ꝛc.

Fimta Sunnu dag i faustu.

HEyr almattugur Gud vier bidium / lijt þu liufliga til þins heimkynnis / ad þad megi med þinum aaſt giofum ſtiornazt i likamanum / og med þinne geimſlu bivarazt i hiartanu / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son / sem med þier li-

þer og ríker í einingu Heilags Anda / eirn Gud um allar allder allda Amen.

Palm Sunnu dag:

HErra almattugur eilííþur Gud / sem lietzt vorn Þreisara medtaka manndom / og vnder gäga krossinñ / mälegu kyni til audmyktar eptir dæmis / ad epter þylgia / veit þu villianlega / ad vier mættum þaa bædi hans polin mædis vnderuiisan / ok Hlut deilld hans vpprisu / þyrer þann sama vorn Herra Jhesum Christum þinn son / sem med þier liþer og ríker i einingu heilags Anda ꝛc.

Skir dag.

HErra Gud / aþ huerium ad bædi Judas tok reþsing þyrer sina skulld og reyþarinn tok laun þyrer sina medkenning / vnn oss þinnar milldlegrar verkanar / ad líka sem vor Drottinn Jhesus Christus i sinne pijll /

ptist / gaf þeim badum siin forþienud sundurleit verdlaun / sem liet hann epter gomlum villu dome / verda burt tekinn / gef oss nad fyrer hans vppriisu / hann sem med þier lifer og stiornar / i einingu Heilags Anda / einn sannur Gud vm alldur ad eilijfu Amen.

Laugar dag fyrer Paska.

HEyr Gud sem prydder þenna helgasta aptan med vors Drottins dyrdar fullert vppriisu / stiuara i þinne endur nyiadre Heimkynnis kynslod / þinn vt valinn anda huern er þu hefur þeim gefid / ad þeir sem nu eru endur nyfader bædi i likama / ok i salu / megi aud syna þier hreina þion kan fyrer þann sama vorn Herra Jhesum Christum / þinn son / sem med þier lifer og riker i einingu Heilags Aanda / einn Gud vm allar allder allda Amen.

Paska dag.

Heyr

HErr Gud / sem aa þessum deigi he-
pur fyrer þinn einka son / vpp lokid
fyrer oss þins eilyfleika / leyni lopti epter
Daudans sigran / fullkomna og med þi-
nne hialp vorar girnder / þær sem þu med
þinne fyrer kuomu stalfur inn gefur / fy-
rer hann sama vorn Herra Jhesum Chri-
stum ꝛc.

Añann dag Paska.

HErr Gud / sem vm Paska hatydina
hefur veraulldunne gefid læknis do
vier bidium / fullkomna þitt folck med
himneskum gafum / ad þad mætti fa þau
fullkomlegu fryhed / og betra sig til ei-
lifs lifs / fyrer vorn Herra Jhesum Chri-
stum ꝛct.

Þridia dag Paska.

HErr almattugur Gud / sem alltid aa
vaxtar þina samkaumu med auk-

ning nyrra kristinna / vnn þynū þienurum ad halda þitt Sacramentū J lyþenu sem þeir i Trunne haþa med tekid / þyrer vorn Herra Jhesum Christum þiñ son ect.

Fyrsta suñu dag epter pa:

HEyr Almattugur Gud vier bidium veit þu / ad vier sem nu hauþum halldit Paska hatyder / megum þeim med þinne hialp btihallda / i liiþe og liþnadi þyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son / sem med þier liþuer og riiker i einingu heilags anda / eirn Gud vm allar allder allde Amen.

Añan suñu d: epter paska.

HEyr Gud sem heþur vid riett þessa liggiandi verauilld / med syns sonar nidran / geþ þinum kristnum / eilyþa v-nadsemid / ad þu viller lata þa og niota

þeirrar eilyfrar gledi sem þu hefur vt vegat fra eilyfre Daudans hrapan/ fyrer þann sama vorn Herra Jhesum Christum etc.

Þridia Sunnu dag.

HErr Gud/ sem lætur audsyna þitt sannleiks lios fyrer villu rafendum/ ad þeir mættu aptur koma aa sannleiks veg/ gef þeim aullum sem reiknazt kristner ad vera/ ad fyrerlijta alla þa hluti/ sem eru i moti kristilegu nafni/ og ad epter leita þeim hlutum sem þackuæmilegir eru/ fyrer vorn Herra.

Fiorda Sunnu dag epter Paska:

HErr Gud sem veiter riett kristnum/ sinne til þins vilia/ lat þitt folk elska þat þu bydur/ og þad girnazt sem þu lo-

K ii þat/

þar / ad vor hiaurtu megi medal þessa heims vmbreytingar / þar vera staudug / sem en sanna gledi ʃundinn verdur / fyrer vorn Herra Jhesum Christum / þinn son / sem med þier liﬁer og riiker i einingu heilags Anda / einn Gud vm allar allder allda Amen.

v Sunnu dag epter paska

HErra Gud af huerium allt gott vt geingur / gef þinne audmiukri kristne ad vier mættum med þinum inn blæstri hugsa þa hluti sem riettliger eru / og þa saumu med þinne stiornan fullkomna / fyrer vorn Herra Jhesum Christum ꝛc.

Upp stigningar dag.

HErra alsmattugur Gud / veit þu / ad vier sem truum þinn ein getinn son / vorn endur lausnara / hafa aa þessum deigt

til himna vpp farid / mættum og sialfer byggia aa hine med vorum hug og hiarta / fyrer þann sama vorn Herra Jhesum Christum ꝛc.

Sunnu dagin epter vpp stigningar dag.

HEyr almattugur Gud / lat þu oss alltiid hafa gudligann vilia til þin / og þiona þinu velldi / med hreinu hiarta / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son ꝛc.

huita sunnu dag.

HEyr Gud sem aa þessum deigi hefur kent truudum hiaurtum med vpp birting heilags Anda / veit oss ad skilia i þeim sama anda / þa hluti sem riettilliger eru / og alltiid ad gledíazt af hans huggan / fyrer vorn Herra Jhesum Christum ꝛc.

Annann dag huita sunnu

HErra Gud sem gafst þinum Postulum heilagan anda / veit þu þinum lyd / sinna fullkomnan gudligra bæna / ad huerium þu hefur truna gefid / viltu þu og fridenn gefa / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son / sem med þier lifer og rijker i einingu heilags Anda / einn Gud um allar allder allda ꝛc.

Þridia dag huita sunnu.

HErra Herra vier bidium / lat þu kraft heilags Anda alltijd hia oss vera / huer ad (allt) huortueggia mun milldlega hreinsa vor hiaurtu / og vernda alltijd fyrer þui sem oss er i mote / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son ꝛc.

Trinitatis sunnu dag.

Herra

HErra almattugur eilyfur Gud/ sem hefur gefit þynum þienurum i vidurkenningu sannrar truar/ ad med kenna dyrd þinnar eilyfrar þrenningar/ og i makt þins velldis ad bidia þina eining/ vier bidium/ ad vier megum med stadfesti sannrar truar verndazt fra aullu þui sem oss er iafnlega aa moti/ Fyrer vorn Herra Jhesum Christum ꝛc.

Fyrsta sunnu dag epter tri:

HErra Gud sem ert styrkur allra þeirra er til þin vona/ virdst vilianlega til hialpar ad koma vorum bænum/ og fyrer þui ad manlegur veykleiki maa sier/ (aan þin) eckirt/ þa gef þinnar nadar hialp/ ad vier i vidleitne þinna bodorda. bædi med vilia og verki/ megum þier þoknazt/ Fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son ꝛc.

Annan sunnu dag epter tri

HEyr Herra/ lat oss alltiid ottazt og elska þitt heilaga nafn/ þyrer þui ad þu sleppir alldre vndan þinne stiornan, þeim þu in skickar i þina elskuliga stadfestu/ Fyrer vorn Herra Jhesum Christum ect.

Tridia sunnu dag epter Trinitatis.

HEyr Gud/ sem ert verndan þeirra er til þyn vona/ an huers ad eckirt er stoudugt. edur heilagt/ gef þu marg falldа myskun þina/ yfer oss ad vier med þinne stiornan og leidsaugn/ mættum suo vm gangazt med timanlegum gædum. ad vier eckt missum þau enu eilyfu/ Fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son ect.

Fiorda sunnu dag epter Trinitatis.

Heyr

HEyr Herra vier bidium/ gef oss ad bædi veralldarinnar raas mætti oss i þinne Skickan stiornazt og þin kristne megi i hoguærum Gudligheitum/ sig gledia fyrer vorn Herra Jhesum Christum þynn son sem med þier lifer ꝛc.

Fimta suñu dag epter tri:

HEyr Gud sem til buid hefur þeim sem þig elska/ o synilega og aludliga goda hluti/gef þu inn i vor hiaurtu girnd þins kærletka / ad þeir sem þig elska i aullum hlutum/og yfer alla hluti/ megi faa þad þu hefur lofad/sem yfer gnæfer allar girnder / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son ꝛc.

Sietta suñu dag eptir tri:

HEyr enn krauptugazti Gud / huers ad þad er sem betzt er / inn planta i vor

K v briost

briost aff þiins nafns / og gef auknîng gudligheita i oss / ad þu vilier aff þostra þa hluti sem goder eru / og þa hluti sem aff þostrader eru vilier þu i gudligleiks þyrervinnu biuara / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son / sem med þier lifer ꝛc.

Sieunda sunnu dag epter Trinitatis

HEyr Gud / huers forsion i hans afetningi ecki falsazt / vier þig audmiukliga bidium / ad þu vilier burt vernda aullum þeim hlutum / sem skadliger eru / og veit oss alla þa hluti sem gagnliger kunna ad vera / fyrer vorn Herra Jhesum Christum ꝛc.

Attunda sunnu dag epter Trinitatis:

Heyr

HEyr Herra vier bidium / gef oss vel viliugan anda / og nad til / bædi ad hugsa og giora þa hluti / sem riettileger eru / ad vier sem aan þin kunnum eckt ad vera / mættum epter þinu vilia lifa / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son ꝛc.

Niunda sunnu dag epter Trinitatis.

HEyr Drottinn / lat opin þin myskunnar augu / fyrer audmiukum bænum bidiandi manna / og til þess ad þu veiter þeim sem bidia / þad sem þeir girnazt / þa lat þu þa þess bidiazt sem þier er þægielegt / fyrer vorn Herra Jhesū Christum.

Tiunda sunnu dag epter Trinitatis.

Heyr

HEyr Gud / sem mest audsyner þinn almatt i þui / þu þyrmer og nadar / margþallda þiina myskunsemi yþer oss / ad þu giorer oss hluttakēdur himneskra gæda / sem sier skunda til þinna þyrer heita / þyrer vorn Herra Jhesum Christum ꝛc.

Ellekta sunnu dag epter Trinitatis.

HEyr Almattugur eilijþur Gud / sem i þinnar nægtar millde yþer geingur / bædi heit og verdskulldan audmiukra / vthell þinne myskun yþer oss / ad þyrer geþa þad sem vor samuitzka ottazt og til legg oss / þat sem vier i vorum kunnum dyrþunzt eckt / þyrer vorn herra Jhesum Christum þinn son ꝛc.

xii sunnu dag eptir Trinitatis.

HEyr almattugur og myskunn samur Gud / af huers gafum þad kemur ad mennirner mega/ af þinne tru /til dæ- rilega og loflega þiona / vier bidium / veit oss ad vier mættum oss hrada an hin- dranar/ til þinna fyrer hetta / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son ꝛc.

xiii sunnu dag epter trini:

HEyr almattugur eilijfur Gud / gef oss auknan / truar /vonar / og kiær- leika/ og til þess vier faum þad þu lofar/ þa lat oss elska þad þu bydur/ fyrer vorn Herra Jhesum Christum ꝛc.

xiiii sunnu dag epter trini:

HEyr Drottinn vier bidium/vernda þi- na samkuomu i þinne eilijfre liknse- mi/ og af þui / ad mannlegur veykleike an þinn fellur / þa lat hann med þinne

hialp

Hialp alltiid bædi leidazt fra þui sem skad-
ligt er/og styrkiazt til þess sem hialpsam-
ligt er/ fyrer vorn Herra Jhesum Christ-
um/ þinn son ect.

xv sunnu dag epter trinita

Heyr Drottinn/ lat þina idulega nad-
an hreinsa og vernda þina samkuo-
mu/og fyrer þui hun kan eigi aan þin
holpin standa/þa lat hana med þinne ga-
fu alltiid styrkiazt/ fyrer vorn Herra ect.

xvi sunnu dag epter trini:

Heyr Herra vier bidium/lat þina nad
alltiid vndan oss fara og eptir fylgia/
og lat hana giora oss iafnan idiu sama/
til godra verka/fyrer vorn Herra Jhesum
Christum þin son etc.

xvii sunnu dag epter trini-

Heyr

Heyr Herra vier bidium / gef þinum lyd
had vm flyia diaufulsins aa eggian /
og med hreinu hiarta / þier Drottinn all=
einazta ad eptirleita / fyrer vorn Herra
Jhesum Christum þinn son etce.

xviii sunnu dag epter tri=

Heyr Herra vier bidium / lat þu my=
skunsemi þinnar verkunar styra vorum
hiaurtum / þui ad vtan þinn kunnum
vier ecki þier ad þoknazt / fyrer vorn
Herra Jesum Christum etce.

xix sunnu dag epter trini:

Heyr allmattugi myskunsame Gud / vit
lyk milldlega allt þad sem oss er aa mo=
ti / ad vier til reidder bædi i salu og likama /
mættum med frialsu hiarta / framkuæ=
ma þa hluti / sem þier til heyra / fyrer
vorn Herra Jhesum Christum þinn son /
sem

sem med þier lifer og riker i einingu hel-
lags anda / eirn Gud vm allar allder all-
da Amen.

xx sunnu dag epter trini:

HEyr Herra vier bidium / gef milldlega þinum trulyndum monnum nad og frid / ad þeir megi bædi hreinsazt af þeirra syndum og med auruggu hugskoti þier þiona / fyrer vorn Herra etc.

xxi sunnu dag epter trini:

HEyr Herra vier bidium / vard veit þu heimkynni þitt med safnligre millde / ad þeir megi med þinne hia staudu / fry vera fra aullum a soknum / og J godre vm geingne vera þinu nafne vidfelldner / fyrer vorn herra Jhesum Christum.

xxii. sunnu dag epter tri:

HEyr

HEyr Gud sem ert vort skiol og styr-
kur/ hia statt du milldlegum bænum
þinnar samkuomu/ Þu sem ert vei-
tare sialfur sannrar millde/ og gef ad þad
sem vier bidium / megum vier brauptug-
liga medtaka/ Fyrer vorn Herra Jhesum
Christum þinn son etce.

xxiii sunnu dag epter tri:

HEyr Drottin vier bidium/ af leys
synder folks þiins / og lat oss af
vora synda bondum (sem vier hau-
fum med vorum veykleika bundit) med þi-
nne millde fyrialsazt/ Fyrer vorn Herra Jhe-
sum Christum etce:

xxiiii sunnu dag epter tri:

HEyr Herra vier bidium/ vpp vek vi-
lia þinna trulyndra/ ad þeir mætti
Suo vera idiusamer/ til ad giora aa
vauxt godra verka / ad þeir faae af þi-

num milldleik þess meire lækning / fyrer vorn Herra Jhesum Christum ꝛc.

Kyndil messu dag.

HEyr allmattugur eilijfur Gud / vier audmiukliga bidium þitt velldi / ad lika sem þinn eingetinn son var aa þessum deigi med vore likams natturu i musterid ofradur / Suo lat þu oss lika med hreinu hiarta þier offrazt / fyrer vorn Herra Jhesum Christum ꝛc.

Mariu messu aa faustu.

HEyr Drottinn vier bidium / innhell i vor hiaurtu þinum anda / ad vier sem med kennum Christi þins sonar getnad / fyrer Eingilsens bodan / mættum fyrer hans pinu og kross / koma til dyrdar vpp risunnar / fyrer þann sama vorn Herra ꝛc.

Ging Mariu Messu.

Heyr

Heyr almattugi elliife Gud / sem af kiærleikans nægd / til settir þa heilugu Jungfru Mariu / þa hun geck med þinn son / ad hun skylldi kuedia þa heilugu Elisabeth / vier bidium / veit þu ad vier fyrer hans vitian megum fyllazt med himneskum gafum / og frialsazt fra aullu motgangi / fyrer þann sama þinn son Jhesum Christum / vorn Herra / sem med þier lifer og riiker i einingu heilags anda / einn Gud vm allar allder allda Amen.

Jons messu baptiste.

Heyr Gud / sem tiignad hefur medal vor þenna dag i fædingu ens heilaga Johannes / veit þinum lyd nad til andliga ad glediazt / og styr aullum trulyndra manna hiortum / aa eiliifann hialprædis veg / fyrer vorn Herra Jhesum Christum þinn son ꝛc.

Michaels mussu.

HEyr Gud / sem med dasemdarligre skic-
kan / til setur einglanna og mannanna
þienustu / veit þu vilianliga / ad huerier
sem i himnenum alltiid fyrer þier standa og
þiona / megi hier aa Jordu vort lijf vern-
da / fyrer vorn Herra Jhesum Christum
þinn son ɛc.

Allra heilagra messu.

HEyr allmattugur eilifur / Gud / sem
villder helga alla vt valda og elskuliga i
þinum astudliga syni / lat oss þeirra tru /
von / og kiærleika eptir fylgia / ad vier
med þeim kunnum og holpner verda / fyrer
vorn Herra Jhesum Christum þinn son /
sem med þier lifer og rijker i einingu hei-
lags anda ɛc.

Þessar bæner eru eptir ber-
ging.

Lof

Of og þacker veri Gudi vor-
um Faudur / sem oss hefur
Skapad verdugliga til þessarar
sinnar riickdoms nadar / og hi-
alpræðis fædu / vier bidium þig fader
ad þu latir þinn heilagann anda vaxa og
aukazt i oss / fyrer Jhesum Christū vorn
Herra þinn son / sem med þier lifer og rii-
ker i einingu heilags anda / vm allar all-
der allda. Amen.

Aunnur bæn.

HEyr almattugur eilyfur Gud / vier
Lofum og þauckum þiñe myskun-
semi / ad þu hefur gefid oss ad eta
og drecka holld og blod þins einka sonar /
vors Herra Jhesus Christz / og vier bi-
dium þig audmiukliga / ad þu villier med
þinum helga anda verka i oss / ad Suo
sem vier haufum med teckit þetta heilaga
Sacramentum / med munninum / mætt-
um og liika audlazt og æfinlega byhallda /

þinne Guddomligre nad/ Syndanna fy-rer gefning/ einingu med Christo/ og ei-liifu lyfe/ sem þar vt i merckizt og til seigizt/ fyrer vorn Herra Jhesum Chri-stum/ Amen.

Ein Kristelig bæn.

HEyr Gud/ sem motstaudu veitir dramblatum/ og nad gefur audmiu-kum/ kom oss til hialpar J þessari vori hrygd/ angizt/ og neyd/ þui vier vi-tum einginn kann mot standa þiinum vi-lia/ og þar þu hialpar oss/ sem þu og sannliga villt þa erum vier vel holpner/ fyrer vorn herra Jhesum Christum þinn son/ sem med þier lifer og riiker i einin-gu heilags anda/ ad eilyfu/ A-men.

Hier

ſpenne minn ſtyrck til einkes. Þo att huoru / er min ſauk Drottens og min Idia mins Guds / Og nu ſeiger Drotten ſa mig þra modur kuidi til teiddi ſier til þienara / at ek ſkule Jacob til hans vernda ſuo at Iſrael ſie ecke burt kalladur / Þut ec ek mikell i hãs augliti, og miñ Gud er miñ ſtyrkur og ſeiger / Þ er littd at þu ert minn þion / Jocobs ætter vpp at rietta / og aptur ſkipat nidur brot Iſrael / Helldur heþe ek giort þig og til lios heidinganna / at þu ſiert min heilſa til enda verralldar.

Piſtillenn um Mariu meſſu vm þing. Eſa: xi.

Þo ſeiger Drottenn / Þat mun vpp renna einn vondur aþ ætt Jeſe / ok einn kuiſtur aþ hans rot ſkal auoxt bera / yþer huerium at huilazt mun Andi Drottens / Andi ſannleiks og ſkilnings / Andi rads og ſtyrktar / Andi

kenningar

kenningar og otta Drottens / og hans rey-
kilmur mun verda i otta Drottens / Hann
mun ecke dæma epter þui hans augu sia /
edur hegna epter þui hans eyru heyra / hel-
dur mun hann dæma med riettlæte / og
med dome hegna hinum aumu i landinu /
hann mun sla Jordina med staf munz sins /
og med anda vara sina mun hann deyda
hina vondu / Riettlæti mun vera belti hans
lenda / og truan bellti hans nyrna / þa
mun vlfuren bua hia lambinu / og leopar-
dus skal ligia hia Geitunum / litid barn skal
til samans reka oxa / Leon / og fienad /
kyr og biarndyr ganga i haga / suo at þeir-
ra vngar ligia til samans / ok Leon munu
halm eta lika sem oxar / Ok eitt briostbarn
skal langa i Hogormsens holu / og af va-
nit barn mun rietta hond sina i Basiliskus
holu / Eingenn mun skygia annan / og ein-
gen fordiarfar annann aa minu hellgu
fialle / þuiat landit er fullt af kyning
Drottens / lika sem hulit med hafsens vat-
ni / ok þ mun verda i þann tima at rot
Jessi

Jessi sem þa stendur þiodunum til merkis / at epter henne munu heidingiar spiria / ok hans huild mun dyrd vera.

Pistillen Jons dag i Jolum Jhesus syrach. xv.

SA er ottazt Drottenn / og huer sig helldur til Gudz orda / hann finnur vizku / ok suo sem ein moder skal hun mæta honum / og skal hann medtaka sem ein vng brudur / hun skal fæda hann med skilnings braudi / ok gefa at drecka af myskunnar vattni / þar af skal hann styrkiazt suo hann maa fast standa / ok mun sig aa henni hallda suo hann verdi ecki ad hneykslan / hun mun hann vpp hefia yfer sina naagranna / ok vpp lykur hans munn i samkomunne / hun skal korona hann med gledi ok vnadsemd / ok med eilifu nafni biigafa hann.

Þenna

Þenna dag maa ok hafa þann Pistil / sem at þornu var til settur Jolanottina i nattmessunne / Titum ii. ef suo likar betur þienaranum.

Finis

Þryckt vtt Konungligum stad Kaupenhafn af mier Hans Vingard. xxvii. dag Februarii Anno Dommini M. D. L. V.

Föstnunar ordin
Suo hliödandi

Eg nöe nöa son, fe
sti þig nöa nöa döttir,
mir til löglegrar eigin
konu, eftir guds lögum
og landzins, og heilagrar
forfedrar setningi, nú
ertu mÿn lögleg eigin
kona hiedan af. Amen

Edla, eruverdugum ra
og gud hrædda forelldra,
Ellt gofugum og hiartkiæ
...... engum sÿni,
Briniolfi ...darsÿni.

Hrund völl, giafu allra,
Suðs otta, ma þröttum,
bok lista tel ey bestann,
barni þvi vel skal þarnast
loder leirkiera vidur,
Þeinge smeckur first þein
gin, vngur þvi ætti ad þa
nga, æru þa somer þarū
Svid þetta vorer þedur,
vöndu börn næmis gio

þordur biarnason A A L

þorvardur magnusson kom

hijer og er min brodur

þo Hafur og under

skrifadur med rietlu sn

þingen ann og er gefed af

mier vel lendur ungur man

Igudlaugur halldorsson

þessa bok á Halldor

Epter fyl=ger litid Psalma kuer af heilagre Skrifft vt dregid / og Islendskad af Herra.

M: E: S: S:

Epter
mind

Ad bidia vm heilags anda nad / veni sancte Spiritus.

Kropum vier til heilags anda nu / hann bidium vier þess aþ allre tru / ad vilie hann oss biuara i vorre epstri neyd / þa vier heim þaurum med þessum likams deyd. Kirieleyson.

þa

Þu verduga lios veit oss þitt skiin/ þat vier Christum Jhesum kenum all ein/ ad vier hia honum verum/sem vort er prelsis band/og med honum paurum til vors Baudurs land. Kirieleyson.

Þu sæta aast send oss þina nad/ Suo kiærleiksins hita ad vier þeingū gad/ ad vier vt af hiarta/ huer annann elski/ med eining allra parta/ sie einginn med oss þaulski/ Kirieleys.

Þu hæsti styrckur i huers kyns neyd/ hialp Suo vier eckt ottunzt þaar tie deyd/ og i voru sinne/ eingin skelþing sie/ þa vor o vin minner/ aa aull vor synda ve/ Kirieleys.

Gloria in excelsis.

WJer heidrū þig Gud/ i hæstū stad/

A ii   Þyrer

þyrer Hialp og þinar nader / þui Himen og

Jord nu hyllazt ad / Þu heþur oss synt

þær dader / og geþid aa Jordina gæd-

sku og þrid / Suo glediazt mega nu Holdar

vid / ad god villd skalþur fader.

Vier loþum heidrum og lutum þier / og liuþlega dyrd vier þauckū / Herra Gud þader saa hæstur er / hellzt þinn godleick vier smauckum / aa Himne og Jaurdu He-

þur þu

þur þu valld / og hefur giort myskun þu-
sund falld / aa vorum veralldar klauckum.

O Kristur Jhesus Guds kiærasti
son / komenn af himna riike / af millde
þu leyster allt manlegt kyn / mtog suo ad
Faudurnum liike / fyrer þitt blod og bit-
rann deyd / Þu biargader oss fra synd og
neyd / Suo ollum ad þier vtike /

Þu heiter alleina vor hialpar mann /
sem himnariike villder oss byta / þu ert
Guds lamb þat er gædsku vann / og gior-
der oss ecki forliita / þu ert þad himneska
hialpar raad / haufum vier fyrer þig fei-
ngit naad / maa oss þui einginn aa vita.

O Heilagur andi ed hæsta blom /
og huggare allra manna / hialpa þu oss fra
diaufla dom / og drag þu oss til ens sanna
þui Christur Jhesus hann keypti oss dyrt /
kuolum oss suipte þad er nu skyrt / gef
oss hans gædsku ad kanna /

Eirn Psalmur af Credo

 Vier

Ier truum aller aa eirn Gud/ skapara Himens og suo Jardar / hann er Vor Vader i huers kyns naud' / hellzt skylldum vier hans baurn verda/ alltiid vill hann oss sialvur sedia / Saal og liip med sæmdum gledia/ Sott og vaar kann oss

et skada/ suipt er fraa oss aullum voda/

hann vill þui ei til fredia/huer er nu sa/

ad hiedan af oss granda ma/

Vier truum og viist aa Jhesum Christ/ Guds eingetinn son vorn Herra/ samiafn Faudur i sæmd og vist/ Suo hans guddom kann ei þuerra/hann gat saa hinn helgi andi/ hrein Jungfru maria fædandi/ kiautlegur madur aa krossi do/ krapt helviistis nidur braut hann suo/ fraa daudum vpp risandi/til himna for/ domandi aptur vitiar vor.

Vier truum og aa anda helgann/ æ

verandi Gud med Þaudur og syni / hryg-
guar samuitzkur hugga kann / hans ga-
þur veitazt mannkyni / allri kristne i eining
helldur / vpp giauþ synda eirnnen velldur /
aller menn vpp aptur riisa / og til dom-
sins ludrar þeim vtisa / huer þyrer krist
var hrelldur / þeir munu þa / haleitt him-
na riike þaa.

Þenna Psalm ma syngia fyrer messu vpp hak / De profundis.

Aþ diupre hrygd hropa eg til þin / heyr

Gud Drottenn mina rauist / verdi þin
eyru

eyru vernd til min / vird bæn mina þad er

mit traust / ef þu villt eptir illzkum sia /

og vor af brot ad minazt a / Herra huer

kann þad lida.

Liikn og nad er þui leyfþd hia þier / lausn syndanna ad veita / þui liif vort alt med lytum þer / lika þa best skal heita / hia þier einginn sier hrosa kann / huer og einn ma þad ottazt mann / og þinne nad skal lifa.

Vil eg til Guds þui vona nu / minn

verdskulldan þordiarþazt / til hans mitt hiarta skal hallda tru / hans blod þad er mier þarþazt / sendi hann mier sitt eiliiþt ord / þad er mitt traust og trygdar giaurd / eg vil þess alltiid vænta.

Þo þat þad endazt fram aa natt / til þystu morguns stiaurnu / geþ eg mig vpp aa Guds almatt / giore eg þad Suo giarna / þui þad er Israelz eigin art / sem andleg fæding þyrsta snart / og væntu Guds aþ vilia.

Þo margar synder med oss sie / meire er nad hia Drottne / hann dregur ei siina hialp t hlie / so hun oss alldre þrottne / han er alleina vor hirder sa / hiaurd Israelis leysa ma / aþ siinum aullum syndum.

Eirn Psalmur ad syngia eptir predickan / Deus misereatur. lxvii.

Heyr

HEyr milldur Gud myskunna þu/

og midla oss blezan þiina /Þitt andlit vpp

aa Jordu nu/ yþer oss lat þu skiina/sue

vier kynnum hier vel þeckia/ Hans Verk

og heilagan vilia/ O Christus Jhesus

kenn oss þa/ kyn heidit ecki dylta/ Huo skyrt

skyrt þeir mættu skilia.

Vier lofum Gud og þauckum þier/ þitt heidna folk yfer alla/ þui giaurvoll laundin gledtazt hier/ sem Guds nafn vpp aa kalla/ ad þu dæmer riett þiod og laund/ þitt folk og i þann mata/ vackti þiin ord vort liif og aund/ vier af þui giaurum oss kata/ sem aa slikt sig forlata.

Vier lofum Gud og þauckum þier/ þitt folk af aullum vilia/ þui ad Jaurdin sinn a vauxt ber/ ord þitt ma einginn hylia/ Gud fader oss blezi og Guds son/ Gud blezi oss heilagur andi/ þui ottazt skal þig allt mankyn/ aa yzta heimsins landi/ amen þad alltiid standi.

Heidrum Gud faudur himnum aa/ sem huerskyns hefur at rada/ suo vm häs son ad seigiaztma saa hefur oss frelst af voda/

Heidrum

heidrum vier helgann anda med/ hann vek-
ter oss giafer siinar / su heidran var fyrer
heiminn skied / hun er/ og alldre duiinar /
vnn oss Gud nader þiinar.

Miserere mei Deus.

þennann Psalm ma syn-
gia þa liik eru borin til
grafar. Li.

Ny bid eg Gud þu nader mig/ nægt

myskunnar eg beidi þig / af plana aull

min illsku hot / eg veit min brot Suo maurg
og

og liot / ilſku mina þu af mier þuo /

og allar ſynder lika Suo / þui eg medken-

ni mina ſynd / i minum huga hun er ei leynd.

Mot þier aleina i morgum laſt / mi-
og eg braut og ſyngadizt faſt / aull er þin
ræda aurugt rad / Suo aller bidie þig vm
nad / þui edlt vort er allt i ſynd / elligar
veri ei nadin reynd / þu ſigrar þa ſem Suo-
dan tru / ſetia ecki i hiarta nu.

Sie hier / getinn i ſynd eg var / Suo
mig hingad min moder bar / allann ſanleik
elſkar þu / og leynd þin rad mier ſynder
nu / þu hefur ſynt huernen eg er / halldinn
i ſynda girndum hier / adur viſſa eg ecki
þad / fyr enn þiin vitzka mier bar ad.

Dreip

Dreif aa mig ſialfur Drottinn minn/ dyrdligt yſop og myſkunn þin / ſnart kant þu mig af ſyndum þuo / Suo eg verdi huitara ſnio/ þetta yſop er þins ſonar blod/ þad oſſ hreinſar af ſynda mod / lat þu mig heyra þin lyſtug ord/ Suo lettizt þau beinn ſem brygg voru giaurd.

Sia þu eckj til ſynda min / ſliett og af ma illzku og piin / ſkapa mitt hiarta ſkært og hreint / og ſkyrann anda lioſt og lepnt/ vt ſkuf mier ei fraa aaſian þiin / enn anda helgum hallt til min / gef mier aptur gledi og nad / gladann anda og ſtaw-dugt rad.

Vantruudum eg viiſa vil / aa veg þinn þier ad ſnuazt til / frels mig Herra minn hialpræðis Gud/ af hættri blod-ſkulld og allri naud / minar varer minn Gud vpp lat/ at munnurinn lofi þig med gaat / ef þu villder offur vort faa / eg villda þad fram lata þa.

Audmiuka aund aktar Gud meſt /

og

og angrad hiarta hann liidur betzt / Syon / veit þu Gud sæmd og nad / Suo Jerusalem byggizt med daad / þad er / þin Kristni kiær og hrein / kallādi þig ad bæta mein / þess hattar forn ad þu villt þa / aa þiinu alltare ad lata sia.

Heidur sie Gudi Himnum aa / hann vill oss siina myskunn lta / þar byrer alltiid þauckum vier / ad þiin gædska hun er oss nær / Gudo einka son vort eilift traust / ætiid vier lofum med hiarta og raust / anda helgum alltiid med / vm allar allder dyrd sie tied.

Þennann Psalm ma / syngia þa liik eru grafin.

Vakid vpp sem vel kristner eru / Vakid vpp

vpp med allri gaat i þessare valltre veru

vakid vpp med sorg oc grat/ herrann hin-

gad mun koma/ huer dagur mun kuelldit

þaa / synduga sa mun þordæme/ þa

kunnum vier ecki biista.

Gud villde oss sin ord geþa / aþ mi-
kille myskunn siin / eptir þeim vier skulium
liþa/ suo eigi hliotu vier piin / hañ latt oss
þad hliota/ Suo hiartad þefizt þat aa /

B eþ

ef Vilium vier þad forlata/ Verdum vier aumaster þa.

Fyr skylldi einginn Fæddur/ enn forsma Guds son þratt / er sa af ædi mæddur/og aulazt sem eirn aa natt /hafa þeir huers kyns lyti/ sem hæda Gudligt ord / aumlig eru þau byti / andar ad giora sier mord.

Fatækir fyrst skulu niota / fiar og audar vor / þeir munu þad fram lata / þa þu fyrer Christe star/ þeir munu fulluel finna/sem fatækum veita bezt/Gud mun þa ecki ginna/vm gædskulaunin mest.

Goz og Gull kann ey bata/ þar geldur ei siñed hart/ skallt þu þad skiott forlata / þa skunda vill daudinn hart / þo luckan þier til lagdi / vngdom lyst fegurd og aud / a einu auga bragdi/allt kann snuazt i naud.

Þui bid eg þegna alla / aa þessum graftar stund / haad og hofmod laat falla / huer vakti vel sina stund / lysti þig Gudi hia lifa / og leitazt vm eiliift goz /

vill

vill hann þad viist fram gefa / og vikia allt þui til motz.

Þesse Psalmur ma syngiazt eptir graftar embætti.

LAtum oss likamann grafa / og eckirt eford aa hafa a efsta deigi mun aptur vp staa / og o kreinkslegur verda þa.

Molld ad hann var og af molldu skaptur / ad molldu mun hann og verda aptur / af molldu mun hann vpp aptur riisa / einglanna ludur þad mun ut viisa.

Eignizt salen eiliift liif / æ hia Gudi hans verdur hliif / firdur synd og pian-

dans neyd / þyrer Guds sonar pijn og deyd / Angur armod og þar med eymd / enda tekur og er nu gleymd / Kristi ook med kiærleik dro / kallazt daudur og liþer en þo.

Liþer hans sal og er leyst o maks / likaminn seþur til doma dags / þa mun Christur klaara hann / og kiemur Suo vpp i himna rann.

J var hann þessum eymdar dal / og er nu kominn i himna sal / med lyst og gledi og leiptre þiin / langt vm klarra enn Solin skiin.

Latum hans likam liggia i þrid / ok lærum vier riett ad buazt vid / þui hugsa ma þad huer og einn / heliar broddur er ecki seinn.

Hialpe oss þar til Herra Christ / sem heþur oss leyst þra dioþla vist / allz kyns synd og aullu vie / eilliþlega þier dyrder sie.

Psalm cxxxii. super flumina Babilonis.

A Bauckum vatna i Babylon / bet-

skliga þar vier satum / þeinkiande vpp aa

þig syon / þreydum med storum gratum /

vier hengdum vpp med haurdum mod /

suo haurpur sem vor organ god / a vatzins

vidar kuistu / þann sem ad er i þierra land/

 þar

Þar mun hann hliota last og skand/ og huers

kyns harma visku.

Þeir sem oss haufdu J herleiding/ halldit vm langa æfi/ heimtu ad vier af harma ting/ hliodandt vtisur kuædi/ og girnazt suo J giaurdre þraa/ gledinnar saung af oss ad faa/ O kiære kant þu oss syngia/ lof kuædi þau med listar ton/ lærdir ad dikta J Sion/ med katum hlioðum klingia.

Vier kunnum eigi J vorre raun/ viist sem nu ber ad haundum/ Gudi ad syngia sætann ton/ settir J okunnum laundum/ Jerusalem ef gleym eg þier/ þa mun en hægri haund af mier/ og viist medan eg life/ ef eg Syon afhuga verd/ aum þa min tunga ad hun sie giaurd/ og giædd vid gominn bliife.

Ef eg er ecki iafnan viis/ Ihe-
rusalem þiiñ leita/ og fygdar minnar fy-
stann priis/ færa skal þier og vetra/ meñ
Edom þu Gud minzt vpp aa/ med Ihe-
rusalems daugum þa/ hropandi þeir vpp
þiota/ riifet vedur/ riifed nidur/rotid og
leggid velli vidur/ Borgina skulum vier
briota.

Þu braakud dottir Babylon/brotin
og laugd i eydi/ lucku hliote Sa launa kañ
liikt fyrer þina veide/ þinn stolltann mod
og stærelat/ Þier steyper Suo i lika mat/
sem þu liezt morgum meta/ þeim verdi
vel sem þiin baurn sma/ þriifa og deins-
gia steinenn aa/ og eyda allt þeir geta.

Psalmurinn Beati omnes vm Ektaskap. cxxviii.

Sæll ert þu sem þinn Gud/ i sann-

leik ottazt / gack fram hans giaurdoll

bod / sem gumnum vottazt.

Þu munt og þinna neyta / frijf-
leiks verka / Sæll þu ert ad suo mun vei-
ta / sæmdin stercka.

Þyn husfru þiina bygd / skal þann
veg sedia / sem viintries vænuzt dygd / kann
virda gledia.

Þit bord vmbergis þa / ad syner sitia
sem vidsmiors vidur sa / ad vel ma nytia.

Sie hier / þa sæmder faa / J sinne
veru / Guds otta eff girnazt aa / þeir gip-
ter eru.

Signe þig sialfur Gud / af Sy-
ons velldi / Suo Jherusalem med / ad hei-
dre halldi.

Og þu munt og eirnen baurn / sia
barna þinna / og Jsraels agæt baurn / ad
frid

Enn sami Psalmur vpp aa ny vt settur / af D: P: Pall: med saumum notum.

HVer sem vill holpinn hier / i heimi vera / vid Herrans ord / og otta æ skal biuþa.

Hinn eiliiþa ædsta Gud / skallt alltiid dyrka / i hans tru / og skal hann þig alltiid styrkta.

Þu att og alltiid þinn Gud / þann veg æra / þitt handaþl skal þig hier / og þiina næra.

Þriosamlig mun þin hussfru / hia þier vera / sem viindruþu vidar trie / þad vel kann bera.

Suo munu og sialþs þiins baurn / sitia sem lyster / vm kring þitt eigid bord

 i sem

i sem oliuu kuister.

Suo mun og sa mann aþ Gudi signdur vera / sem hann vill aþ hiarta og munne/ heidra og æra.

Herran mun hier i heime / hann vel spara / og allt hans med sitt a giætt / ord biuara.

Ad þu matt sia þiin barna/born vel liþa/og eiliiþur þridur Jsrael mun bliiþa.

Hier til vrskurdum vier nu aller saman/setgiandt huer aþhiarta Amen amen.

Eirn Psalmur vm fram gang Euangelii/Saluum me fac xii

HEyr þu minn Gud eg hropa vill /

hialpa Suo þu oss likner/ þui þaer helgir

þazt

þazt uu til / þatliga erum vier suikner /

enn ord þitt eingiinn akta vil / er þui truan

komin i spill / aller eru þra vikner.

Þlestir læra þeir þals og suik / aþ þræ-
di vitzku sinnar / en hiartad þær þo huer-
gi vik / hreinleg Gudz ord ad þinna / einn
vill þetta enn annar þad / i allre þlærd
þeir þylgiazt ad / og hyggiazt heilagt vinna.

Gud mun vpp ræta mestann þatt / eþ
manna þunning kenna / aþ þorzi þeir suo
hropa hatt / huer munu oss þra spenna /
þui rauksemd vor med riettri makt / riikt
heþur alla vndir lagt / einer allt meguin
senna.

Gud mælti þa eg mun til sia / þui
margir

margir veſler eydazt / med hrygd til min þeir hropa Suo / eg heyri huers þeir beidazt / mitt klaara ord ſkal kenna þeim / krauptugliga vm allann heim / aumum alldre ſkal leidazt.

Sio tiima i elldi ſilfred reynt / Suo ma þad klarazt finna / Suo er og Guds ord ſigtad hreint / ſanleik allann mun vinna / med kroſſnum þad biiuarazt beſt / og birter ſiinar dygder meſt / þad lios kann alldre linna.

Gud vernda ord þiin allann tiid / fra aurgum lærdom manna / og alla lat oſſ arla og ſiid / ættid hallda ed ſanna / allt i kring oſſ er illgiarnt folk / ad oſſ giorandi haad og ſkulk / þad vill oſſ veginn banna.

Dyrd ſie Gud Faudur dyrd hans ſon / og dyrd ſie helgum anda / ſem fra vpp hafi finzt aull von / og fram vegis mun ſtanda / vm allar allder æ ſie pris / einnu Gudi i þrening viis / Amen ad aller vanda.

Eirn Pſalmur ad bidia

vm

vm hialp og traust af Gudi i allre neyd Ad te leuaui Psalm. xxv.

Fra monnum sny eg minum hug / til

mins Drottins mig langar / Herra Gud

veit mier hialp og dug / hallt þra mier ska-

mer rangar / þui aull min von er einazta

i þier / lat þui minn aunguann ouin hier /
gledíazt /

glediazt/ þann mier til mangar.

O skaummud verdur aull su þiod / sem allt hop til þiin setia / þiin vollduga haund er verndan god / fra voda til gods kann huetia / enn þeir munu skamm og þrau-ter faa / er þiona Guds ad leggiazt aa / aan riett og adra letia.

Viisa mier Gud þinn veg ad gaa / og virdzt til þiin ad feria / i þiinum san-leik þar ad staa / þui þu ert Gud minn Herra / min heill og traust / min hialp og raad / hopazt eg nu aa þina nad / þad skiol ei kann at þuerra.

Minn Herra lat þier hiartnæmt ad sia / og hingad virdzt ad þeinkia / huersu þeir aller hia þier staa / huerium þu nad villt skeinkia / þa forhugada þu fordum satt / fyr enn veraulldin hafdi matt / þa kann þui ecki kreinka.

Min vngdoms brest oc o uit þa / og

allar

allar minar synder/ min Gud og Herra minzt ei aa / aþ myskunn þeim þra venden/ sent burt þra mier þat synda kyn/ Suo lat mig niota myskun þin / Þu Guddoms gædskan vel ender.

Drottinn er godur og dryger riett/ dugandi þeim hann elska/ þo ecki verdt allt Suo slett/ aþ hann dregur þann þauska/ sinn vilia þeim seigir a mot/ settann i þeirra hiarta rot / Þeim verdur uuist ei vælska.

Vegur Drottins er viis sannhed/ valen þo oss til nada/ hann helldur þast syn þyrerheit/ og þyller þau oss til daada/ Þeir taka hans ord og trua þui/ treysta a þat hann loþat þar J/ Hein skripten skyrt kann rada.

Þyrer dyrdligt naþn þitt Drottinn Gud/ drag buttu minar synder/ þær myklar eru aþ margre naud/ og megnazt allar stunder/ nu lær þu mig þitt laugmal þui ad leidunzt eg þeim stigum i / og liuþt uid þinar lunder.

Allar

Allar saler sem ottazt Gud / eilijft hans riike erfa / og i trunne oll hans bod / eptir haunum þær starfa / Drottinn er þeira dyrdligt Suar / og dasamt laugmal þeim opnar / til þrifleiks anda þarfa.

O Drottinn Gug alltiid til þiin / augu miin eg vpp lypti / Snu burt af mier snaurunnar piin / og sneypu þeire mig su-ipte / myskunna þu og mig aliit / þui margir giora mier stor aa viit / aumann þu aptur ripte.

Miin hiartans sorg og hrygd er stor / hialp mier fraa aullum meinum / aa liit þu huersu eg hæddur er / og hafdur i þræl-dom einum / suo fyrer lat þu nu synder miin / og sia a margann minn o viin / mig hata af hrygdar greinum.

Frelsa sal miin og fa mier biaurg / Suo faa eg ei skamm ad hliota / miin al-sett von er a þier morg / ad aller i faug-nud fliota / hialp Suo nu Gud fra sorg oc neyd / sialfum Israel þiinum lyd / hañ mun þiin hellzt ad niota.

Hymnen

Hymnen Conditor.

STiaurnu Skaparinn stilling god/ styranda lios truadra þiod/ Christur þu alla keyptir dyrt/ kall vort og bæner heyr nu skyrt.

Þu vart aumkandi vesla neyd/ veralldar tion i haurdum deyd/ heimsins siukdom hialpader þu/ heilsu siukum ad veiter nu/

Vid aptan heims ad vt nam gaa/ sem ein Brudkume synazt ma/ af syninn bryda sal med list/ Suo fædizt hann af

Jungfru viiest.

Hirtizt þitt valld og bodan hier / beygiandi kne aull hlyda þier / a himne og suo heime J / helvite mun og luta þui.

Og bidium vier hinn helga Christ / huer ad domavdt kiemur viist / vernda þu oss vm vora tiid / fra vielum diaufuls arla og siid.

Lof heidur / kraptur / liika dyrd / liufum Baudur og syni sie skyrd / med hugsaranum helgum nu / hiedan i fra ad eilifu.

Eirn Psalmur vm Christs fæding.

Fagurligt barn med fremd og list / fyrer oss i dag liet fædazt / modurinn hielle

þo

þo meydom vilst / vier megum þui glatt
vid rædazt / Være oss ecki barn þad bytt /
Biaurg vard aungum manne veitt / su heil-
len hreppti oss alla / eya sætt Jhesu Christ /
ad þu mandom tokt nu vlist / leid oss a
lijþsens palla.
Huer mun tijden hittazt slijk / heidran
Gudi ad veita / hans son vt af Hime-
riik /

rijk / i heim til vor ried leita / þad er mikil mykt ad sia / milldur Gud hann veitte oss þa / eirn þienare hann yrdi / aan synd er oss ordinn liikur / eiliipt goz suo til vor viikur og bar suo vora byrdi.

Vel sie þeim sem vill þa tru / viist J hiartad setia / honum er visleg hialpen su / huer kann slijks ad letia / Christur eirnn hefur keypt oss þrii / kom hier ofan af himnum þui / fra signada faudur sin-unn / o huilyk er vndran sia / eirn ber Christur vora þraa / og firde oss lasta liinum.

Þiod aull kristin þacki nu / þessi nogleg gædi / suo hans mykla millde su / med oss alltiid stædi / fulan vana og fals lærdom / fyrer lat oss þann vonda rom / sem vier haufum vafizt i leingi / Gud Fader og Son / Gud helgi And / gefi oss nu i þetta Land / frid og friaslegt geingi.

Annar salmur vm vors Herra fæding.

Heidra

HEidra skulum vier Herrann Christ/

hann vard madur af Gudoms/list/fæd-

di hann mey su eg fremsta veit/ fyrer þad

gledst aull eingla sueit/ kirieleyson.

Eilifa Faudursins einasti son/a sig leggur nu vorn þrældom / vort veykt edli aa sig tok/ i þui vorar hialper Jok/ kirieleyson.

Hinn sa allur heimurinn naut/ hann er kominn i mariu skaut / lagdur i stall sa litle sueinn / lopti og iaurdu hann stiornar einn/ kirieleyson.

Eilift lios hier inn nam gaa/ allan heim þad lysa maa / vm midia natt þad

miog suo skiin / marga oss þad dregur til
siin / kirieleyson.

Þaudursins son er þullkominn Gud /
Þor sem gestur i veralldar naud / oss aþ þes-
sum eymdar dal / alla ladar i Himna sal /
kirieleyson.

Hans var kuoman þui hingad sna-
ud / ad hialpa oss aþ vorre naud / Himnum
aa vill hallda oss rika / heilogum sinum
einginn liika kirieleyson.

Þui heþur hann oss þetta veitt / þad
hans kiærleik brast ei neitt / glediunzt aþ
þui goder men gudi þauckum aller senn /
kirieleyson.

Eirn lofsaungur vm Christi fæding.

Eidra skylldi heimsins bygd / Him-

Himnakongsins storu dygd / þyrer þa my-

klu manzins þrygd / sem er nu skied og

spadi Esayas / Eingils ord vpp þyllduzt

nu / eya eya / Jungþru þæddi þriidan

suein / sem Gud Þader sagdi þeim i þyrre

tiid / nu er þæddur Þrelsarinn sa þrelsarinn
L iiii i Israel/

i Israel/ Suo af Jungfru sem pad sag-

di Gabriel.

Kongur Himnanna kom til vor/ kiæn-
liga hann med pessu bor / hlautzt oss af
pui hialpin stor / sem er nu skied og spadi
Esayas.

Allt mankyn var tapad og tynt / tok
pui Guds son radit brynt / hialper allar
hefur oss synt / sem er nu skied og spadi
Esayas.

Diaufullinn feck oss fangit pui /
fals lærdom hann leiddi oss i / Christur
hefur nu keypt oss fritt/ sem er nu skied og
spadi Esayas.

Saa er nu timen fræ gur aa fron /
fordum saugdu spamenn von / ad Gud
sendi oss sinn son / sem er nu skied og spadi
Esayas.

Sa

Sa er Guds son gabbar suo/ geingur et hans stiigu aa / hann kann ei þær hialper þa/ sem er nu skied/ og spadi Esayas.

Huer ad syndum haþnar nu / hans myskunnar bidur aþ tru / nolig þæzt þa nadin su/ sem er nu skied / og spadi Esay:

Hialparinn heþur oss þad þorþient / hier til heþur hann Gud vt sent / heþur oss aþ þui hellin hent/ sem er nu skied og spadi Esayas.

Þacker verdi þier vor Gud / þiin skulum vier nu hallda bod / hann er saa oss hialpar aþ naud / sem er nu skied og spadi Esayas.

Hymnen A solis ortus:

Ausnarann Christ vier loþum

 nu/

nu/ liufan son Marie Jungfru/ Suo

vitt sem sol kann skin ad bera/seigium vier

Christum Drottinn vera.

Sa sem skapadi himen og haudur/ hann tok Mandom og var hier snaudur/ holld med holldi hann hialpa tok/ og heilsu sinnar skepnu tok.

Guds nad hingad af himnum send/ J hreinlifrar modur kuid var kiend/vng mey huldi þad himneskt rad/huert natturan þær ei skiled nie gad.

þad hreina hus og hiarta klaart/ha-leitt musteri Guds þu vart o fleckad mær þa ert þu kend / o liett af ordi Guds J reynd/Su gædsku moder gat oss þann/

ad

ad Gabriel ſagdi Gud og mann/ mætur
Johannes i modur kuid/ meſt tog fagna
og hrærdizt vid.

Sa ſem er kongur i himna holl/ hann
er nu fæddur i aſna ſtall/ litla miolk ſier
till fædu finnur / ſa fulla nægt ſiinum
Skepnum vinnur.

Himna ſkarinn faugnud fann/ fag-
urt lof ſungu vm Gud og mann/ fiar hir-
dunum med full god ſkil/ fagnandi Þe-
ir ſaugdu til.

Lof og heidur ſie lauſnarenn þier/
lietzt þu fædazt af Jungfru hier/ med
faudur og heilags anda akt / æ verandi
lof ſie ſagt.

Hymnen Veni redemtor

NV kom hialp þiin heidin þiod / ha-
na bar

na bar hingat Jungfru god / vndrar þad

nu vm allann heim / ad Gud vill suo fæ-

dazt þeim.

Hann kom ei fyrer holldlegt saad / helldur af heilags anda naad / Guds ord sem nu giaurdizt mann / giædsku fullann auaxt þann.

Ein hrein Jungfru o liett var / ei þann meydom kreinkti par / lystizt hier med liufre dygd / og luktis samt i Guddoms bygd

Hann gieck vt af haullu siin / himna kongsins sal Suo fiin / sem eirn kappi ad sækia kann / siina raas þa byriar han.

Fram hann gieck af fuudursins bur /

for

þor I gien til sins Faudur / hann gieck þa og vnn heliar bol / og huarf suo aptur ga Guddoms stol.

Þu ert Jafnn þinum Faudur i makt / huingann holldzins fær vnder lagt / vors likama veykliga rad / villder þu styrkia af þinne naad.

Nattinn gaf oss nyligt lios / nu skiin stallurinn klar sem ros / truann bliifur birt þar i / burtu huerfa myrkrin þui.

Heidur og lof med huers kyns dyrd / hier sie Faudur og syne skyrd / heilags anda hialper og traust / hreppum vier nu enda laust.

Eirn Lofsaüg af Christo.

Ristur af Faudur oss feinginn / sem er hans elliift raad / af hans hiarta vt

Vt geinginn / opid sem skrifad star / hann

er su morgun stiarna / hiaurtun vpp lyser

Suo giarna / med sinne myskun klar.

Fyrer oss aumar þioder / hann allan mandom bar / meydō sinnar modur / matti et kreinkia par / dalegan diauful nam fiautra / dro oss til himna setra / og lætur oss lifa þar.

Þu munt oss þa nad senda / þig nu riett ad forsta / i einum kærleik ad enda / i anda þier þiona suo / ad vier þinn sætleik smauckum / Suo ad vier hiaurtun klauckum / og finum suo fulla ro.

Þu skapadir skepnur allar / skiott med faudursins krapt / ord þitt ad oss kallar /

þad

þad er sterk Guddoms makt / þui munt þu þau oss senda / þier til hiertun̄ vm̄ venda / sem yplaust er oss sagt.

Girt þu oss hellzt med godu / og hialp med styrk og nad / þirr oss þare og voda / og þaum̄ þess alluel gad / og girnizt alldrei annad / enn̄ Christ ord þae ad sanna og ei sia annad rad.

Gud vorn̄ þanka greide / og gamla Adam̄ vorn̄ / allan̄ i oss deydi suo hinn̄ yngri þae stiorn̄ / ad vier alldreigi meirum̄ / likamans lyst bygierum̄ / og þeinckium̄ aa þyna þorn.

Ein þackar giord nær men̄ ganga til Gudz Sacramēt

Christe vier aller þauckum̄ þier / þa sætu ast þu oss synder / vt þu gaþt

oss þig allan hier/ og allt i daudan þig

pinder/ suo ad vier yrdū synda frij/ sialfs

þiins blod vt helltir þui/ suo yrdum vier

ecki tynder.

Þui er þad allt nu vpp fyllt Suo/ ad hans myskun vier hliotum/ syndanna lausn og sanna ro/ sliikrar hans giædzku vier niotum/ semium traust og sterligt rad/ suo ad vier ecki þessa nad/ med o tru af oss briotum.

Þinn fagra Likam til fædu gaft/ og feckt oss þitt blod ad drecka/ ad auka suo vorn anda krapt/ og illum girndum ad hneckia

hneckia/ endurfæding ar efl þu oss aud/ suo ecki veitizt barna braud/ hundum hellzt o þeckum.

Hialp suo vier kynnum kiærleiks verk/ kristnum maunnum ad veita/ vel sem þin kenning visar sterck/ vier mættum þin baurn heita/ þier inn rætter heimkium aa/ þins aptans mals ad neyta suo/ og ecki af þui breyta.

Medan vier lifum hier i heim/ hans vel giaurda vier minnunzt/ hans kuaul og dauda ad kynna þeim/ J kiærleik þat vm þinnunzt/ þar til þitt rike þiggium vier/ pad sem aunguann enda fær/ J visum faugnud þinnunzt.

Skal fum faudur vier seigium dyrd/ hans syne og helgum anda/ sem ad vpp hafi vt var skyrd/ og nu lafnan skal standa/ og vm allar allder meir/ aller seigi amen þeir/ sem hiaurtun hier til vanda/

Ein packar giord eptir

D maltid

maltiid vnder saumun notum.

Gvd fader vier þauckum gædsku þi-
in/ fyrer Gudes son Christum vorn
Herra/ad af mikille myskun syn/ mazines
þaur flætur ei þuera/ aull Adams baurn
og allz kynsþie/ sitt edlis fodur lætur J
tte/ sie þier lof sæmd og æra.

Suo sem þu hefur nært oss nu/med
nogt.lykamligs fædis/ andir vorat auk-
izt suo i ast þiins orda sædis/lat þær eckt
hungra i hel/ helldur aa fyrer heitz ior-
du sel/ i gledi til fridar forrædis.

Þad vnn nu þessum aullum hier/ J
ast semd þinne ad bliifa/ af hiartans grū
ad þiona þier/ og þarflig verck ad driif-
fa/ grimmum ouin geym þu oss fra/
glatan og skaum lat oss ei fa/ helldur
munt þu oss hliifa.

Heidur og þauck aa huere stund/him-
na faudur skal færa/ sa hefur leyst vor
synda

synda baund / siin ord lætur oss læra / ad trua vppaa hans einka son / og erfvdar sin- ynar ad eiga von / og han suo alltiid æra.

Pater noster.

FAder vor huer ert himnum aa / hann

oss tafnan villde sia / brædur ad vera

og bidia hann / þui bæner vorar veita

kan / sem þu oss ratizt satt aa munn / suo

þad verdi af hiartans grunn.

D it Hellgizt

Helgizt nafn þitt Faudre aa/ hrein-
lig ord þiin lat oss faa/ suo ad vier lifum
med sæmd og riett/ sem Gud bydur nu hue-
rri stiett/ vernda þu oss fra villu stig/ og
vesslum kenn ad heidra þig.

Þitt riike þad til kome/ þo og eilt-
t[illegible]t med oss sie/ heilagur andi hia oss bu/
og huers kyns dygder veitizt nu/ satans
forz þu i sunder briot/ suo þinnar krist-
ne verdi not.

Þinn vilie verdi i heime hier/ suo
sem aa himnum vppi er/ gef þu oss mykt
aa mot gangs tiid/ millda hlydne arla og
syd/ aullum ver þu og vtik I fra/ sem
vilia þinum i mote sta.

I dag gef þu oss vort dagligt braud/
duel ei fra oss lifsens naud/ hialpa þu oss
fra hatur og striid/ fra hallære og sottar
tiid/ suo ad med rosemd sie vort liif/ sorg
og a girnder fra oss driif.

Weit þu oss kuitta vora skulld/ suo
verdi ecki ad þeim giaulld / ef vier giau-
rum nu audrum suo/ af aullu hiarta ad
kuitta

kuitta þa / i þionkan lia þu oſſ liſtar ſid/ ſuo liuꝼt ſamþycki kueikizt vid.

Fær þu oſſ ecki i ꝼꝛeiſtne hier/ þo ꝼaſt voꝛ ouin hꝛeyꝼi ſier / viiſt aa hægre og venſtre haund/ veit oſſ hliiꝼ ꝼyꝛer hans mot ſtand / J trunne lat þu værilig verk/ veitazt ꝼyꝛer þinn anda ſtyꝛck.

Leyſtu oſſ aullum eymdum ꝼꝛa/ illur timenn þo verda ma/ eiliiꝼann dauda þu aꝼ oſſ ſla / a enda deiginum ſtyꝛk oſſ þa/ vt vega þu goda yꝛztu ſtund/ ad voꝛ Sal komizt i þiina haund.

Amen verdi alltiid ſuo/ ad voꝛ tru hun ſtyꝛckizt þa/ einginn ſkylldi nu eꝼa þad / aull voꝛ bæn er heyꝛd i ſtad/ þu heꝼur þiin oꝛd þar til lagt/ ad þannen yꝛdi Amen ſagt.

Da Pacem

Eꝼ þu oſſ þinn giædzku ꝼrid/

Gudz son vm vorar tiider/ þui þar er eckirt annad lid/ ad þyrer oss þad striider/ vtan Gud sem aungu kuiider.

Lat þu oss ottazt aunguann mann/ Hann er sem gras þaulnandi/ þui ad aþ molldu þu giaurder hañ/ þiin makt er æ bliiþandi/ þui lat oss þig eirnn ottandi.

Eþ ad vier hliotum harm og ve/ huad langt þad kann vara/ sial þur Gud suo lætur skie/ sinn Son hann villde ei spara/ þui skulu vier þa þrii þara / Vers.

Geþ oss þrid i voru Landi.

Kor: Og ad þiin blezan yþer oss standi.

Latum oss bidia.

Allzmektugt

Allzmektugi eilijfe Gud/ þu ſem ert vpp ſpretta til allz andligs og veralligs fridar/ og allrar hiartans huildar/ vier bidium þig audmiukliga/ ad fyrer þitna god girne/ virdzt þu ad gefa oſſ þann ſanna frid/ ſem heimurinn kann eckj ad gefa/ ſuo ad vær megū lijfa eptir þinum bodordum/ i þinum ſannligum otta/ og frelſazt i fra allre ouina hrædzlu/ og haſka/ fyrer þinn Son Drottinn vorn/ Jheſum Chriſtum. Amen.

X Gudz bodord.

SJalfur Gud fyrer ſierligt rad/

ſin villa han oſſ kendi/ þa hann ofan ad

þetta lad/ þeſſi bodord ſendt.

Fyrſta

Fysta bodord suo þinna ma / og fast-
liga skallt þu merkia / afgudi skallt þu
ecki fa / þui eirn Gud skallt þu dyrka.

Þu skallt ecki hans helga nafn / hie-
gomann vid leggia / med eida bruk og tau-
fra tafn / ad tæl þu aunguann seggia.

Huilldar daginn þu helga mest / þinn
hiu lat rosaum vera / godar bæner þu gior
sem bezt / Guds ord þa skallt þu heyra.

Faudur og modur og formanz stiett /
fulla sæmd skallt þu veita / heidra nu þa
sem hæfer riett / og hird þa ecki ad reita.

Aungum skallt þu oska hel / og eckirt
mann drap veita / helldur vid þeim ad ver-
da vel / sem vid þig hialpar leita.

Dirfst þu ecki ad drygia hor / ef
darit villt þu ei hliota / skemdar girnden
skiott forgar / enn skamm kann eigi þrota.

Ecki stel þu audrum fra / aud nie
sæmd edur æru / hier i heime þu hallt þig
suo / þu hlioter sæmdar veru.

Lat þu eigi liuguitne framm / til ly-
ta naung þinum / elligar fær þu ærna
skamm

ſkamm/ med æ verandi þiinum.

Ecki ſkallt þu oſka ad fa/ annars huſfru væna/ helldur riett ſem hellzt kañ na/ ad huer ſkal audrum þiena.

Gæt vel at þu girnzt ei aa/ gripe þins naungs neina/ hans ambatt þu hirt ei fa/ hus edur nockra ſueina.

Heilug þrenning hialp oſſ nu/ hun ad þui beſt kann vallda/ ad ſemia oſſ J ſannre tru/ og ſiin bodord ad hallda.

Hymnen Chriſte qui lux.

CHriſte þu ert klar dagur og lios/ kaf

myrkri natt ſyndin vpp los/ þu faudurliga

lioſſins ſkin/ lær þu oſſ nu ad koma til þiin.

Vier bidium nu þinn velldis matt / veit þu oss hliip vm þessa natt / i þier ad vor hliip ætiid sie / og myskun þiina lat i tie.

Þungum suesn þu oss hritt i fra / þa vor ouin suo freista ma / holldit þad ecki hylli sliikt / suo hatar þu oss ecki riikt.

Þa vor augu fa suesn til siin / suo lat hiaurtun vaka til þiin / vernda med þiñe hægre hand / huer sem elskar þiit kiærleiks band.

Sia til vor Gud sem ert vor hliip / suo varduei tizt vor sal og liif / leid þu þiin lyd fra liotri piin / sem þu leyster med blo-di þiin.

Minzt Gud aa vora myklu eymd / miog þung i voru holldi geymd / þu ert salar hliip saunn og riett / sialf gætandi ad huerre stiett.

Gudi faudur vier giaulldum priis / greidizt hans son og sæmdin viis / heilugum anda heidran skie / hiedan i fra þad eiliift sie.

Martinus

HAllt oſſ Gud vid þitt helga ord / og hept Pauans og Tyrkia mord / ſem vilia

Chriſt vort ſierligt ſkiol / ſetia af ſiinum

velldis ſtol.

Syn oſſ Jheſu Chriſt ſialfs þiins makt / ſuo þat þig eingin vnder lagt / vernda vel þinna kriſſna mein / vier ſyngium þa lof allar ſein.

Og heilagur andi huggan god / hallt oſſ aa riettri ſkilningz ſlod / ſia þu vm vora

ſtidztu

siidztu neyd / sem oss til liiþs þra þessum deyd.

Ad aungu þeirra vpp tauk giaur / suo illzkur þeirra lysizt hier / og sialþer þalle i suodan grauþ / er suo hugdu oss veita kauþ.

Suo þa þeir rett ad þeinkia þa / þad vor Gud alltiid liþa ma / og verndar þa med velldis makt / sem verdugt trauft haþa þier til lagt.

Eirn lofsaungur af Christz vpp risu.

HErra Christur vor hialpar mann / huer ad daudann yþer vann / hann reis vpp med heidur og makt / heþur og syndina

vndir lagt / Kirieleyson.

Ja var Fæddur synda laus / sem Fyrer oss Gudz reide kaus / sætti hann oss med suodan priis / Suo ad Gudz hylli hun er oss viis / Kirieleyson.

Synder dauda sem liif og nad / ster i hendi hefur hann rad / hann mun aullum hialpa vidur / huer sem þess af hiarta bidur / Kirieleyson.

Annar lofsaungur af vpprisunne.

Christur reis af dauda / fra allre piils og nauda / þui skulum vær oss glada giora /

ea/ Gudz son skal vor huggan vera/ kirie:

Væri hann ecki vpp risenn/ ver aull-
din væri þorgeingin/ nu ad hann vpp risen
er/ loþum vier Christum vorn þaudur/
kirieleyson.

Alleluia alleluia alleluia/ þui skulum
vier oss glada giora/ Guds son skal vor
huggan vera/ kirieleyson.

Þetta aa ad syngia med se- quentiunne victime.

Christur er risenn vpp þra daudum/

og leysti alla verolldina þra naudum/ þy-
zer þad

rer þad skulum vier vera glad / og lofa

vorn Herra i allann stad / kirieleyson.

Um Christz upp rissu.

Christur i daudans krauppu baund /

kom fyrer vorar synder / hann reis upp

med holldi og aund / hefur liised oss af

hendir / þar af glediazt þegnar nu þaus-

kun Gudi og lofum ſuo / og ſyngium

Alleluia alleluia

Einginn feck daudann vndir lagt / af aullum manna ſonum / ſlijku velldur vor ſynda akt ſakleyſid gafſt ei neinum / af þui daudinn inn kom ſnart / yfer oſſ villde ſtiorna hart / med hleckia haurdum meinum Alleluia.

Jheſus Chriſtus Guds einka ſon / i vorn ſtad hier er kominn / aullum ſyndum eyddi hann / af þui er daudinn vnnenn / og hans makt ſem allur riettur / ad eins er nu ſkugſio ſettur / broodur hans er bruneſt / Alleluia.

Helldur var þa hardligt kijf / ad hel og lijfed ſtriddu / ſigurinn fieck þad ſanna lijf / ſualg vpp daudann og eyddi / ſkripten vill oſſ ſkyra ſuo / ad ſkarpan dauda

da Chriſtur vo/ med hadi hann burt leid-
de/ Alleluia.

Paſka lamb ſa reynizt riett aþ rit-
ningunum þecktur/ Þad aa kroſſ med kuol
var ſett/ i kiærleiks hita ſteicktur/ hans
blod hreinſar hueria ſynd/ Þui hier þær
daudinn aunga mynd/ ſnaudur i burt var
ſnepptur/ alleluia.

Haulldum þeſſa hatiid hier/ hiart-
ans gledi ad ſyna/ Herran Chriſtum hei-
drum vier/ hans nad ad oſſ mun ſkyna/
riettlætis lios reiknazt hann/ riik lyſer vpp
vort hiartans rann/ Daudans nott ſkal
duiina/ alleluia.

Þui etum og þiggium liiþ/ aþ þeſſ-
um paſka rietti/ gamla ſurdeig giaurdi ki-
iþ/ Guds ord þad burtu ſetti/ Chriſtur er
ſial þur þæda þyn/ og þyllir gædzku kriſ-
ne ſiin/ truan lytum lietti/ alleluia.

Keyptir erum þra kuol og ſynd/ med
kraptt Guds piningar/ vpp hann reis J
allre mynd/ oſſ þo til riettlætingar/ kom
þra ſueþni kriſtinn madur/ kiærleiks ver-

kin ad þu syn gladur/ þig ei nottin þuin-
gar/ alleluia.

Ein diktan vm Gudz ord/ ok lærdom.

KJært loþ Guds kristne alltiid / kue-
di og veri glad/ sem diktar skalldit Da-
uid/ dyrd Gudi i allan stad / þui hans
ord mun nu hlioda/ suo haatt vm veralld-
ar laund/ sem Christi dyrd kann oss bio-

da/ sem kiærer vor hialpar haund.

Gud Fadir af gædsku sinne/ gaf oss eirn kristin mann / sin ord ad setia J minne/ Suo og bituisar hann /ad vier sem kaullunst kristner / kynstra miog Fautum villt / vorum til Guds miog visner / vor kenning var haduliga spillt.

Riett braut til riikis Himna / er rau-nar Guds ord o spillt/ hann sialfur oss vill kenna/ su leid hun fer ei villt/ vier haufum pad illa vaktad / vort traust sett par ei til/ pui hefur oss Gud ei aktad/ af myr-krum hielldum vier skil.

Allt pad vier attum ad giora / var aungum nytsamligt/ pui Fiandinn villde oss Færa/ fast moti Guds ordum riikt/ med drafl /iarteiknum og draumum/ dro hann sitt net fyrer oss/ Guds ordi vill hann vier gleymum / og gefunzt i synda Foss.

Nu lætur hann nog vpp skrifa / ny

 boo

bod Guds ordi a mot/og med eitre vt drii-
pa/ alla Guds orda rot/ ad þeir treysti a
annad / enn Jhesu piinu og deyd / ber-
liga Gud þad bannar/og bodar þeim hel-
uiitis neyd.

Þa matt þu suo merkia og skilia/sem
mestar villur þaa/ þeir hafa huer sinn vt-
lia/ og hallda fast þar vpp aa/ falskar
fundningar manna/ þeir festa i sinn lær-
dom/ blezad Guds ord þeir banna/ þad
beiskizt i þeira gom.

Þeir hallda fram vanann mana/ og
margra forelldra suo riikt/ meir enn Gudz
ordi enu sanna/ og eiliifs Guds fadurs
skript/ sem alltiid og æ hefur verid/ enn
nu þeir seigia þad nytt/ Guds ord þeir
hafa af suarid/ og andskotans lærdom hlytt.

Þeir klæda stocka og steina/ stor-
helgar þeim hallda i vil/ þann veg Gudi
ad þiena/ þeir ætla sier Himeriike til/ enn
fatækur fellur af hungre/ i frostum og
storri naud/ þeir akta sliikt ad aungu/sem
almattugur Gud baud.

Ærna hefur saa blinde / sem ei truer Gudi
syn / sem er þo eilijf sanninde og vpp ge-
fur synd og piin / aullum sem ordum hans
fylgia / allt hefur þad Christur forþient /
a gaufgum krossins galga / Gud hefur
hann þar til sent.

Gud Fadir sinn son oss sendi / sannle-
ga ad hialpa oss / sitt sattmal suo oss kien-
di / sem er eitt fullkomid hnoss / hann kann
þad hellzt ad læra / ad huerium er nytti-
ligt / þydingar vier þurfum ei fleiri / þitt
hialpræde er Christur riikt.

Þui latum vier þessa fara / sem þein-
kia aa sialfs sins makt / vier vilium vid
Guds ord vera / vier truum huad Gud
hefur sagt / aull sanninde i haunum fin-
nazt / aullnad og aull myskunn / sa ord hans
ei vill kenazt / hopar i heluitis grunn.

Siduane kann slika et bata / sem do-
murinn halldazt skal / forelldrar og i þann
mata / ædra er Christi mal / friid ord hans
framm munu ganga / fyrer þa alla menn /
sem klara hans kenning fanga / og komazt

E itt i Himerike

í Himeríke inn.

Lof sie æ Gudi vm alldur / sem oss hefur sitt ord sent / huert vort hialprædi velldur / og heptir fra Diaufulsins ment / þau kienna oss Christi alleina / klarlega ad trua bezt / og naungum nog ad þiena / nu vnni oss þad Drottinn mest.

Lofsongur Simeonis nũc dimittis.

Ed frygd og gledi eg fer nu burt / í Fadursins vilia / huggat er mitt hiarta og kyrt / huer kann þess dylia / lika

sem

ſem Gud lofadi mier / lyſtugur ſuefn ad

daudin er.

Chriſtur þad giaurer kiær Guds ſon / ſem keypt hefur alla / þu lietzt mig ſia / þa licknar von / ad lauſn ma kalla / hann er bædi heill og liif / af hel og dauda vin-nur kiif.

En nu hefur þu audſynt hann / fyrer augſyn þioda / J ſitt riike aullum kann med ordi bioda / þat hliomar vm heim-ſins bygd / ad huers kyns fylgir rietilig dygd.

Hann er nu þad heilſu lios / fyrer heid-num þiodum / vpp birtandi er ſu ros / au-mum og godum / og Jſraels einka priis / aullum er ſu hialpin viis.

Niſi quia / Pſalm. cxxiiii.

Ef Gud være ecki med oss nu / Jsrael

mun þa seigia / ef Gud være ecki med oss

nu / af otta mundum þeigia / ad nu Guds

Folk med eymdum þer / þui aller til dor

þreyngia nær / þeir ætla oss ad deygia.

Reidin er nu riik af þeim / þeir riisa aa mot oss illa / ad suelgia gleypa og sækia heim / og siidan liife spilla / veitt er nu yfir

oss vatzins flod / og vellturzt suo i haurs dunn mod / aþ oþur makt / vpp fylla.

Loþum vier Gud sem leysti oss fra / suo leidu þeira valldi / sem ad eirn fugl J snauru la / suo erum vier vr halldi / vor snara brast vier ydrum fríi / vor Gud sialfur hann olli þui / sem skapadt allar allder.

Heidrum Gud faudur himnum aa / hann lætur sig þad kalla / hann midle oss sinne myskunn suo / vier mættum ecki falla / hans son skal liika heidran fa / hiedan J fra ad eiliifu / og helgum Anda et halla.

Deus noster refugium. Ps: xlvi. vm packar giord

Vor Gud hann er suo volldugt skiol / veria fyrer oss og skiaulldur / hann leyser

leyser oss su liknar sol / fra lägre naud oss hel-

ldur / sa gamle grimme o vin / grijpur han

allt til siin / makt og margann prett / moti

oss hefur til sett / a iaurdu er ecki hans like.

Vor eigin makt er einskis verd / al-
tir verdum snart vnner / styrck haund fy-
rer oss i striid er giaurd / stollter þeir ver-
da bundner / kant þu hann kienna hier /
Christur hann heiter / Drottin allz heriar /
J dyrd eirn Gud hann er / hann skal sigu-
rin hallda.

Þo veraulldin diaufla væri full /
og vilde oss alla gleypa / ottunzt vier ecki
all

allt þad krull / ad aungu verdur su sneypa/
þo heimsens haufdinge hier / hardliga yf-
bi sier / getur hann giaurt ei prett /
þui Gud hefur dœmt hann ri-
ett / eitt Guds ord getur
hann bundit.

Finis

Einn Tractatus

med hueriu moti ad einn sokna prestur skal vm-ganga med sinn almuga þa han predikar fyrer þui P: P: D:

M D L iii.

Huo

Uo sem af einn dugandi sokna prestur sem hliider skripta malum / hefur fiogra handa folk / ad yfer heyra / ok af leiisa / at vnder visa ok aa minning giora i skriptamalunum (Sem eru) fyrst gamler menn / ok gamlar kuinur / þessa skal han sierdeilis aa minna / at þeir lifi audrum þeim hinum vngu til godra epter dæma / ok epter sionar suo sem giordu / þau Simeon ok Anna spaskona Luc: ii.

Þar næst vnga menn / ok vngar kuinur þessa skal hann ok a minna / at gaumgæfa / at bætum ok husum sinum / ad fienade ok baurnum at huer ok einn sie ok bli fi epter sinne stiett / ok fullnægiu giore sine kallan.

Suo ok koma vnger menn ok uænter / ok vaxnar pikur til skripta mala / þessa skal han at huga ok vnderuisa / at vera trufaust / ok dligdug i sinne þionustu / ok lata ecke bliigdazt edur af bregda fiirr enn aa giptingar tima.

Sliidan

Siidan koma ok ſuo vngmenni ok ſtulkur / þeſſi ſkal han biidia ad varazt oll ſkalkhett / ok aa minna / ad vera þeim / hlydug ſem þau eru vnder gefin / Suo ad huer vm ſig af ollum þeſſum þae ſina eigenliga vnderuiſã epter þui huſſpiallde ſem ſtendur epter Catechiſmum / ok ſuo lika vida epter Sãcte Pals Piſtla.

Suo ſkal ok lika einn dugandi ſoknar preſtur vm hugſa i ſinu for mæli / ad han hefur fiogra handa folk ſier fyrer augum / þa ſem ecki eru vnder einum hætti.

Enu fyrſtu eru hræſnis menn / ok hræſnis kuinnur / þ eru þeir ſem ad yfer ſin latazt vera vel kriſtner ok Gudſpialligt folk / ok eru þo ecki ad ſiidur Papiſta folk i ſinu hiarta og ad ſinu heimile þar ſe þeir mune hafa triun fyrer Gude / þo ad þeir þikazt geta giort nockut af bodordunum ad til ſiin fiirer monnum.

Fyrer þeſſum ſkal han rietteliga vt ſktira bodordin / Suo þeir vite med hueriu mott þau eigu ad halldazt (þad er) af hiarta /

hiarta/munne og med verki/sem þat þim ta boðord er vt skyrt i mattaes/Gudspiallt.
v. Capitula.

Sii quis irascetur fratri suo &c.

Sem ad og er vt lagt ed siętta boðord Qui viderit Mulierem ad Concupiscendum eam &c.

Ok þ sieunda boðord/ Nemo descudit proximum &c.

Adrer eru opinberer Papistar/ elligar lika illrædismen og okuæda menn med Pauans þals lærdom/med opinberu horuliþi/ þrændsemis spiollum / okri / og audrum verallligum til tektum/ og lata þo ecki annat heitrazt enn þeir sieu hardla dugande og vel kristner þar ad þeir þo ecke eru vtan Diopulsens baurn til raunar / ok i þyrer dæmeligu state/ enn aumustu menn.

þessum skal mann ecki ad eins predika Laugmalit og x. Boðordin (Þui ad þeir diarþliga dyrþazt ad giora þar þuers aa moti) Helldur skal þeim og seigia og predika hegning Laugmalzins og pinu/ med

med ſynd/ dauda/ dioful/ og heluite/
huert ad vera ſkal Þeira laun med allz hat-
tar/ ohamingu/ ſtraufun/ pinum/ og
plaagum/ſorg/ og hugar angri/ ſem Þat
vid heingur bædi til lifs og ſalar Þeim ſkal
ſeigazt af Noa flodi/ af Sodoma og
Gomorra/ af lieuitans kuinnu fyrer hue-
ria/ ad fyrer forſt oll ætt Beniamins /
og Þa hefnd ſem Þeir hlutu ſem vanuirtu/
Dyna ſyſtur Þeira tolf Patriarchana/med
morgu audru vr ritningunum/ſem aa viſa
hefnder og kualer fyrer ſlika glæpi/ og
huerſu ognarligt Þat er/ad fyrer lita Gudz
ord/ og a feſta ſig lygifullum manna ſet-
ningum og ſaur ꝛc.
Fruſtra me colunt ꝛc.
Omnes plantaciones ꝛc.
Ve vobis ſcribi ꝛ Phariſei ꝛc.
Vos ex Patre diabolo eſtis ꝛc.
Þetta ſkal lata Þa heyra
Þridiu eru Þeir ſem af Laugmalſins pre-
dikan vidur kenna ſig angrazt/ og ydrazt
ſinar ſynder/ med tara vd hellingu/ Þeim
ſkal

skal man predicka þ heilaga Euangelium vm þyter gezning syndanna/ þ eliþa riet-tlæti/ og hialprædi þyter Jhesum Chri-stum.

Þeir enu þiordu eru þeir riettþerd-uger eru ordner þyter truna a Jhesum Ch-ristum/ Þeim skal predicka v. Gudz bod ord til ad audsyna epter þeim/ a voxt Truarinnar og ydke sig þar vt J allt til dauda dags.

Hier epter skal einn dandis Sokna prestur skicka sier J sinne predickan/ok ep-ter þui ad han veit ad han heþur ad tala vid sodan þolk/ þa minnist han/ ad huer og einn meigi þa sina klausu ad haþa heim med sier/ Epter þessum ordum/Stertu sli-kur þa þær þu slikt &c.

Þetta er til gagns/og Gudz æru &c.

Ok med þessu giorer man a voxt i mor-gum hiortum sem elligar væru i þeira hard-suttradum blindleika.

Ein hræsnare kann ecki vera hræsna-re/ vtan han vilie vera æuenliga þy-

rer dœmdur.

Einn opinber Papiste ma eckí leingr suo vera vtan han vilie smacka þann heita heluitis elld.

Sa ed ydrazt ok angrar siinar synden ma ecki falla i mishop / þui ad Gud skyler haunum / þa eilifliga.

Oksa sem truer aa Jhesum Christum skal giora þeu enu rietteligur godu verkin epter vors Herra bodordum.

Til þess nu ad huer mætte giora sinu efni fullustu. Þa skal predika laugmalit fyrer hræsmununum / og suo laugmalsins hegning og pinn fyrer ollum openberum synda brotzmonnum.

Euangelium / fyrer ydrande manum / og god verk / fyrer riett truudum hiortum ok þetta a ad gioraz fyrer vtan forsaman.

Ve michi si non / Euangelizauero etc.
Ego Sanguinem etc.
Stabit anima tua etc.
Agens et patiens etc.
Item qui consentit facientibus etc.
Þetta sie nu Nægelse ad sinne. ff

þeim ollum sem eru hard
suirdader heyrer þessi til
sogn af heilagri ritningu
vt dreigen/ af/ Meaistara
Nichulao Palladio / su=
perintendente i skaan ei
Ar ꝛc. M D L v.

Jn fyrstu grein er mikel Gudz reide yfer
þeim med allri beluan sem skrifud er/
Deu: xxvii. ok xxviii. sem hardsut-
rader eru J sinum syndum Hui Gud kann
eckt og i aunguan mata/ ad þola O af-
latanligu synda brotz menn/ helldur hotar
þeim þatæckt/ Siuk dom/ dauda/mord
og Sundur greindligum hrædeligum aa lau-
gum/sem wær siaum med hueriu moti han
hefur hegning giort weraulldine med Noa
flodi/ og da i sodoma med elldi/ huer sem
eckt

ecki truer aa sonenn / Guds reidi er yfer honum.

J odru lagi er Guds riettlætis hrædiligur domur og o vppgefanligur vr skurdur yfer þa / suo hliodandi / farit burt þier bauluader i eilifann elld.

J þridia lægi skulu þeir fa eilifan dauda sem er eilif hefning fraskufan og skilnadur fra allri heilagri þrenning / fra ollum Gudz Einglum og heilogum / fra ollum himneskum selskap og gledi / fra eilifu liifi.

J fiorda lagi / eru sundur greiniligar / og oseigangiligar alogur / og pinur þer skulu þola i heluiti / hia / og med dioflunum ollum / huilikar sem hier epter standa / og i heilagri rittningu eru skrifadar

Eiliifur o slokuanligur heluistis elldur / J huerium aller fyrer dæmder skulu brenna eilifliga. Matth. xxii.

Eilift op og tanna gnystran Matth. xxii. og xxiiii.

Elifur pittur sem stendur Apoc. xxi.

þeira auruinnludu / ok vanŋ truudu / hræ,
deligu / og manŋ draparum og þrylluliþis
monnum / Galldra monnum / aþ Guda
dyrkunum / og aullum liugurum þeira
hlut deilld skal vera i pitinum / sem brennur
med elld / og brenne stein / huert ad er sa
annar daude.

Sterckar skruckur / elldur ok brenne=
steinn og miklar hadungar Psalm: xi og
eiliþt myrkur og grimd. Matth: xxiiii.
suo ad þeir skulu alldrei leingur liosit sia /
Psalm: xlix.

Einŋ odaudligur samuiskunnar orm=
mur skal naga þa enu o Gudligu / og þyrer
dæmdu eiliþliga. Esai: i sidazta Capi

Eiliþ pils og kaul / hudstrukur og ham
ra slag Prouerb: xix.

Grim og ottanlig Dioþulsens asion /
og allra heluitiska anda Matth xxv Job
xxxix. xl. xli.

Eiliþ þyrer litning ad vera i heluitis ellde
an nokurar wonar lausnarinnar / Daniel:
xii. Apoc: xiiii.

Suna

Suna i Heluite er hite hungur og þorste /op og tanna greiistran / hrygd og saukun / skelþing og titran / mædi og arþiide myrkur og grimd / angur og naud / eymd og Dioþulsens pysler / kual og þyla / brennesteinn / heluitis elldur og þyrer dæming &c. Þetta allt saman skal koma enu þordæmdu tilad hropa i Heluite og segia.

O eymd og aa naud / o heluite og Daude / outlegd vtan enda / ouitl / hrygd / og gratur / op og hrop / og alldre verda bæn heyrder / wær deyium / a hueriu auga bragdi / og kunnum þo alldrt deygia / vor augu kunnu eckert annad ad sia / enn angur og aa naud / wor eyru ecki annad heyra enn / o vey vey / O þier þiaull / þui Þalle þier eck vpp aa oss / og hyliet oss / o huersu olik er þessi pisl / vm lydinnar verallдarinnar Pisl / O wey oss aurmum veslum / og þor dæmdum monnum / ad wær erum suo / an allrar huggunar / og vonar / eiliþliga / burt skuþadет og þra skylder Gu-

de eilifliga / o vind o vaak ect.

Suo sem vær haufum / hat / of sokt pint og plagad þa enu godu og Gud hræddu a Jordinne / og i Veralldinne / hautunarliga / og forsliga / suo hæduntz / a sækunzt / Pinnnzt og plagunzt vær / ad eilifu / O være Lasarus hier med einn vatz dropa aa sinum fingre / ad kæla vora tungu / Enn vær haufum ecki molana / Nu missum vær drapann / þat skeinckizt nu tuofallt J fyrer oss af hi nu vonda sem vær skeincktum vt J / fyrer þa i Verollding ne / O vey ok vey ad eilifu.

Luce vi.

Ulan þier betrid ydur / þa skulu þier aller suo fyrer farazt.

Ein

Ein agæt huggan ok hug-suolun til allræ þeirra sem sig vilia vidrietta ok be-tra / ok Gud bidia vm sii-na nad / af sama meista-ra vt sett.

Hver mann sem hefur reitt Gud / ok sier tapn kristenn / med syndum ok ill-zku / ok er skelfldur & hræddur / e ottazt hegning syndanna / sem er Guds rei-di / fyrer Guds domi / fyrer Diofulsens ribballdaskap / eilifum dauda / ok Hel-uitis elldi &c.

Hann skal med ritt ængrudu hiarta / ok med hrygd ok graate / medkening ok lei-da / hallda sig fra illzku / fra syndum & vandskap ok fyrer et heilaga Euangelium / med sinne hiartans tru / vm venda sier /

til ennar myklu Guds nadar ok myſkunn-
ſemi/ſem ygergnæþer allar veralldarennar
ſynder/ok beidizt aþ honum þyrergeþning
allra ſinna ſynda/þyrer Jeſum Chriſtum/
ſem oſſ heþur endurleyſt/ ok nogliga bita-
lad þyrer oſſ ⁊c.

Sidan ſkal han vpp byria niian liþnad
ok nyia hlydin ok ſuo mikit ſem honum
er allra meſt mauguligt vernda ſier þra von-
du ok gira hid goda Gudi til heidurs / ok
þackar giordat/ok ſinum naugnga til go-
da ok gagn ſemi vilia ok þionuſtu / hug-
gunar ok hugſuolunar ⁊c.

Þegar nockur madur giorer ſoddan
yþerbot þa þarþ hann eckt ad ottazt þær
heþnder ſem yþer þa ſkulu þalla ſem dæm
der eru/ ſierdeilis epter doma dag/lika ſem
man ottazt ecki þa domuren er vpp ſagdur/
vm nockurn illrædis man hier heimenum.

Þui þar ſem Chriſtur er hia ok med/
hrygdar þullum ydranda / manni / huer
þorer þa honum moti ad vera huer þorer
ad klaga Gudz vtualda? Gud er ſa ſem
giorer

giorer riettlata / huer þorer þa fordæma
oss ∴ Christur er dauinn fyrer oss / og er vpp
riisenn af dauda / ok situr til Gudz hægri
handar ok bydur fyrer oss / þar fyrer þe-
gar nokur wond hugsan kemur i þitt sinne /
vm Gud sem ad villde han eckí vera þier
nadigur / og þu ert skelfdur og hræddur
fyrer eilifan dauda / og heluitis kuolum /
þa veenda aptur / suo Diofullen misbru-
kiecki laugmalit / i þinu hiarta / og drægi
þig i efa semd / og autuinlan / þeink þu
helldur stran suo / ad kristur er sa sem hug-
gat og hugsualar.

Ok i moti soddan ognum / huggar han
oss med sinu ordi og seiger / verit med godu
gedi / eg hefi yfer vnoit Veraulldina / latid
ydur hiaurtu eckí hryggazt / truit a Gud
Truit og suo vppa mig / haufdinge þessa
heims er dæmdur / Tru þu ad þu siert
Gudz barn fyrer Jesum Christum i huers
nafni þu ert skyrdur / og tru þu ad eingin
kann slita þig vr Jhesu Christi haundum
kunnet þu eckí ad aa heingia þig fast vid

 Christum

Christum / suo helldur hann þo sier hart
vid þig/ ef þar er nockur neyste truer i þi-
nu hiarta / þui þeir fa aungua fyrer dæ-
ming/ sem eru inplanntader Jhesu Christo/
þacka Gudi ad þu ert ecki Gudz Ouin
ok hatar ecki Gud / helldur ad þu ert yd-
rande synda brotz madur/ ok girnist Gudz
nad fyrer huern Christur hefer yferflo-
anliga bitalad/ suo ad þu þarft ecki ad vg-
ga fyrer þeim kuolum sem þeir eru for-
dæmdu faa / siert þu veikur þa er kristur
styrkur/ og vill ydka sinn styrk i þier / siert
þu siindugur þa er Kristur heilagur/ og vil
gefa þier sinn heilagleik / siert þu rangla-
tur þa er Kristur riettlatur og vill gefa þi-
er sitt Rielætti/ siert þu Diofulsens fan-
ge/ þa er Kristur þinn frelsare/ siert þu
hræddur fyrer eylifum dauda / þa lofar
kristur þier eilifu lijfe / siert þu hræddur
fyrer Heluetis leuolum / þa hugsa kristur
vor kuolin fyrer þig/ i grasgardinum / ok
aa krassinum / ok sitiur Nu þo til Gudz
hægri

hægri handar / og hefur sagt vm alla þa
sem a han trua / huar eg er þar skal
og suo minn þienare vera.

Matth: iii.
Betred ydur / Himna rike er nær.

K

I N I

S

Þryckt vti Konungligum stad Kaupen-
hafn af mier Hans Vingard. xviii. dag
Martii Anno Dommini
M. D. L. V.

L

G

Quæstiones aliquot

5 Partes Catechismi
Huad kiennir oss huor partur þ: sig

Bodordm. ad peckia skalþa oss & ad vier erum allir vmdugir.

Truarjatn: ad peckja gud og hans Eskiutu°

Bænm. ad bidja kiettilega gud vm allar na adsmlega hluti andlega & lijk:

Huor hefur vtgeff: to bodordm:? { Skalþu gud þ: allzhex: ubi. syn

Huornn vundur deil ast bodordm: { I tuo parta ed tuær toblur; prior 3. posterior 7 habet;

Qd docet prior tabua? kien̄ ad dyrka gud;
1 bodord kienar oss ad dyrk: g: med Corde
2 lingua 3 ammur oss ad taka rirn dag dyrkunar til þuijlijkrar gudz dyrkunar:

ut, 1 Eger drottm gud þm þu skallt Ei
ut, 2 þu skallt ei leggia nafn drott Ei
ut, 3 munstu ad halda huild. þ: drott:

Quid Docet 2° Tabula?

Huornn vier eig: ad haga oss vid naung
ut 4 heidra skalltu fodur þm &
5 eigi mañ deida m̄z tung: falskvi m̄z hiart: &
6 eigi hordom drÿa

7. Eigi Stela: 8 Eigi bera falska vitnis
9 Eigi girnast hus naunga þyns.
10. Eigi hans qvinnu þion eda þion
ustu qvi: uxa asna &c.

Kan nockur ad hallda gudzbod fullk

Non. qvare: þad giorir su vonda vp
ruasind sem oss fordiaf... so alla feirr ku
num c nrill gott af sialfu oss ad giora.

Quot sunt psonæ Divinitatis 3

Pater filius et Spirit9 S.

Quid fecerant tibi boni

Deus Pater creavit: filius redemit; Spir
Sanctificavit:

unde hoc nosti: Ex SYMBOLO

quia prima Parz Sÿboli agit De DEO PATRE
et creatione: 2 de deo filio et Reden
3 de Spirit. S et Sanctificatione:

Huad kallast TRuarjatmgm odru nafni
R: Evangelium:

Vo rm Bozordm kostast ordru N: Logma

Eg trua gud fod Alm: Sk: Him: & Jord

hefur gud fadir skapad him: & Jord
... Vonum og ... landi.

Hoc fecit tota trinitas.

qde in deum credere: ad hafa orugt trunadtra
ust t hans ... i medlæti & mott.

Eg trui a Jesum Christ: son hans Eing: 2
qd e Christus. R: Sannur gud af
fodur nutm fadur 1 fra eilijfd
Jem: Sannur Madur fæd af M:

qd tibi fecit xus boni: R. Redemit
quo: non auro, sed sangvine suo:
fra hvorju Redemit? R.
1 Ab ira Dei, 2 a Maledictio
ne legis 3 a Diabolo & ejus potestati
ubi nunc e X.?
Ad dexteram patris:
quando venit rursus?
in ultima die
quem in usum? judicaturus vivos & Mort
Eg trui a H: Anda og so sie eg 3: 2
qd boni fecit tibi SS: R. Sanctificavit
og leitt til riettrar þekingar guds min:
Skapara & Endurlausnara: upplijser oss &
vid helldur i sanri tru;
Huor er su besta bæn: R: PATER NOST
in quott partes divídit hæc Pca
in 3. 1 Inngangur til bænarinnar.
2 Bænina sialfa
3 Endingu bænarinnar
Inngang: Fadir vor sem ert a himnum
huar fyrer vill gud ad vier kollum
hann vorn fodur
uppa þad vier bidium hann diarflega

hvad margar bænir hefur drottinn leyft
bæn mi ad hallda; k. 7

I. Helgist þitt nafn. þ[at] g[ud]z nafn er ad
skiliast hans dyrd og æra og allt
annad sem skicat verdur vm hanz vilia velgio

Dupliciter sanctificat nomen Dei

1 þa gudz ord er kient klart z omengad
2 þa vær hogum z hegdum oss þar epter.

II Tilkomi þitt ryki. þ[at] g[ud]z ryki skilst
gudz maktar z nadar ryki j þu lyfi. Item
hanz dyrdar ryki j odru lyfi.

Vier bidium drottinn j þessari bæn ad hann
verndi diöful: valld og ruik, En þar á moti
vnna at vor sem nad j Jesu Xo so hanz brid
z kirtlæti megi eflast vor á medal og
vier mættum þar yfir gledia oss j h: anda
þar at vier verdum niotandi en stæri
gledi j ryki dyrdarinnar

III Verdi þinn vilie so a Jordu sem ...

hvad er g[ud]z vilie k

Fordast þad vonda: z ad giorast gods

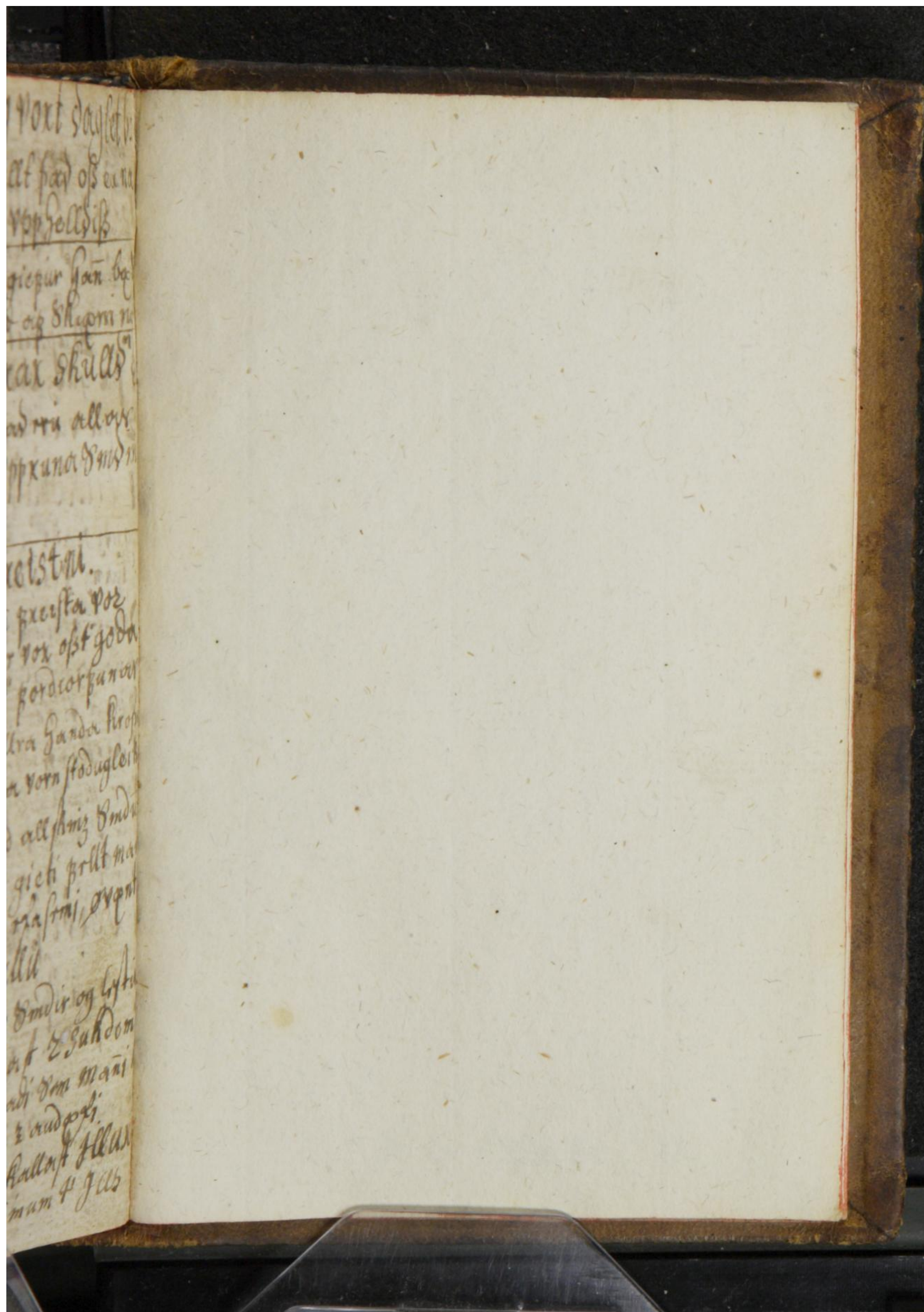
hier fra hin	1 Diöfullinn
fra oss z an	2 heimur þessi
Ilegir sem	3 vort eiged holld
vm eru	

IIII Gief oss J dag vort dagleit b.
Daglegt braud: er allt pad oss er na
udsynlegt til þa lyfs vppheldiss
þetta Daglegt braud giefur han bædi
vondum og godum z pad oss Skapari nad

V. Fyrirgief oss voxar skulld[er] Et
huor er þi skulld: K. pad eru all vor
abrotar Synir: bædi vppkunar Syndir
og gioranlegar:

VI Leid oss ecki J Freistni.
huoriar eru þeir sm Freista vor
1 Deus ipse. Sem freistar vor oss t goda
2 Diabolus Se freist: v oss t fordiorfunar
Deus freistar med allra handa krossi
og motgangi til ad reyna vorn stodugleik
Diabolus freistar med allskins Syndu
og lostum vppa pad han gieti frellt man
skuna bædi J vantru og orvæsni, ovænt

VII Frelsa oss fra illu
Illu þ þ Skill skallar Syndir og lostir
Sem vier rigum ad fordast z sukdom
z landplag[u] z allskon[ar] skadi Sem mani k
n til ad falla vppa gotz z audæfi
4 diofulin Sem enlelega kallast Illur
med þui han kirmur mannum t Illss

1304

